

Yunanistan krizinin yapısal nedenleri

Ioannis N. Grigoriadis 09.01.2012

Son iki sene boyunca büyüyen Yunanistan krizi, Türkiye’de büyük ilgi topladı. Komşu niye battı? Avrupa Birliği üyeliği, Yunanistan’a niye yaramadı? Bu gelişmeler Türk-Yunan ilişkilerini nasıl etkileyebilir? Yunanistan’ın krizinin kökleri, 1970 ve 1980’lere kadar dayanıyor. Türkiye ve Yunanistan arasında en önemli yapısal farklar bu dönemde oluştu ve belirginleşti. 1974 Kıbrıs olayları ve akabinde yaşananlar Yunanistan’ın Türkiye’nin aksine cunta ve askerî vesayetten kurtulmasına neden oldu. Öte yandan yine Türkiye’nin aksine Yunanistan 1980’lerde devlet sektörü ağırlıklı, dış borca bağımlı, rekabet gücü düşük bir ekonomi modeli olarak dikkat çekiyordu. İşte o dönemin devletçi ekonomisinin bedelini Yunanistan şimdi ödüyor. Peki, 1980’lerden 2007’e kadar bu krizin patlamasını ne engelledi? Bu gecikmenin birçok nedeni var.

a. Avrupa Birliği üyeliği. Avrupa Birliği hibe ve sübvansiyon programları Yunanistan kamu sektörüne sıcak para akışı sağlayarak ülkenin yapısal sorunlarının önüne bir perde çekti. Aynı zamanda bu hibeler Yunanistan ekonomisinde kamu sektörünün payını daha da büyütüp, dolaylı olarak yolsuzluğun artmasına da yol açtı.

b. Soğuk Savaş’ın sonu. Soğuk Savaş’ın sona ermesi de Yunanistan’a çok yaradı ve yapısal sorunların su yüzüne çıkmasını engelledi. Kuzey’den gelen komünist tehdidin ortadan kalkması Yunanistan ekonomisinin özel sektörüne Güney Doğu Avrupa’da yeni, keşfedilmemiş bir ekonomik bölge ve yatırım alanı açılmasını sağladı. Yunan şirketler Bulgaristan, Arnavutluk ve Sırbistan gibi ülkelerde bankacılık, telekomünikasyon, enerji sektörlerinde çok ciddi yatırım yaptılar. Bu yatırımların getirileri bölgenin ve Yunanistan’ın ekonomik kalkınmasında çok büyük katkı sahibi oldular. Fakat aynı zamanda bu yükselen gelir Yunan ekonomisinde diğer önemli zayıf noktalarının saklanması yardımcı oldu.

c. Yunanistan’a göç. 1980’lerin son senelerinde başlayan ve 1990’larda giderek artarak adeta bir akım haline gelen Yunanistan’a göç ülkenin ekonomik büyümesini sağlayan en önemli faktörlerden biridir. 12 milyon nüfuslu Yunanistan’a nispeten kısa bir sürede bir milyondan fazla genç göçmen gelmesi (çoğunluğu Arnavutluk’tan) ekonominin büyük bir nefes almasını sağladı. Özellikle tarım ve inşaat sektörleri göçmen işgücünden yüksek oranda faydalandı. Bu ciddi demografik değişim ve gençleşim ülkenin ekonomisinin sorunlarının ciddi olarak büyümesini ve görünür hale gelmesini en az on beş sene geciktirdi. Ayrıca ülkeye gelen bu ucuz işgücü, geçici olsa da, Yunanistan’ın rekabet gücünü 1990’larda yükseltti.

d. Avro Bölgesi’ne Yunanistan’ın katılması. Ekonomik sorunları nedeniyle AB’nin Ekonomik ve Parasal Birliği’ne son ülke olarak kabul edilen Yunanistan, buna rağmen Avro Bölgesi’nde 2000’lerin ilk senelerinde görülen yüksek ekonomik istikrardan ve düşük faizlerden faydalanabildi. Avro Bölgesi’ne girerek drahminin güvensizliğinden kurtulan kamu sektörü ucuz borç imkânlarını değerlendirdi. Bu sayede ekonomide likidite beklenmedik seviyelere çıktı ve yapay bir refah seviyesi sağlandı.

2007’de patlayan küresel kriz diğer gelişmiş ülkelerin ekonomik zaaflarıyla birlikte Yunanistan’ın yapısal sorunlarını da gerçek ölçütleriyle su yüzüne çıkardı. Uzun süredir kimsenin dikkatini çekmeyen ciddi cari açık, borç ve rekabetçilik sorunları ön plana çıkarak ülkenin iflasın eşiğine gelmesini sağladı. Aldıkları ve uyguladıkları olağanüstü kararlarla Avro Bölgesi Grubu, Avrupa Komisyonu ve Uluslararası Para Fonu dünya ekonomisinde yan etkileri tahmin edilemeyecek olan bu iflası önlemeye çalışıyor. Fakat Yunanistan’ı kurtarma paketi detaylı bir şart listesine bağlı. Bu liste son 30 sene boyunca es geçilen ekonomik ve kamu yönetimi

reformlarından oluşuyor. Bu paketin çerçevesinde Yunanistan borçla desteklendiği refah seviyesinden, ekonomisinin kendi başına altından kalkabildiği, destekleyebildiği bir refah düzeyine inmek zorunda. Bu süreci halka anlatmak oldukça zor, çünkü insanların (örneğin kamu çalışanları) hak etmedikleri fakat alıştıkları avantajlardan vazgeçmelerini beklemek çok gerçekçi değil. Öte yandan, özel avantajları olmayan ve yolsuzluktan pay alamayan kamu ve özel sektör çalışanları sorumlu olmadıklarını hissettikleri bu krizin ekonomik bedelini ödemeye mecbur bırakılmaktan rahatsız. Siyasetin dışından gelen ve ülkeye güven aşılamaya çalışan teknokrat Başbakan Papademos'a rağmen, siyasi sisteme karşı sifıra yakın güven oranı bu paketin uygulanmasını ve istenen sonuçlara ulaşılmasını daha da zorlaştırıyor. Papademos'un işi gerçekten çok zor.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Tembel Yunan' imajı ve yeni paradigma arayışı

Ioannis N. Grigoriadis 23.01.2012

2004 yılında, Türk bir arkadaşımın Olimpiyat Oyunları'nı izlemek üzere Atina'yı ziyaret ettik. Onun ilk Atina ziyaretiydi. Olimpiyat Oyunları'ndan ziyade arkadaşım başka bir duruma hayran kaldı: "Atina kafeleri her zaman, gece gündüz, nasıl dolu olabilir? Bu insanlar çalışmaz mı hiç? Bu gençlerin işi, dersi yok mu? Bu ekonomi nasıl çalışıyor, anlayamıyorum." Sanki Yunan toplumu mutluluk sırrını bulmuş oldu. "Bunu Yunanlıları kötülemek niyetinde söylemiyorum, aslında onları imreniyorum" diye gülümsüyordu. Birkaç sene sonra bu "Yunan mucizenin" sonuna gelindi. Kamu borçlarıyla beslenen Yunan ekonomisi küresel kriz baskısı altında balon gibi patladı. Fakat bu "tembel Yunan" hikâyesi belki krizin en çarpıcı imajlarından biri oldu. Alman popüler gazetelerinde, özellikle *Bild* gazetesinde, bu imaj hâkim oldu: "Yunanlılar bizim paramızı eğlenip yiyor, biz ise onların tembelliklerini desteklemek için çalışıyoruz." İngiltere'de ise, *Channel 4*'da birkaç hafta önce yeni bir "reality show" başlamış. Konusu "Yunan gibi yaşamak". "Yunan gibi" yaşamamanın kaçınılmaz bir tarafı tembelliktir veya "çalışmaktan kaçmaktır".

Bu imaj ne kadar gerçekçidir? Bütün karikatürleştirilmiş milli stereotipler gibi o da gerçekten uzak duruyor. Fakat yanlış olsa bile, bize birçok şey öğretebilir. Hangi şartlar altında bir milli imaj geliştirilebilir ve toplumun hangi kısımları onun inşaatına katkıda bulunur? "Tembel Yunan" imajı "bir türlü entegre olmayan Almanya Türk'ü" imajıyla karşılaştırılabilir. Her iki durumda da bir "toplumsal görünmezlik" sorunu yaşanıyor. Almanya'da yazdığı ırkçı kitabının ardından meşhur olan Thilo Sarrazin gibileri "Türkler Alman toplumuna entegre olamaz" diyor. Fakat gerçek farklıdır. Entegre olan Türkler çok, fakat entegre olur olmaz, Alman nüfusuna karışır ve artık Türk toplumunun kamu imajına katkıda bulunmaz. Almanya'daki Türk göçmenlerinin kamu imajı sadece "başarısız vakalardan" ibaret olur. Benzeri bir durum Yunanistan'da da yaşanır. Atina'da gördüğümüz gece-gündüz meydanlarda frappé kahvesi içen veya kulüplerde viski içip şarkıcı ayaklarının önüne karanfil atanlar çok gürültülü bir azınlıktır. Bütün Yunanistan halkını temsil etmezler. Asıl çoğunluk, son iki senede uygulanan "kemer sıkma" politikaların sonucu olarak gelirinin yüzde 30-40'ını kaybetmiş ve perişan durumdadır. Harcayacak paraları kalmadı, birçoğu ikinci iş yapmak zorundadırlar.

Bunu derken, tembellik ve üretkenlik ayrı tutulmalıdır. Krizin en çarpıcı boyutlarından biri teşvik ve tedbir eksikliğidir. Mevcut durumun en büyük kurbanları arasında ise, samimi, rüşvet almayan, vergisini her zaman ödeyen kamu ve özel sektör çalışanları ve emeklilerdir. Son senelerde onlar hep kaybedenler tarafında oldu ve

Yunan toplumu daha "sinik" olmaya alıştı. Eğer çalışan ve çalışmayan senelerce aynı maaşı alırsa, çalışan er geç çalışma zevkini kaçırabilir. Yunan siyasi sistemi vaat ettiği reformları uygulamayınca, vergi kaçakçılığını kontrol altına alamayınca, kamu sektöründe yolsuzluk, harcamalar ve elit sendikaların imtiyazlarına nokta koyamayınca, esir durumuna düşen "samimi vatandaşlardan" yeni fedalar talebinde bulunuyor. O garip bir durum değil, çünkü reform programının başarısı mevcut Yunan sisteminin sonu anlamına gelecektir. Tıpkı 2002 Türkiye'sindeki gibi.

Peki, bu halkın sorumluluğu yok mu? Tabii var. Son 30 senede perçinlenen ve hâkim duruma gelen politikalar ve zihniyete zamanında karşı çıkmayan, Yunan kamu sektörünü şişiren ve Yunan ekonomisini borca bulayan siyasi partilere devamlı oy ve güven veren halk sorumlu ve onun bedelini ödemek zorundadır. Özellikle Yunan gençliği zor bir ikilemin önünde: Ya mevcut yeni şartlara boyun eğecek ya gurbete gidip Almanya, İngiltere, ABD veya Avustralya'da yeni bir hayat arayışında bulunacak. Belki de krizin en çarpıcı sonucu ve onun sonuna geldiği en manidar ipucu, Yunan gençliğinde paradigma değişikliği olur. Bu kuşağın hayali Yunan devlet sektöründe yüksek maaşlı bir iş bulmaktı. Son senelerde ÖSS'de en sert yükseliş kamu sektöründe yüksek maaşlı bir kariyer sağlayan fakültelere giriş puanlarında meydana geldi. Bu devletçi zihniyet artık iflas durumuna geldi. Yunanistan gençliği artık memur hayatı değil, "kutu dışında" düşünebilen, risk alan ve başarılı işadamları hayatından imrenmek zorundadır. Odysseus ve Onassis Yunan değil miydi?

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa Birliği yol ayrımında

Ioannis N. Grigoriadis 06.02.2012

Son iki sene Avrupa'da alevlenen ve birkaç ülkeyi iflas eşiğine getiren ekonomik kriz, bir açıdan Portekiz, İrlanda, İtalya, Yunanistan ve İspanya'dan ibaret olan ve "PIIGS" denen ülke grubundaki son senelerde takip edilen sorumsuz ekonomi politikaları meydana getirdi. Diğer açıdan aynı kriz, Avrupa Birliği'nin kurumsal zayıflıklarını en net şekilde gösterdi.

Onların en önemlisi Avro Bölgesi'nin on bir senedir tamamlanmamış halidir. Maastricht Antlaşması'nda öngörülen ve 1999 yılında hayata geçen Ekonomik ve Parasal Birlik (EPS), yılan hikâyesine dönüştürülen üye müzakerelerinin sonucu olarak, tek ayaklı çıktı. Avrupa Birliği'nin içinden yeni bir para birimi ve yeni bir kurumlaşma çıktı, avro ve Avro Bölgesi. Evet, AB'nin on iki üyesinin yeni para birimi, merkez bankası ve ortak parasal politikası oldu. Fakat Avro Bölgesi üye devletleri, parasal politika konusunda kararlarına rağmen mali politikada egemen haklarından vazgeçmek istemediler. Öylece birinci dakikadan EPS yapısı sorunlu çıktı. Tek parasal politika ve para birimi varken, nasıl on iki mali politika olabilir? Nasıl o kadar farklı ekonomi yapıları tek bir parasal çatı altına girebilir? Eğer Merkez Bankası "güçlü" veya "zayıf" avro politikası sürdürmek isterse, Avro Bölgesi üye ekonomi yapısal özelliklerini nasıl göze alabilir? Alman ekonomisine yararlı olan, Portekiz veya Yunan ekonomisine yararlı olabilir mi? Bu sorulara, gereken cevap verilmedi. Ve bunun en önemli nedenleri arasında, 2000'lerin başında Avrupa entegrasyon ve ekonomi konularında hâkim olan iyimserlikti. Bir yandan mali birliğe karşı üye ülkelerin direnişi geçici olarak algılandı. Fakat 1990'larda kuvvetli olan entegrasyon akımı Fransa'daki yapılan Avrupa Anayasası referandumuna takıldı. O doruk noktasından sonra milliyetçilik ve Avrupa entegrasyonuna karşıtlığı yükselmeye başladı.

Küresel ekonomi cephesinde, bahar havasının sonsuza kadar devam edebileceğine göre planlar yapıldı. Sonuç olarak, Avro Bölgesi sadece iyi havalarda güvenli seyahat sağlayan bir tekne gibi inşa edildi. Aynı zamanda üye ülkelerin yükümlülükleri üstlenme konusunda gerekli tedbirler alınmadı. Konulan şartlar (mesela cari açığın bütçenin yüzde 3'ünü aşmaması) defalarca çiğnenmiş. Ve bunu sadece "şüphelenen Güney Avrupa ülkeleri" değil, Almanya ve Fransa bile yaptı. Bu şartlar altında Avro Bölgesi'nin kurallarına uymak mecburiyetini fiilen kaybetti. Avrupa kurumlarına sunulan yanlış ekonomik verilerle, ekonomik görünüm gerçek dışı olmaya başladı. Aynı zamanda parasal birliğin ortaya çıkan dengesizlikleri yine ekonomide "ahlaki tehlike" denen duruma yol açtı. Avro Bölgesi'ne üyeliği sayesinde Güney Avrupa ülkeleri, hiç alışmadıkları düşük borçlanma faizinden sorumsuzca faydalanmaya başladı. Düşük faizli borç, hükümetin ve iktidar partilerinin ellerini güçlendirdi ve her türlü popülizm ve yolsuzluğa yol açtı. Halklar bundan memnundu; çünkü ücret, maaşlara devamlı zam geliyordu, toplum hak etmediği bir refaha kavuşabiliyordu. Bu durumun sürdürülebilir olmaması 2007 yılında patlayan krizle kanıtlandı. İrlanda krizi aksine, Yunanistan, Portekiz, İspanya ve İtalya'daki krizler finans sektöründen değil, kamu sektöründen kaynaklandı. Küresel finans krizi sadece çoktan beri görünmesi gereken ama iyice saklanan zaafılar meydana getirdi.

Peki, şimdi ne yapılabilir? Avro Bölgesi nasıl zayıf üyelerine destek olup kendi yapısal zaafılarını düzeltebilir? Uzmanların çoğu bir noktada hemfikirdir. Parasal-mali birlik paradoksu bir şekilde sona ermeli. Ya parasal birliğin yanına mali birlik eklenir ya da tamamlanamayan parasal birlik orta vadede çökmek tehlikesiyle karşı karşıya kalır. İkinci alternatifin ekonomik ve siyasi sonuçlarının çok vahim olabileceği aşikâr. Bu nedenle tek çıkış mali birlikten geçer. Avrupa Birliği tarihine bakıldığında, Avrupa projesinin birçok kere tıkanmış görünmesine rağmen, krizlerini fırsata dönüştürme kabiliyeti olduğu kanıtlandı. Mevcut krizin çözümü sadece ekonomik değil, aynı zamanda da siyasi olmalıdır. Siyasi alanda çökme tehlikesine karşı olan Güney Avrupa ekonomileri için bir nevi "Marshall Planı" gerektirilebilir. AB kurumları düzeltilirken, Avrupa halkları arasında güven ve dayanışma arttırılmalı. Çünkü Almanya'nın refahı uzun vadede Güney Avrupa ülkelerinin refahından kopuk değildir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TBMM'de sıradışı bir konuşma

İoannis N. Grigoriadis 20.02.2012

Son anda bir aksaklık olmazsa, **20 Şubat 2012 Pazartesi** (bugün) **Türkiye Rum azınlık tarihine geçecek bir tarihtir. Ekümenik Patrik Bartholomeos, TBMM Anayasa Komisyonu tarafından dinlenecek.** Tartışılan anayasa üzerine Rumların ve diğer gayrimüslim azınlıkların görüşlerini ilk defa bir Patrik dile getirecek. Bu haber, hem İstanbul Rumlarını hem Türk-Yunan uzlaşmasını destekleyen Yunanlıları çok sevindirdi. **Ekümenik Patrikhane ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin tarihi açısından, bu davetiyenin sembolik önemi çok büyüktür.**

Patrikhane Türkiye'nin en yanlış anlaşılan kurumlarından biridir. Bilgisizlik o kadar büyük ki, **Fener semtine gelenlerin çoğu tepede bulunan görkemli tarihî Fener Rum Erkek Lisesi binasına bakıp "İşte, o Fener Rum Patrikhanesi" derler. Fakat Patrikhane tepede değil, Fener İskeleyi'ne yakın bir sokakta bulunuyor.** Söz konusu bilgisizliğe milliyetçilik ve komplo teorileri katlanırsa, sonuç çok vahim olur. Bunun yaygın bir örneği "Patrikhane İstanbul surları içinde Vatikan kurmak istiyor ve emlak satın alıyormuş". Son aylarda maaşlarını ödemeye bile zorluk çeken bir kurum nasıl böyle bir proje yürütebilir anlamıyor insan. Vatikan ile

karşılaştırma da hem gerçekdışı hem tarihî açıdan cahilcedir. **Ortodoks ve Katolik kiliselerinin farklı şekillendirilmesinden dolayı Patrik'in konumu Papa'ninkinden çok farklıdır. Patrik, Ortodoks bir papa değil, olamaz da. Latince deyimiyle, Ortodoks dünyasının 'primus inter pares' ruhani bir lideridir. Patrikhane'nin ekümenik sıfatı buna da bağlıdır. Ekümeniklik, gayrı-milliyetçi bir tutum hâkim olduğu anlamına gelir. Bir Yunan kurumu değil, ruhani açıdan bütün dünyayı kapsayan bir kurumdur.** Son yirmi sene içerisinde Patrikhane'nin prestij ve itibarı dünya çapında çok yükselmiştir. Çevre konusunda faaliyetleri çok büyük yankı yaratıp Bartholomeos'a "Yeşil Patrik" sıfatını kazandırdı. **Kurumun ve Rum azınlığının geleceği, Türkiye'nin demokratikleşme ve Avrupalılaşma sürecine bağlıdır. Bunun için Patrikhane, hem Türk-Yunan uzlaşma süreci, hem de Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine tam destek verdi.**

Bu durumu Yunanistan'daki herkes memnuniyetle karşılamaz. Yunan milliyetçileri, Bartholomeos'tan hiçbir zaman hoşlanmadılar, asla hoşlanmazlar. **Patrikhane, ironik bir şekilde Ege'nin her iki yakasından da gelen milliyetçi saldırılara maruz kalmaktadır.** Türkiye'deki milliyetçilik, "Bizans'ın son kalıntısı ve siyasi komplo odağı" olarak düşündükleri Patrikhane'nin Türkiye'den uzaklaştırılmasını talep eder. Yunanistan'daki milliyetçiler için ise Patrikhane, "Yunan milliyetçiliği ve Yunanistan'ın milli menfaatlerine karşı çıkan, aslen Osmanlı-Türk bir kurumdur". Patrikhane'nin ekümenik misyonunu hiçe sayıp Yunanistan'a taşınması ve "millileştirilmesini" açıkça savunmaktadırlar. Çünkü onlar Ortodoksluğu Yunan milli kimliği ve milliyetçiliğinin kaçınılmaz bir unsuru olarak görmektedir. Patrikhane'nin ekümenik ve uzlaşma amaçlı faaliyetleri, Yunan milliyetçi yaklaşımına zıttır.

Rum azınlığıyla beraber Patrikhane'nin Cumhuriyet yıllarında çektiği eziyetler çok fazladır. Onları sıralamak için bu makalenin yeri yetmez. **Patrik bugünkü TBMM konuşmasında onları büyük ihtimalle dile getirecek.** Oysa son senelerde bütün sorunlar çözülmese de, birçok konuda ciddi bir ilerleme olmuştur. AİHM kararı ardından Büyükada'daki tarihî yetimhane Patrikhane'ye iade edildi. Karaköy'deki on senelerce mazbut Galata Rum Okulu bir hafta önce vakfına iade edildi. **Türk medyasında hâlâ Patrikhane'yi "yabancı bir kurum" veya "dış mihrak" olarak görenler var tabii. Görmeyenlerin çoğu ise, Patrikhane'nin Türkiye dış politikasına katkıda bulunma potansiyelinin farkında olmamışlardır.** Mesela, Patrikhane, Avrupa kamuoyunun Türkiye hakkında negatif yorumlarının giderilmesine çok büyük hizmet sağlayabilir. Çünkü Patrikhane'nin etkisi tam Türkiye'nin ihtiyacı olduğu toplumsal gruplar üzerinedir. Avrupa'nın karşıtı, muhafazakâr Avrupa tabanı, İslami siyasi kökenleri olan bir politikacıya değil, Patrik'e kulak asabilir. Papa Benedikt olmadan önce Kardinal Josef Ratzinger'den daha koyu Türkiye- AB üyeliği karşıtı bulmak hakikaten zordu. Fakat İstanbul'a ziyareti esnasında Papa Türkiye- AB üyeliği konusunda en olumlu açıklamasını yaptı.

Diğer açıdan, **eğer Türkiye "medeniyetlerin beşiği" veya "medeniyetlerin buluştuğu yer" olarak adlandırılmak isterse, o zaman toprağında bulunan dinlere ve onların kurumlarına saygı göstermelidir.** Türkiye, kültürel ve tarihsel mirası ile barışabilirse, hem daha güçlü olabilir, hem de dünya barış ve uzlaşmasına çok daha büyük katkıda bulunabilir. Patrik'in TBMM Anayasa konuşması bunun tetikçisi olabilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye-Yunanistan sınırında tel çit

İoannis N. Grigoriadis 05.03.2012

Yunanistan krizinin yankıları Türkiye hududuna kadar dayanmıştır. Son haftalarda **Türk medyasında “Türkiye-Yunanistan sınırında duvar örüyor” haberi çok tepki yarattı.** Fakat olay, ölçülerinden kaymıştır. ABD’nin Meksika sınırı boyunca yapılmış duvar söz konusu değildir. **204 km’lik Türk-Yunan sınırının 191,5 km’si Meriç Nehri’nden oluşmaktadır. Yapılması öngörülen “duvar” (daha doğrusu tel çit) sadece 12,5 km’lik Türkiye ile Yunanistan kara hududuyla ilgilidir.** Bu kara hududunun tarihi çok ilginçtir.

11 Kasım 1922’de Mudanya Mütarekesi üzerine Doğu Trakya’dan çekilen Yunan ordusu, Meriç Nehri’nin batı kıyısında durdu. 1923 senesinin ilk yarısında yer alan Lozan müzakerelerinde Türkiye, Yunanistan’ın Batı Trakya ve Semandirek, Limni, İmroz (bugünkü adıyla Gökçeada) ve Bozcaada adalarının Türkiye’ye verilmesi ve savaş tazminatı ödemesinde ısrar etti. Müzakerenin sonucunda İmroz ve Bozcaada Türkiye egemenliğine geçerken ve Semandirek ve Limni Yunanistan’da kaldı. Batı Trakya ve savaş tazminatı konusunda anlaşmazlık vardı. Son anda yapılan uzlaşmada, Türkiye tazminat talebinden vazgeçti ve Yunanistan Edirne karşısındaki Meriç batı kıyısından çekildi. Öylece Meriç’in batı kıyısında bulunan Karaağaç ve Boşnakköy kasabaları Türk tarafında kalıp Türkiye-Yunanistan kara hududu oldu.

Son senelerde Türkiye üzerinden Yunanistan’a yasadışı göç akımı büyürken, yüzbinlerce göçmen Meriç sınırından Yunanistan’a geçmektedir. Bunların çoğu Yunanistan’a değil, **Yunanistan üzerinden başka Avrupa ülkelerine geçmek** istemesine rağmen, **ülkede geçici olarak olsa da kalmaya** karar verirler. Böylece **Türk-Yunan sınırında adeta bir can pazarı oluştu.** İran, Pakistan, Afganistan veya Afrika ülkelerinden gelen göçmenler “göç mafyasının” kurbanı oluyor. Yunanistan’a geçebilmek için yerel Türk ve Yunan “kılavuzlarına” binlerce dolar ödemek zorunda kalıyorlar. Fakat geçiş zor ve tehlikelidir. Kimileri her hafta **Meriç’in sularında boğuluyor**, kimileri de hâlâ **temizlenmemiş mayın tarlalarına girip parçalanıyor.** Durum öyleyken, **göçmenlerin büyük bir oranı 12,5 km’lik kara hududundan Yunanistan’a geçmeye çalışıyor.** Artık bu geçiş kapatılmak üzeredir. Ana muhalefet partisi PASOK’un başkan adayı olabilmek üzere birkaç gün önce istifa eden “Vatandaş Koruma” (Kamu Düzeni) Bakanı **Hristos Paputsis bu tel çitin inşa edilmesini ön plana çıkardı.** Yunanistan mali krizle boğuşurken, **bakan bu projeye beş milyon avro ayarlayabildi.**

Yunanistan krizi patlamadan önce bile göç, ülkenin en önemli sorunlarından biri haline gelmişti. **Soğuk Savaş’ın sonuna kadar göçmen oranı sifıra yakın bir ülke olan Yunanistan’da yirmi sene içerisinde bu oran yüzde 10’u geçmiş durumdadır.** Çokkültürlülük ve hoşgörü kavramlarına pek alışık olmayan bir topluma bu değişim şok etkisi yarattı. **Kriz patlar patlamaz da, Yunan kamuoyunun önemli bir kısmı için göçmenler günah keçisine dönüştürüldü.** Yüksek işsizlik veya suçluluk oranları için sorumlu hep göçmenler tutuldu. Devlet göçmen akımını kontrol edemezken, göçmenler tarafından Yunan ordusu veya sınır polisine karşı işkence veya kötü muamele iddiaları çoğalıyor. Aynı zamanda da, Yunan medyası, göçmenlerin çoğu Türkiye üzerinden geldiklerinin altını çizip 2001 yılında imzalanmış olan protokolü uygulamadığı Türkiye’ye karşı ithamlarda bulunuyor. Bazıları **komple teorileri** yaratmış bile. **Türkiye’nin sinsi bir planı varmış, yasadışı göçle Yunanistan’ı Müslümanlaştırmak istemiş!**

Peki, bu dev soruna karşı 12,5 km’lik bir tel çit ne işe yarayacak? Tabii, Yunanistan’ın göç akımını kontrol etme hakkı vardır. Ne yazık ki çok daha kapsamlı bir politikayı gerektiren **göç sorunu bir tel çit veya duvarla çözülemez.** Binlerce kilometrelik mesafe yürüyüp, Yunanistan sınırına kadar gelen göçmenler, bu çitin yüzünden Afganistan veya Pakistan’a dönmeyecek tabii. Hudut mafyasına daha fazla para verip, hayatlarını daha büyük tehlikeye atıp nehir veya mayın tarlaları içinden geçip can verebilirler. **Avrupa Komisyonu “tel çit” projesinin anlamsızlığının farkında olup onu finans etmeyi reddetti.** Sembolik açıdan bakıldığında da, 1999 yılında meydana gelen Türk-Yunan uzlaşma sürecine rağmen, ilk defa bir tel çit Yunanistan ile Türkiye arasında dikilecek. Zaten **Avrupa projesi tel çit veya duvar inşa etme değil onların yıkılması anlamına gelir.** Yunan ekonomik krizinin ve bundan beslenen zenofobinin en talihsiz eserlerden biri, Türk-Yunan

kara hududunda inşa edilecek tel çit olacak.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fransa Cumhurbaşkanı seçimi ve Türkiye

Ioannis N. Grigoriadis 19.03.2012

Yaklaşık bir ay sonra yapılacak olan Fransa Cumhurbaşkanı seçimi, Türk kamuoyunun ilgisini yavaş yavaş çekmeye başladı. Bu da doğal. Sadece Fransa'nın önemli bir Avrupa ülkesi ve Türkiye'nin büyük ticari ortağı olduğundan kaynaklanmamakta bu. Fransa ile Türkiye arasındaki siyasi ve sosyal yapı benzerlikleri çok sakıncalı ikili ilişkilere yol açmıştır. Hem Fransa hem Türkiye laiklik ve milliyetçilik algısının açısından birbirlerine çok yakındır. Daha doğrusu Jön Türk ve Cumhuriyet dönemine ait laiklik ve milliyetçilik Fransa modellerinden ilham alındı. Batı dünyasında gelişmelere rağmen, her iki ülkede çağdaş liberal demokrasi ve çok kültürlü toplum modelleri ile uyumlu olmayan milliyetçilik ve laiklik kavramları kuvvetli durup çeşitli çelişkilere yol açmaktadır. Ayrıca iki ülke de kendi tarihlerinin gri sayfaları ile barışmada zorluk çekmektedir. Ermeni meselesi olsun, Cezayir meselesi olsun, Almanya gibi diğer Avrupa ülkelerinde yapılan tarih yüzleşmesi konusunda başarılı olamamışlardır.

Aynı zamanda hem Fransa'da hem Türkiye'de kimlik konusu siyasi gündemin kaçınılmaz bir parçası haline gelmiştir. Diğer Avrupa ülkelerinde ekonomi ve gündelik hayat konuları siyasi tartışmaların en büyük payını oluştururken, Türkiye ve Fransa siyasi acentesi hâlâ milli ve toplumsal kimlik üzerinden geçer. Son senelerde de Fransa'nın milli kimlik tartışmaları önemli ölçüde Türkiye üzerinden yapılmaktadır. Sarkozy Fransası'nın Avrupa entegrasyonu sürecinde ağırlığı kaybetmesi ve toplum içinde İslam'ın önem kazanmasından endişe ediliyor. Her iki konuda Türkiye'nin rolü çok manidar. Eğer Türkiye Avrupa Birliği üyesi olursa, Fransa'nın Avrupa Birliği'nin iç siyasi ve kurumsal dengelerinde ciddi kayıpları olabilir. Bu sonucun nedeni, sadece Türkiye'nin demografik yapı ve eğilimleri değil, aynı zamanda Türkiye ekonomisinin dinamikleridir. Fransa, ekonomisi büyüyen ve dünya çapında daha büyük nüfuz kazanmaya devam eden Almanya'yı AB içinde dengelemeye çalışırken, Türkiye gibi bir ülkeyi kabul etmekte zorluk çekmektedir. Ayrıca, Fransa, toplum modelinin sömürgecilik dönemi sonundan ve 1980'ler itibarıyla hâkim olan liberalleşme akımından sonra yenilenmesine ihtiyaç olduğuna karşın, geleneksel milliyetçilik ve laiklik çizgilerinden kurtulmayı başaramamıştır. İslam'ı ötekileştirip Türkiye'yi İslam'ın en güçlü ve en tehditkâr temsilcisi olarak algılamaktadır.

Bu tür endişesini en net şekilde Fransa Cumhurbaşkanı Nicholas Sarkozy'nin politikaları sergiliyor. Sarkozy'nin Türkiye karşıtı politikaları bir tesadüf eseri değil, tam aksine bilinçli bir seçimdi ve olmaya devam ediyor. Ermeni soykırım yasa kargaşası Fransa Cumhurbaşkanı Nicholas Sarkozy'nin Türkiye karşıtı hamlelerinden bir tanesi sadece, muhtemelen de son olmayacaktır. Bu politikalar 2007 yılında Cumhurbaşkanı tahtına çıkar çıkmaz başlamış ve aralıksız devam etmiştir. 2004 yılında Avrupa Birliği'nin, dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ın onaylamasıyla Türkiye ile üyelik müzakerelerinin başlatılması kararına rağmen, Sarkozy Türkiye'nin katıyen Avrupa ülkesi olmadığını iddia edip onun AB üyeliğine karşı çıktığını, üyelik söz konusu ise konuyu referanduma götüreceğini dile getirdi.

Tabii ki bu düşünce tarzı bütün Fransız siyasi elitlerini temsil etmez. Zaten önceki Fransa Cumhurbaşkanı Chirac, siyasi kökenleri sağda olduklarına rağmen Türkiye'ye samimi destek vermiştir. Fakat Fransız Sosyalist

Partisi'nin adayı François Hollande'ın seçilmesi hem Türkiye-Fransa hem Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri için bir fırsat oluşturabilir.

Çünkü 2005 yılından bu yana üyelik müzakerelerini askıya alan, Kıbrıs konusu değildir. Asıl sorun, büyük Avrupa ülkeleri Türkiye'nin üyeliği konusunda yeterince siyasi irade göstermeyip, Kıbrıs konusunda çözümsüzlüğün arkasına saklanmışlardır. Sarkozy'nin ayrılışı ve François Hollande'ın Cumhurbaşkanı olması, bu sürecin canlandırılmasına katkıda bulunabilir. Tabii mucizeler olmasa bile, son on senede önemli ekonomik başarılar kaydeden ve kendine daha fazla güvenen Türkiye ile küresel alanda rolünü arttırmak isteyen Avrupa Birliği arasında üyelik sürecini canlandırabilecek, iyi niyetli ve samimi diyalog başlayabilir. Her iki tarafın buna ciddi ihtiyacı var.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Brezilya izlenimleri

Ioannis N. Grigoriadis 02.04.2012

Yaklaşık bir ay önce **Fundaçao Getulio Vargas** (FGV) ve **TASAM**'ın davetlisi olarak **Türkiye-Brezilya Yuvarlak Masa Toplantısı**'na katıldım. Rio de Janeiro'daki FGV tesislerinde yer alan toplantının ana konusu, tabii ki **"yükselen güçler"** idi. Soğuk Savaş'tan sonra ve küreselleşme süreci sonucu olarak meydan gelen, **Goldman Sachs** yöneticisi **Jim O'Neill**'in icat ettiği terimle BRIC ülke grubu, Çin, Rusya, Hindistan ve Brezilya'dan ibarettir. Aynı zamanda bu dörtlünün dışında da Endonezya, Güney Afrika, Meksika, Türkiye ve Vietnam gibi ülkelerin ekonomik büyümelerinin siyasi ve stratejik güce nasıl dönüştürülebileceği aranmaktadır. Bu arayış, önümüzdeki senelerin küresel siyasi gündeminin en kritik konularından biri olacaktır.

Bu süreçte Brezilya'nın rolü çok önemlidir. Bağımsızlığını 1822 senesinde Portekiz'den kazanmış Brezilya, ender doğa kaynakları sayesinde "geleceğin ülkesi" olarak adlandırılmıştır. Fakat yakın geçmişe kadar bu yüksek beklentileri hiçbir zaman da karşılayamadı. **Max Weber**'in meşhur din ve kapitalizm konulu **"Protestan Etik ve Kapitalizm'in Ruhu"** adlı çalışmasında, Katolik Brezilya, ağırlıklı Protestan ABD'ye karşı kapitalizme dönüşüm konusunda başarısızlığın örneği oldu. Sonunda "geleceğin ülkesi" deyimini alaya alınır durumuna düştü. Sanki bu ülkenin refahı hiçbir zaman da gerçek olmayacak bir gelecekte bulunmuş. Devamlı ekonomik ve siyasi krizler, darbeler, otoriter yönetimlere uğramış olan Brezilya, kalkınma yolunu bulamıyordu. Ayrıca bu başarısızlığın altında bir "üçüncü dünya", yani "Güneyli" bir siyasi kimlik oluşturdu. Birçok gelişen ülkede uluslararası ilişkiler konulu "bağımlılık teorisi" ağırlık kazanırken, Brezilya kendini küresel kapitalizm ve ABD tarafından "ezilen ülkeler" grubunda buldu. Zaten bağımlılık teorisinin en etkili düşünürlerden biri olan **Henrique Cardoso**, Brezilya Cumhurbaşkanı oldu. Son yirmi senede küreselleşmenin etkisiyle Brezilya, kalkınma yolunu nihayet buldu. Oysa bu çeşitli çelişiklere yol açmıştır. Uluslararası sistemde yeni bulduğu pozisyonuna alışmakta ve eski ezberlerden kurtulmakta zorluk çekmektedir. Eğer küreselleşme ve uluslararası düzen, ABD ve Batılı veya "Kuzeyli" ülkelerin menfaatlerini korumak üzere inşa edilseydi, nasıl Brezilya bundan daha fazla faydalanabilirdi? Nasıl bugünkü Brezilya'nın en zengin eyaleti Sao Paulo'nun ekonomisi, herhangi Güney Amerika devlet ekonomisinden daha büyük? Nasıl Güney Amerika ülkelerinde en büyük sermaye yatırımcısı unvanını ABD'den kaptı?

Eski düşünce tarzının diğer bir misali, gelişen ülkelerde daha yaygın olan ABD karşıtlığı ve komplo teorilerinin Brezilya'da da hâlâ hâkim durumda olmasıdır. Komplo teorisi düşkünlüğü, Türkiye ile ilginç bir benzerlik

noktasıdır. Brezilya'nın en ciddi ulusal güvenlik kaygısının, ABD'nin hammadde ve su kaynaklarıyla tanınan Amazon Nehri bölgesini ekonomik açıdan uzun vadede ele geçirme olduğu söylenirse, siz ne derdiniz? Belki de Brezilya'dan gelen ve Türkiye veya Yunanistan'da da ABD ile ilgili komplo teorilerini duyan, aynı bir tuhaflığı hisseder.

Diğer açıdan bağımlılık teorisinin en ilginç yankılardan biri, Brezilya'nın kendini bölgesel veya küresel güç olarak görememesidir. Sanki eskiden hep başarısızlık örneği olarak gösterilen Brezilya, kendisinin zayıf, fakir, güçsüz ülkelerinin saflarında olduğunu kimliğinin kaçınılmaz bir parçası olarak oluşturmuş. Brezilya, artık dünyanın "ezilen" tarafında olmadığını ve küreselleşmeden en fazla faydalanabilen ülkelerden olduğunu görmek istememekteymiş. Öylece de bölgesel veya küresel rol konusunda hâlâ temkinliymiş. Bu konuda Türkiye ile arasında ilginç bir fark vardır. Brezilya'ya karşın Türkiye, bölgesel ve küresel rolünü oynamak üzere telaşlanmaktadır. Beklentilerini yükseltip iddia ettiği etki ve sonuçları sonunda elde edememektedir. Brezilya'nın sömürge ve üçüncü dünya üyesi olma mirası temkinliğe, Türkiye'nin Osmanlı mirası hareketliliğe yol açar. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun kitabında iddia ettiği gibi, Türkiye "stratejik derinliği" olan bir ülkedir. Brezilya'da öyle bir kaygı yoktur. Şimdilik büyük olmak istemeyen büyük bir ülkedir Brezilya.

Herhalde "yükselen güçlere" rol belirlenmesi ve stratejik dengelere dâhil edilmesi yakın gelecekteki küresel siyasetin ana konulardan biri olacak. Bu gelişmeler Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerine her iki taraf için önem kazandırıyor. Onun devamı sonraki yazıda.

karsitaraftan@gmail.com

</div>

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa Birliği ve Türkiye'nin karşılıklı ihtiyacı

Ioannis N. Grigoriadis 16.04.2012

Önceki yazımda "yükselen güçlerin" küresel alanda rol belirlenmesi ve stratejik dengelere dâhil edilmesi bilmecesine değindim. Bu süreç, Türkiye ile Avrupa Birliği arasını ilişkilendiriyor. Ne Türkiye ne Avrupa Birliği bu süreçlere karşı ilgisiz kalabilir. Çünkü her iki taraf üyelik müzakerelerinin olumlu sonuçlanmasının kazançlarının altını çiziyor.

Avrupa Birliği'nin Türkiye üyeliğinden elde edeceklerini düşünürken, aklıma İtalyan bakan ve Avrupa milletvekili Emma Bonino'nun ağzından ilk duyduğum bir söz geliyor: "Eğer 21. yüzyılın İsviçre'si olmak istemezse Avrupa Birliği, Türkiye'yi safhalarına dâhil etmelidir." Ne demek İsviçre? Müreffeh, turizmin gözdesi, sermaye sığınağı, fakat küresel süreçlere etkisi önemsiz bir ülke. Aynı zamanda içe kapalı, muhafazakâr, gittikçe hoşgörüsüzleşen ve demokratik ve liberal geleneklerini tehlikeye atan bir ülke.

Avrupa Birliği'nin böyle bir geleceği olabilir mi? Demografik, ekonomik ve siyasi gelişme ve tahminlere bakıldığında, böyle bir ihtimal gerçekdışı görünmemektedir. Avrupa ekonomik krizi, sadece dünya finans piyasalarının konjonktürlerine bağlı değil. Daha derin ve sistematik yapısal nedenleri var. Zaten Avrupa Birliği'nin büyük ülkeleri bunun farkında. Ne Almanya ne Fransa, uzun vadede tek başlarına küresel alanda

ciddi rol oynayamayacaklarını bilmektedir. Onların geleceği Avrupa Birliği geleceğine endeksli. Oysa Avrupa ekonomilerinin rekabet gücünün kaybolması, sosyal sigorta sistemlerinin borca boğulması, Avrupa sosyal ve ekonomik modelinin sürdürülebilir olması konusunda ciddi endişeler uyandırıyor. Aynı zamanda da Avrupa ekonomik sorunlarının hafifletilme veya çözülmesine katkıda bulunabilecek göç süreci, birçok Avrupa ülkesinde şiddetli sosyal tepki ve direnişle karşılanıyor. Aşırı sağ partiler, korku üzerinden politikalarını sürdürüp küresel değişimleri tehdit olarak algılayan sosyal sınıfların oylarının peşinde. Hollanda veya Finlandiya gibi liberal ve laik toplumları olduğu düşünülen ülkeler dâhil birçok ülkede de zaten başarıları yüksektir. Eğer hâkim olursa böyle siyasi görüşler, Avrupa Birliği'nin önü tıkanacak niteliktedir. Ancak hızla büyüyen, genç nüfuslu bir ülke entegre olamayacağı için değil. Onların zararı sadece ekonomik olmayacak, yan etkileri ideolojik ve entelektüel de olacak. Belki daha önemlisi, Avrupa Birliği, ancak sürdürülemez bir ekonomik ve sosyal statükoyu korumak için demokratik ve liberal özelliklerini yavaş yavaş feda etmeye başlayabilir. Bu nedenle Türkiye'nin AB üyeliği, hem ekonomik hem siyasi açıdan **anlamlı**. Avrupa Birliği, kendi korkularını, kendi iç kutuplaşmalarını aşıp, küresel ekonomik ve siyasi düzenin etkili bir aktörü olmaya devam etme isteğini kanıtlayacaktır.

Peki, Avrupa Birliği'nin Türkiye üyeliğine ihtiyacı var. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine ihtiyacı var mı? Birçok ankete göre Türk kamuoyunun büyük bir kısmı Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine ekonomi nedeniyle sıcak bakıyordu. Son senelerin "Türk ekonomik mucizesi" sayesinde, Avrupa Birliği üyeliğinin artık "zorunlu değil" veya "gereksiz" duruma düştüğü söylenebilir mi? Bu bakış açısından Türkiye'nin artık Avrupa Birliği üyeliğine ihtiyacı yok. Kendi kendine bölgesel veya hatta küresel aktör olma yolları açık. "Batı Grubu'ndan" ayrılıp "BRIC" ülkelerinin arasında veya yanında yeni küresel yerini bulacaktır. "Ekonomik başarı" sarhoşluğu etkisi altında şekillendirilen bu görüşler ekonomik büyümenin iç siyasi düzen ve müsait bir diplomatik ortama ne kadar bağlı olduğunu ihmal ediyorlar. Son senelerin ekonomik başarısı, 1999 ve 2005 arasında iyileşen Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri ve Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik perspektifi bunu tetikledi. Ekonomi faktörü unutulsa bile, Türkiye'nin iki ana siyasi sorunu var; hem Kürt sorunu hem laik-muhafazakâr kutuplaşması. Bunun demokratik ve adil çözümüne tek katkıda bulunabilecek kurum, Avrupa Birliği'dir. Türkiye'nin siyasi ve sosyal istikrarı ile ekonomik kalkınmasına ciddi engel oluşturabilecek her iki sorunun çözülmesinde gerekecek karşılıklı güven artırılması konusunda yardımcı olabilecek başka aktör yok. Bütün sorunları ve çelişkilerine rağmen Avrupa Birliği, demokrasi ve insan hakları konusunda dünyanın en samimi ve en başarılı savunucusudur.

Avrupa Birliği ve Türkiye birbirlerine muhtaç. Herhangi biri tarafından bunun ihmal edilmesinin ağır faturasını ikisi de ödeyecektir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan'ın kader seçimine altı gün kala...

Ioannis N. Grigoriadis 30.04.2012

Önümüzdeki pazar 6 mayısta Yunanistan'da sandıklar açılacak. Bu parlamento seçimi **2009'da patlayan ekonomik krizden sonra ilk olacak**, ve Yunanistan'ın ekonomik ve siyasi geleceğini birçok açıdan belirleyecektir.

Demokrasilerde en son söz sahibi halktır tabii. Fakat bugüne kadar –seçime altı gün kala– halk iradesinin ifade çerçevesini şekillendiren **seçim kampanyasında ülkenin gerçek gündemi pek tartışılmıyor**. Ekonomik, toplumsal ve siyasi krizinin ana nedenleri ve Yunan ekonomisini çukurdan çıkarabilecek yöntemler konusunda gerçek görüş alışverişi yok. İki büyük parti mevcut krizden sorumlu tutuluyor. Bu krizi yaratan veya bu krizin gelen sinyallerine göz yuman parti veya liderlere nasıl güvenilebilir, meşru bir soru. Fakat alternatiflere bakılırsa, durum hiç parlak değil. **Seçim kampanyası Avrupa veya Batı karşıtlığı, öfke ve “alternatif” ama pek somut olamayan çözümlere dayanıyor**. Sağ ve sol küçük partiler AB, IMF ve Avrupa Merkez Bankası’ndan ibaret Troyka’yı koalamak istiyor fakat **Troyka gider gitmez maaşları kim ödeyecek** konusunda hiç fikir vermiyor. Aynı zamanda da zenofobi yükselişte, beklenmedik bir şekilde **göç, yine seçimlerin ana konuları arasında yer aldı**. İktisadi kalkınma ve tasarrufların nasıl daha adil bir şekilde sağlanacağını yerine **göçmen politikasında milliyetçilik yarışmasına** dönüştürülüyor. **Kriz, Yunan siyasi sisteminin radikalleşmesine yol açıyor**.

Son anketler ise olağanüstü bir durumun altını çiziyor. Son kırk senenin Yunanistanı’nın iki hâkim partisi **PASOK ve Yeni Demokrasi** büyük kayıplar kaydediyor. **Yeni Meclis sekiz veya on partili olabilir, ve iki büyük parti salt çoğunluğu toplamayabilir**. Anketlerde önde gelen Yeni Demokrasi partisi iki sene boyunca AB ve Troyka reform programına karşı çıkmasına rağmen son ekonomik pakete destek verdi. Öylece partinin bölünmesine yol açıldı. Önceki milliyetçi ve Avrupa karşıtı politikasını artık partiden ayrılan yeni bir siyasi oluşum yürütmeye devam ediyor. **Panos Kammenos** tarafından kurulan **Müstakil Yunanlılar partisinin, faşizan popülist ve milliyetçi eksenli siyasi programıyla Meclis’e kolayca gireceği** görünüyor.

PASOK’un durumu ise beter. Eski popülist vaatlerinin karşısına çıkan son iki senenin ekonomik reform programının bedelini ödüyor. Partinin yeni genel başkanı ve Papademos hükümetinin başbakan yardımcısı ve Maliye Bakanı **Evangelos Venizelos’un** (eski Venizelos’un akrabası değil) partisinin oy tabakasının erimesine ve radikal partilere kaymasına engel olamadığı görünüyor. Ülkenin komünist partisi **KKE** eski antikapitalist, Avrupa karşıtı hattına sadık kalıyor. Sanki Yunanistan’ın siyasi ve ekonomik çökmesini bekleyip yeni bir siyasi düzen kurmak istiyor. Radikal sol **SYRİZA** partinin **Aleksis Tsipras’ı** ise, son iki senenin reform programına karşıtlık cephesine liderlik yaptıktan sonra, Kammenos’un **Müstakil Yunanlılar** partisile hükümet konusunda işbirliğine açık olduğunu söyleyince şok etkisi yarattı. **LAOS** adlı aşırı sağ parti reform programına erken verdiği desteğin bedelini ödüyor. Radikalleşmenin belki en çarpıcı örneği ise, anketlerde bir neo-Nazi partinin ciddi bir oy oranı kapması. Muhtemelen neo-Nazi **Hrisi Avgi** (Altın Şafak) partisine parlamento kapıları ilk defa açılabilir. Reformist partilerin durumu da parlak değil. Solun yeni kurulan **Demokratik Sol** partisi ilk açıklamalarına rağmen ana muhalefet partisi olma hırsıyla reformist kimliğinden taviz verdi. Liberal partiler **Drassi** (Hareket) ve eski dışişleri bakanı **Dora Bakoyannis’in Demokratik İttifak** partisi ise –işbirliği kuramadıklarından– yüzde üç seçim barajını ancak geçebilirler.

Bazı yorumculara göre, Yunanistan bir “Weimar noktası” yaşıyor olabilir. Yunan solu son senelerde reform teşebbüslerine hep karşı çıkıp şiddet ve anominin meşrulaştırılmasına yol açtı. Fakat bunun meyvesini tıpkı Weimar Almanyası’nda olduğu gibi sol değil fakat aşırı sağ yiyebilir. Yunanistan’ın siyasi tablosunun sağ ve radikalizme kayması muhtemel bir sonuç olarak, ülkenin Avrupa ve Batı ile ilişkilerini test edecek. Ancak demokrasilerde temel siyasi sorular er ya da geç halka sorulur. Yunan halkı artık sorumluluklarıyla karşı karşıya. Sağduyulu ve rasyonel bir karar vereceği ihtimalleri zayıf görünse de, o kadar olağanüstü bir siyasi ortamda seçim anketleri de yanıltıcı olabilir. Pazar akşamı bütün sorular cevaplarını bulur.

Yunanistan seçiminde öfke hâkim, gelecek puslu

Ioannis N. Grigoriadis 08.05.2012

Yunanistan pazar erken seçiminde öfke hâkim oldu. Halk, demokrat rejimin kuruluş yılı 1974'ten beri Yunan siyasi sisteminin iki temel taşı merkez-sol **PASOK** ve merkez-sağ **Yeni Demokrasi** partilerini ilk defa tarihî eşzamanlı bir hezimete uğratıp onlara ekonomik krizin faturasını kesti. İki buçuk sene içerisinde PASOK'un oy oranı yüzde 44'ten yüzde 13'e düştü, krizin patladığı zamanda ana muhalefet partisi olan Yeni Demokrasi'ninki ise yüzde 33'ten yüzde 19'un altına indi. Yeni Demokrasi'nin lideri **Antonis Samaras**, kriz doruğu ve şoku altında olan bir ülkede, son aylarda uluslararası müzakerelerde ciddi başarılar kaydeden **Papademos**'un hükümetinin sonunu hızlandırıp, kendi hükümetini kurabileceğinin mümkün olacağını zannetti. Bu tahmin, tarihî sonuçlara yol açabilecek bu seçimin en vahim hatası oldu.

Seçimin asıl galiplerine geçelim. Radikal-sol parti **SYRİZA**, yeni kurulan aşırı-sağ parti "**Müstakil Yunanlılar**" ve neo-Nazi parti "**Altın Şafak**" incelenirse, tablo karamsarlaşıyor. SYRİZA oy oranlarını 17'ye kadar yükseltip PASOK'un Yunan solunda 1974'ten beri sürdürdüğü hegemonyayı kırıp, ikinci büyük parti olarak tarihî bir başarı elde etti. Fakat başarının sırrı solculukla alakalı değil, devletçilik, ekonomik reform ve Avrupa Birliği karşıtlığıyla ilgilidir. Benzeri bir zafer: Yeni Demokrasi'den koalisyon hükümeti ve reforma desteği protesto eden **Panos Kammenos** tarafından kurulan "Müstakil Yunanlılar" partisi birkaç hafta içerisinde yüzde 10'u geçip Meclis'e rahatlıkla girdi. Göç konusu kenara bırakılırsa, bu iki partinin program farklarını belirlemek artık zor olur. Beterine bakarsak da, Avrupa'nın neo-Nazi görüşlerini örtmeye hiç uğraşmayan ender partilerinden olan "Altın Şafak" partisinin yüzde 7 ve 21 milletvekili ile parlamentoya girişi, "demokrasi beşiği" olduğuyla övünen Yunanistan için tarihî bir utanç.

Seçim mağlupları arasında, reformu destekleyen küçük partiler yer alıyor. Halk kriz sorumlusu olan sadece iki partiye ceza kesmedi; reform programına net bir şekilde tepkisini ifade edip siyasi ve ekonomik reform platformunu destekleyen partilere de sırtını döndü. Üç liberal partiler ortak bir cephe oluşturmamanın bedelini ödediler. Üç parti takriben yüzde 2'ser oy alıp yüzde 3 barajının altında kalarak Meclis'e giremedi. "**Demokratik Sol**" partisi ise yüzde 6 ile Meclis'e girse de, ilk beklentilerin çok altında kaldı ve reformcu siyasi kimliğinden çok taviz vermek zorunda kaldı.

Büyük krizden etkilenen Yunan siyasi tablosu, sağ-sol boyutları anlamını kaybederken, artık Avrupa ailesi içerisinde kalma şartına dönüştürülen siyasi ve ekonomik reform konusunda belirleniyor. Bu açıdan seçim sonucu, reform geleceğini çok daha belirsiz kılarken, Yunanistan'ın Avrupa kurumlarından uzaklaştırılmasına yol açabilir. Eğer Papademos liderliği altında büyük koalisyon hükümeti reform programında yeterince ilerleyemediyse, seçim sonrası ortaya çıkan istikrarsızlık ve reform karşıtlığı tarafından belirlenen siyasi manzara, iyimserliğe hiç izin vermez. Yeni koalisyon hükümeti kurmak isteseler de, iki büyük parti PASOK ve Yeni Demokrasi artık Meclis'te salt çoğunluk sağlayamazlar.

Fakat Yunanistan'a karşı başka ve belki daha önemli bir tehlike var. Avrupa Birliği, son iki senede alevlenen, birkaç ülkeyi iflas eşiğine götüren ve yapısal zaaflarını oluşturan ciddi ekonomik krizini atlatmaya çalışıyor. Buna karşı Avrupa Birliği, dayanışma prensibine dayanıp ve kendi kurallarını çiğneyip olağanüstü ve maliyeti yüksek olan tedbirlere başvurdu. Bu ülkeler arasında Yunanistan en büyük desteği aldı. Oysa eğer reform konusunda devamsızlık veya isteksizlik hâkim olursa, son aylarda daha yaygın olan ve Yunanistan'ın "olağanüstü" ve "çaresiz" bir vaka olduğunu savunan yorum, Avrupa kurumlarında hâkim olabilir. O zaman

Yunanistan'ı kurtarma veya yardım etmek değil, Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden çıkması ve siyasi ve ekonomik çöküşünün diğer Avrupa ülkelerine nasıl yayılacağı sözkonusu olacak. Son seçim sonucu, Avrupa Birliği'nin sabrını zorlaştırabilir. Zaten Avrupa kurumlarının içinde Yunanistan'dan "kurtulmak" isteyenler için son derece makul bir bahane çıkıyor: "Yunan halkının siyasi ve egemen iradesine saygı." Evet, demokrasilerde halk hâkim olur. Bazen de siyasi intihar bir seçenek olabilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Sarhoş gemi' Yunanistan

Ioannis N. Grigoriadis 14.05.2012

Yunan solunun en temsîlî aydınlarından biri olan, yazar ve eski milletvekili **Mimis Andrulakis**, son yazısında Yunanistan'ı "**şarhoş gemi**"ye benzetti. "Sarhoş gemide, mürettebat değişir, içki değişir, ama sarhoşluk ve onu müteakip baş ağrısı aynı ve beter olur... Yeni mürettebat felakete yol açabilecek seçim yapmak üzere. Sözkonusu yeni değiştirilen mürettebat 6 Mayıs seçiminde oy oranını üç katına çıkaran radikal sol **SYRİZA** ve sosyal demokrat **Demokratik Sol (DİMAR)** partileri.

Yunan siyasi tarihinde 1958'den şimdiye dek ilk kere sol bir parti ikinciliği elde etti. Yunan solu iktidara o kadar yakın gelmemişti. 1989 yılında ilk kez sol İttifak'ın Başkanı Harilaos Florakis'e hükümet kurma görevi verilmişti, fakat İttifak üçüncü partiydi o seçimlerde. Hemen sonra KKE kısa vadeli bir koalisyon hükümetine katıldı. Şimdi SYRİZA ikinci parti. Birincilik kazanan Yeni Demokrasi'den farkı sadece yüzde iki. Fakat ironik bir şekilde **SYRİZA** iktidar olmaya pek istekli görünmüyor. Lideri **Aleksis Tsipras**'ın "sol hükümet" konulu ve diğer büyük partilerin olumlu açıklamalarına rağmen, SYRİZA, hükümet kurma görevini pek ciddiye almayıp boşa harcadı.

Bu tavrının iki nedeni var. Birincisi, oy hesapları. Seçim sonrası anketlere göre **SYRİZA**, pozisyonunu güçlendirip birinci parti oluyor, **PASOK** ise tek haneli oranlara düşme tehlikesiyle karşı karşıya. Birçok yorumcuya göre, SYRİZA ve liderinin dinamiği 1970'lerin PASOK'u ve Andreas Papandreu'ya benzetilebilir. **Koalisyon hükümeti kurulamazsa, Yunanistan haziran ayı içinde yine seçime gidecek.** O halde SYRİZA'nın birinciliği elde etme şansı parlak görünüyor. Halk, siyasi sorumluluklarını kabul edip reformu ilerletmekle görevlendirilen koalisyon hükümetlerine katılan partileri hiç ödüllendirmedi. Tam aksine, şu âna kadar reform programına dokunan yandı. Bu nedenle Yeni Demokrasi ve PASOK, reform programının yankılarını kamuoyuyla paylaşıp SYRİZA'nın yükselişine son vermek için onu iktidar paylaşmaya çağırıyorlar. Aynı nedenle DİMAR partisi de, Yeni Demokrasi ve PASOK'un başkanlarının, Fotis Kuvelis'in liderliği altında koalisyon hükümeti taleplerine karşı direniyor.

Sol partilerin pozisyonu ise hassas. SYRİZA bir açıdan protesto partisinden iktidar partisine değişimini kanıtlamak istiyor. Diğer açıdan seçim öncesi aldığı ve rağbetine önemli rol oynayan popülist, reform karşıtı açıklamalarının arkasında kalmasının zorluğunu hissediyor. Tsipras, 1981 yılında sağlam bir ekonomi devraldığı Andreas Papandreu'nun popülist politikaları için avantajlı pozisyonda olmadığını anlamaya başladı. AB, IMF ve Avrupa Merkez Bankası ile yapılan ve Yunanistan'ın finansmanını sağlayan borç antlaşmasının feshedileceğini defalarca tekrarladıktan sonra, artık Tsipras antlaşmayı yeniden müzakere etmek istediğinin altını çiziyor. Açıklamalarında "avro'ya evet, borç antlaşmasına hayır" derken, Yunan kamuoyundaki karmaşayı yansıtsa bile pek ikna edici gelmiyor uluslararası camiada. DİMAR ise, reforma karşı daha mütevazı ve ılımlı pozisyonundan

vazgeçmeden, PASOK ve Yeni Demokrasi'nin koalisyon hükümetine katılmanın ağır siyasi bedelinden nasıl kurtulacağını tartışıyor.

Yunan solu seçim başarılarını yönetmede sorun yaşar ve küçük hesaplar yaparken de, Avrupa'da Yunanistan için tablo giderek karamsarlaşıyor. Seçim sonuçlarına göre, Yunan halkının kriz konusunda hâlâ inkâr halinde olduğu, reform paketine destek vermediği ve siyasi elitin bu konuda yeterince istekli olmadığı algılanıyor. Yeni müzakere sözkonusu olsa bile, kaldırılması öngörülen tedbirlerin yerini alacak ve aynı tasarrufu sağlayacak yeni tedbirler sunulmadıkça, müzakere önerisi ciddiyetini kaybediyor ve ihtimali çok zayıf kalıyor. Avrupa kurumlarının Yunanistan'a güveni artık az. Geçen hafta yeni borç taksiti, Yunan hükümetine kısıtlı olarak havale edilmiş. Zaten Avrupa baskısı hissedilmeye başlandı. Gönderilen para sadece borcun ödenmesi için yeter, hükümet güncel ihtiyaçlarını karşılamayacaktır. Son hafta da, eğer hükümet kurulamazsa ve yeni seçimden reform karşıtı partiler galip çıkarsa, Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden ayrılışı uzak bir ihtimalden çıkıp artık muhtemel bir senaryo olarak konuşulmaya başlandı. SYRİZA PASOK'a ve Aleksis Tsipras Andreas Papandreu'ya benzetilebilse bile, konjonktür tamamen farklı. Popülizmin hayat damarı –yani devlet parası– bugünkü Yunanistan'da yok, ve Tsipras'ın vaatlerinin gerçekçi olmadığı apaçık olacak. Asıl soru, bu belli oluncaya kadar Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nin içinde kalıp kalmayacağı. İronik bir şekilde Andreas Papandreu'nun söyleyip yapamadığına –Yunanistan'ın Avrupa Ekonomik Topluluğu'ndan çekilmesine– Tsipras'ın popülizmi ulaşabilir. Papandreu "sarhoş" çıkmadı, ya Tsipras?

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alman-Yunan ilişkileri, dünden bugüne...

Ioannis N. Grigoriadis 28.05.2012

Yunanistan ekonomik krizi büyürken, ülkenin diğer Avrupa Birliği üye ülkeleriyle ikili ilişkileri de kötüleşmeye başladı. En zor durumda olan ilişkiler, Almanya ile Yunanistan arasındakiler. Bu ilişkilerin tarihi ilginç ve açıklayıcı olabilir.

Yunanistan- Almanya ilişkileri düşünüldüğünden daha derin. Hatta Yunan ulus-devletinin kuruluşuna kadar dayanıyor. Yunanistan'ın ilk kralı Otto von Wittelsbach, Bavyera Kralı Ludwig'in ikinci oğlu. Bazı tarihçilere göre Yunanistan bayrağının renkleri, Ege Denizi'nin mavi su ve beyaz köpüğü değil Bavyera'nın bayrak renklerinden ilham almıştır. Otto, 1832 yılında Yunanistan'a vardığında hâlâ ergen olduğundan dolayı, ona üç kişilik kral naipliği eşlik etmiş ve modern Yunan devletinin temel taşları atılmış. 1862'deki devrim sonucu Otto, tahtından indirilmiş, doğduğu Bavyera'da ölmüş. Yeni Yunanistan Krallığı sülalesinin kökenleri ise yine Alman topraklarına dayanıyormuş. Yeni Kral Georg, bugün Almanya ve Danimarka arasında paylaşılan Schleswig eyaleti ve hududun Alman tarafında bulunan Glücksburg kasabasının kraliyet hanedanına ait olmuş. Alman asıllı olmasına rağmen, Georg'un Prusya karşıtlığı, Yunanistan'ın on dokuzuncu yüzyılının sonunda ve yirminci yüzyılının başında İngiltere müttefiki olmasına büyük katkıda bulundu.

İki Dünya Savaşı da Almanya ve Yunanistan'ın uzaklaştırılmasına neden oldu. Birinci Dünya Savaşı'na Yunanistan ve Almanya karşı taraflarda katıldıkları ve birbirleriyle savaşmadıkları için, bunun toplumsal hafızaya katkısı büyük olmadı. Tam aksine, İkinci Dünya Savaşı'nın yaraları daha derin oldu. Savaş esnasında Almanya, 6 Nisan 1941 tarihinde Yunanistan'ı işgal ve Ekim 1944 yılına kadar da istila etmiş. Alman ordusuyla işbirliği

yapan İtalyan ve Bulgar güçleri, Yunanistan'ı istila bölgelerine bölmüş. Üç buçuk sene içerisinde açlık veya istila operasyonlarından, Yunan nüfusunun yüzde 12'si ölmüş. Bu rakam Avrupa'da dördüncü en büyük.

Bu vahim tabloya karşı, ikili ilişkiler ancak 1950'lerin sonlarına doğru ısınmış. O zamanda Türkiye'de olduğu gibi Yunanistan ile Batı Almanya arasında imzalanan anlaşmalara göre yüzbinlerce Yunan vatandaşı, Almanya şehirlerine çalışmak için gitmeye başlamış. Tabii ki, ilişkilerin iyileştirilmesine Avrupa projesinin katkısı oldu. Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Birliği çerçevesinde ödediği fonlarla Almanya, Avrupa ülkelerine karşı borcunu ödemeye başladı ve Avrupa ailesi içinde pozisyonunu meşrulaştırdı.

Fakat Yunanistan krizi patlaması, yine Yunan-Alman ilişkilerinin zedelenmesine neden oldu. Bir açıdan Yunan popülist ve milliyetçi tabakalar, Almanya'yı Yunanistan'daki ekonomik kriz için sorumlu tuttu. Alman karşıtı hisler yayılmaya başladı. Ekonomik ve siyasi reform "yeni Alman istilası" olarak adlandırılırken, Angela Merkel, sık sık Nazi üniformasıyla Yunan milliyetçi sağ ve sol basının en sevilen kapak konuları arasında oldu. Bu konuda SYRİZA partisinin etkisi büyük oldu. 1941 yılında Alman bayrağını Akropolis'ten indiren ve Alman işgaline karşı mücadelenin sembolü olan, 90 yaşındaki SYRİZA milletvekili Manolis Glezos, bu Alman karşıtı hareketine şöhretini hediye etti. SYRİZA partisinin lideri Aleksis Tsipras ise, Alman karşıtlığıyla önderlik yapıyor. Önceki gün CNN habercisi Christiane Amanpour'la yaptığı röportajda, kırık İngilizcesiyle Angela Merkel'e hitap ettiğinde genelevlerin kadın yöneticileri için kullanılan "Madame Merkel" sıfatını kullandı. Cahillik mi, küstahlık mı? Her birisi diğerinden beter. Ayrıca, birçok sivil toplum örgütü, istila zamanındaki hasarlar ve kayıplar için yeni tazminat davaları açma hazırlıklarına başladı.

Alman tarafına geçerken, popülist basının krizin alevlenmesine katkısı gözardı edilebilir olmadı. *Focus* dergisinin Milos Adası'nda bulunan ve Paris'teki Louvre Müzesi'nde sergilenen Venüs heykeline kol ekleyip uygunsuz bir pozu kapak yapılması, Yunanistan'da büyük öfkeyle karşılandı. Aynı zamanda *Bild* gazetesinde, Yunanistan karşıtı önyargılar ön planda. Devamlı makale, yorum ve haberleri ile Yunanlılar için tembel, nankör, yaramaz çocuk imajını pekiştiriyordu. Siyasi hatalar da eksik olmuyor. Önceki gün Yunanistan Cumhurbaşkanı Papulias ve Alman Şansölyesi Angela Merkel arasında referandum konuşmalarının basına sızması, tam bir protokol komedisi olurken, Merkel'in önerisi, Yunan egemenliğine karşı yeni bir müdahale olarak algılandı. Yunanistan, 17 Haziran seçimine yaklaşırken, tarihi kuruluşuna kadar dayanan, Avrupa Birliği'nin en güçlü aktörü olan Almanya ile ilişkilerinin telafi edilememesi, krizin önemli bir risk faktörü haline geldi.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Altın Şafak' vakası ve Yunanistan'da şiddet

Ioannis N. Grigoriadis 11.06.2012

Belki siz de görmüştünüz, perşembe günü dünya turu yapan Yunan klipini. Yunanistan'da sabah talk show'una katılan bir genç, iki kadınla küfürle atışıp canlı yayında birine bir bardak su fırlattı, ötekini ise dövdü. O genç, Yunan neo-Nazi "**Altın Şafak**" partisinin erken kapatılan parlamentoya yeni seçilen milletvekili **İlias Kasidiaris**; iki kadın ise radikal sol **SYRİZA** partisinin milletvekili **Rena Duru** ve **Yunan Komünist Partisi**'nin milletvekili **Liana Kaneli**. Bu utanç olayını, Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, siyasi partiler sert dille kınadı. Fakat, bu vaka, iki çok endişe verici sürecinin belirtisi.

Birincisi, şiddetin Yunan kamu alanında yayılıp giderek meşruiyet kazandığını gösteriyor. Yunan ekonomik krizi patlamadan önce bile, Yunanistan'da anomi ve şiddet kültürü hâkim durumuna gelmişti. Öğrenci grupları,

üniversiteleri hatta liseleri basıp işgal ediyordu. Çiftçiler, traktörleriyle otobanları kapatıyorlardı. Bir avuç protestocu, Atina'nın ana cadde ve meydanlarını kapatıyorlardı. Atina belediye sendikaları, maaş zammı istedikleri zaman, Atina'nın çöplerini toplamayıp haftalarca şehri çöplüğe dönüştürüyorlardı. Kısacası, her sosyal grup, kendi çıkarlarını koruma amacıyla diğer sosyal gruplara veya tüm topluma karşı olabildiğince şiddet uyguluyordu.

Bu eğilim, Yunan ekonomik krizi patladığından beri, çok daha aşırı sonuçlara yol açmaya başladı. Şiddet ve nefret söylemleri, daha yaygın hâle geldi. Reform paketine destek veren siyasetçi ve gazetecilere yönelen "hain", "Almanya uşağı veya işbirlikçisi" gibi terimler gündelik söyleme dâhil oldu. Geçen yaz Yunan Meclisi önünde yapılan protestolarda, "Meclis yakılsın" sloganları en popülerler arasındaydı. Sonunda şiddet söylemden somut hale geldi. Siyasetçi, sanatçı veya gazeteci fiziksel şiddete maruz kaldı.

Son ayların bazı olaylarını örnek olarak özetlersem: **Yeni Demokrasi**'nin reformcu sayılan milletvekili **Kostis Hacidakis** Atina'nın en merkezî caddesinde feci şekilde dövüldü. Türkiye'de de meşhur olan şarkıcı **Yorgo Dalaras**, Atina'nın fakir semtlerinde halka destek olmak üzere ücretsiz konser vermeye karar verirken, radikal sol gruplar konser yerini işgal edip, ona küfür, narenciye ve sandalye bile atmaya başladılar. Birçok liberal veya merkez sol yazar ve gazetecilere reform sürecine destek verdikleri veya radikal sol partilere karşı eleştirel yazı yazdıkları için saldırıya uğradı, kendilerine yumurta veya yoğurt fırlatıldı. Bu olaylara karşı **sol ve özellikle SYRİZA** partilerin tutumu şüpheli. Yukarıdaki gibi **eylemleri kınamayıp, şiddetin meşru nedenleri olduğunu her zaman dile getiriyorlardı**. Sanki "iyi" ve "ilerici" sol şiddeti ve "kötü" ve "gerici" sağ şiddet varmış. Öylece **Yunan kamuoyunun önemli bir kısmı, şiddeti normal bir olay veya hak olarak algılamaya başladı**. Bu yolun sonunda tabii sadece sol şiddet yok, sağ şiddet de var. **"Altın Şafak" aylardır Atina'ya sızan göçmenlere karşı şiddet uyguluyordu, ve şiddete alışan halk, bunu ciddi bir sorun olarak görmüyordu. Artık bu şiddet, canlı yayında ekranlara yayıldı.**

İkinci endişe verici süreç ise, krizin Yunan toplumunda ciddi bir kutuplaşmaya neden olmasıdır. "Altın Şafak" partisinin geçici, "bir seçimlik" bir olay olacağına artık pek inanılmıyor. "Altın Şafak"ın çelişkili durumları gözardı ediliyor. Bir neo-Nazi partinin nasıl Almanya karşıtı olabileceği biraz tuhaf gerçekten.

Partinin Genel Başkanı **Nikolaos Mihaloliakos**'a göre Yunanistan'daki cinayetleri Naziler değil, Almanlar işlemiş... İronik bir şekilde Almanya Nazi geçmişi için itham edilirken, Yunan halkı son seçimde neo-Nazi bir partinin oy oranlarını 24 kat arttırıp yüzde 6,97 ile parlamentoya yolladı. Radikal sola hiç beklenmedik oranda yüksek oy veren öfkeye dayalı siyasi ve sosyal konjonktür, aşırı sağ hatta neo-Nazi partilere yarıyor. Mayıs seçim sonuçları incelenirse, inanılmaz tesbitler çıkıyor. Alman istilası esnasında Nazi ordusu tarafından katliama uğrayan kasabalarda bile (örneğin Distomo ve Kalavryta) "Altın Şafak" bol bol oy kazandı. Bu kutuplaşma daha derin olurken, bu şiddet olayı aşırı sağ sahalarda makbule geçebilir. Şiddet kültürü bitmeden, ondan beslenen oluşumlar kolay kolay gitmez...

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SYRİZA bilmecesini anlamaya doğru

Ioannis N. Grigoriadis 16.06.2012

Yunanistan'da seçim tarihinin iki hafta öncesine kadar anket sonuçlarının yayınlanmasını yasaklayan tuhaf bir yasa var. Amacı halkın iradesini etkilemeyi önlemektir. Tabii ki partiler kendi anketlerini yaptırmaya devam

ediyor, fakat onlar “gizli” kalıyor. Oysa resmen gazetelerde yayımlanmasalar bile, isimsiz anket ve söylentiler internet ve medya kulislerinde dolaşıyor. Onlara göre, pazar günkü seçim **SYRİZA** ile **Yeni Demokrasi** arasında sıkı bir yarışa dönüştürülmüş. Tek parti hükümeti hedefi iki parti için de gerçekçi görünmemesine karşın, birincilik, seçim yasasına göre seçim sonrası siyasi gelişmelere çok büyük avantaj sağlayacak elli koltuk bonusunu kaptırmış olacak.

Yeni Demokrasi kazanırsa, Yunan siyasetinde büyük bir sürpriz olacağı tahmin edilmez. PASOK gibi Yeni Demokrasi de tanınan bir aktör. Asıl soru işareti SYRİZA’nın muhtemel zaferi ile ilgili. SYRİZA’nın başarısı, 2009 yılından beri uygulanan politikalara sert muhalefeti ve PASOK’un siyasi çöküşü sayesinde sağlandı. Fakat başarının yönetilmesi ve pekiştirilmesi çok ayrı bir husus. Yeni sorumluluklara yol açıldı. Büyüyerek artık protesto partisi olmaktan vazgeçmek zorunda kalan SYRİZA, önceki seçime kadar sunmadığı kapsamlı bir ekonomik programı sunmak zorunda kaldı. Ama yine de birçok konuda kesin bir cevap bulmak zor. Çok seslilik SYRİZA kimliğinin kaçınılmaz bir unsuru çünkü. Aslen SYRİZA entegre bir parti değil, ve birçok konuda bir türlü anlaşılamayan on iki tanınmış solcu grubun (parti argosuyla “bileşenin”) bir koalisyonu. Mesela bazı gruplar Yunanistan’ın Avro’dan değil, Avrupa Birliği’nden çekilmesini sosyalist bir düzenin kurulmasının zorunlu bir önşartı olarak görmekteler. Bu endişeleri sakinleştirmek amacıyla, *Financial Times*’ın 12 haziran tarihli gazete sayısında SYRİZA lideri **Aleksis Tsipras**’ın yazısı yayımlandı. Bu kendiliğinden bir haber oldu, çünkü Yunan radikal solu *Financial Times* gibi “kapitalist” gazetelerinden pek hoşlanmıyor. Tsipras’ın yazısı gayet “ben”lice başladı: “Herhangi bir kuşku olmasın, benim hareketim SYRİZA Yunanistan’ı Avro Bölgesi’nde tutmaya kararlıdır.” Oysa aynı akşam Yunan devlet televizyonuna verdiği röportajda “Avro’nun bir fetiş olmadığı” kanısında bulundu. Benzeri çelişkili mesajlar parti yönetim kurulu üyelerinden de geliyor ve belirsizliği arttırıyor.

Bazı yorumculara göre, SYRİZA hükümet kurarsa, 1981 yılında Yunan solu adına tarihî bir zafer kazanan PASOK gibi siyasi programının önemli bir kısmından vazgeçecek. 1981 seçimi öncesinde PASOK’un tarihî lideri Andreas Papandreu, Yunanistan’ın NATO ve Avrupa Ekonomik Topluluğu’na katılmasını kınayıp ülkeyi Batı kampının bütün kurumlarından çekeceğini ve ABD askerî üslerini kapatacağını vaat etmişti. İktidara geldikten sonra sanki bir şey söylememiş gibi ayrılan Yeni Demokrasi’nin politikaları izlemeye devam etti. Peki, SYRİZA ile böyle bir olasılık var mı? Eğer pazar günü birinci çıkarsa, kınadığı reform paketini uygulamaya devam edecek veya vaat ettiği gibi Yunanistan’ın IMF, Avro Bölgesi ve Avrupa Komisyonu ile imzaladığı borç antlaşmalarını feshedecek? Mantık ilk yolu gösterse bile, sonuç çok farklı olabilir. 1981 yılındaki PASOK’un aksine SYRİZA otoriter bir lider yapısına sahip değil. Eğer Tsipras parti tutumunu değiştirmeye karar verirse, parti içi isyan çok muhtemel. Diğer taraftan ekonomik durumun çizdiği manevra alanları dar ve giderek daha da daralıyor. Son tedbirlerin sonucu olarak 586 avroya düşen asgari maaşı seçim sonrası hemen 751 avroya yükselteceğine söz veren SYRİZA hükümeti, maaş ödeyememe durumuna düşebilir. O an SYRİZA’nın ve Yunan radikal solunun yıldızı hızla kaymaya başlayabilir. Fakat kimse mevcut ekonomik ve sosyal durumdaki Yunanistan’ın böyle bir siyasi krizi nasıl atlatacağını bilemez. SYRİZA’nın Yunan halkını hayal kırıklığına uğratmasının bedeli, Yunanistan’ın Avro Bölgesi ve hatta Avrupa Birliği’nden dışlanması olabilir. Ve bu durumda felaket boyutunda yeni bir krize girecek olan Yunanistan’ın siyasi akıbeti kararlı bir şekilde sağa kayabilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan nefes aldı, fakat asıl sorun yönetilebilirlik

Eğer Yunanistan'ın 6 Mayıs seçiminin anahtar kelimesi "öfke" olduysa, 17 Haziran seçiminin anahtar kelimesi de "korku" oldu. Seçmenin yüzde 10'u "**Yeni Demokrasi**" partisinin programından hoşlandığı veya liderine ikna olduğu için değil, sırf reform ve borç anlaşmalarını feshedeceği tehdidinde bulunan SYRİZA partisinin iktidar yolunu kapatmak ve Avrupa Birliği ile ani ve ekonomi için "ölümcül" bir krizi önlemek amacıyla oy verip, oranı yüzde 30 civarlarına çıkardı. Bu "taktik" bir karar olmakla beraber, Yunan halkının devletin likidite kriziyle karşı karşıya bulunduğu, Avro yahut Avro Bölgesi'nden çıkma riskinin geldiği boyutun farkında olduğunu kanıtladı.

Aynı zamanda son aylarda gelişen aşırı sol **SYRİZA** partisinin toplumsal dinamiği sandığa da yansıtıldı. SYRİZA oy oranını yüzde 27'ye kadar yükseltip, ana muhalefet partisi konumundan çıktı. SYRİZA'nın başarısının tarihî boyutları olsa da, onun konjonktürel taraflarını incelemek lazım. İşsizlik oranı yüzde 23'e kadar çıkan bir toplumda radikal partilerin oy kazanması beklenebilir bir tepki. Yaş grubuna göre seçim anketleri SYRİZA'nın 18-34 arasında açık farkla birinci parti olduğunu gösterirken, devlet ekonomisi modeline imrenen parti programının, iflas etmiş ve dış desteğe bağımlı olan bir ülkede nasıl bir çözüm üreteceği belli değil. Bir açıdan SYRİZA'nın ikinciliği parti menfaatleri açısından ideal bir ortam oluşturdu. Başarısı büyük ve tarihî önem taşımakta, fakat onu cıvıltısını kolayca bozabilecek olan iktidar sorumluluklarına kadar götürmedi. Bir yandan, parti ana muhalefet partisi statüsünü kazanıp, krizi yönetmek yükümlüğünden şimdilik kurtuldu. Aynı popülist politikalara devam edeceği ve reform paketlerine karşı direnç göstereceğinin de kesin. Tek önemli sorun, muhalefetinin şiddetli ve ekonomiyi beter duruma düşürecek yöntemlerle yapıp yapılmayacağı.

PASOK'un durumuna bakarsak, o da perişan. On senelerce Yunan siyasi hayatının kilit bir aktörü olan Andreas Papandreu'nun eskiden ustaca çok faydalandığı sosyal kutuplaşmaların son kurbanı oldu. PASOK Lideri Evangelos Venizelos partisinin çöküşünü önleyemeyince, taraftarları SYRİZA ve Yeni Demokrasi istikametine doğru kaçmaya devam etti. Özellikle partinin bel kemiği olan kamu sektörü sendikaları artık SYRİZA'nın, çıkarlarını daha başarılı bir şekilde savunacağını düşünüp PASOK'u terk ederek bağlılıklarını SYRİZA'ya yönelttiler.

"Altın Şafak" neo-Nazi partisinin başarısı ise çok düşündürücü. SYRİZA gibi işsizlikle boğuşan 18-34 yaş grubunda çok büyük başarı kaydeden partinin, artık Yunan siyasi sisteminde pozisyonunu pekiştirdiği gözüküyor. Ve halkın "masumiyeti" artık sözkonusu olamaz. Eğer önceki seçimde seçmenin, partinin siyasi niteliği, ırkçı ve şiddete dayalı faaliyetleri konusunda habersiz olabildiği söylenebilirdi de, artık böyle bir bahane yok. Son ayda "Altın Şafak" Yunan medyasının büyütecisi altında kaldı. Hatta televizyondaki canlı yayında şiddet olayı son şüpheleri kaldırmış olmalıydı. Birçok yorumcu, partiye bu olayın seçim faturasının çok ağır olacağını tahmininde bulunmuştu. Sonunda olay partiye hiç zarar vermedi, hatta kayıplarını bile asgari hale getirmiş olabilir. "Altın Şafak" vakası Yunanistan krizinin sadece ekonomik ve siyasi olmadığını, onun çok ciddi kültürel boyutlarını kapsadığını en acı şekilde gösteriyor.

Bu seçim Yunan siyasi hayatının tanınmış bir unsuru olan kutuplaşmayı yine ortaya çıkardı. PASOK Lideri Venizelos'un çağrısına rağmen ulusal birlik hükümetini kurma ihtimali çok düşük, çünkü o kadar büyük başarı kaydeden SYRİZA muhalefette kalırsa, artık önümüzdeki seçime tek parti hükümetini kuracağını hayal edebilir. Reform paketine dayanan partinin eli yanarken, başarısını popülizm sayesinde elde eden SYRİZA niye şimdi katılsın?

Bu tablo, Yunanistan'ın asıl sorununu meydana çıkarıyor, yani "**yönetilebilirlik**" konusunu. Papademos hükümetinin kendi muhalefeti nedeniyle sonuna getiremediği reform tedbirlerini ve önceki seçiminden sonra koalisyon hükümeti kuramadıkları partiler, şimdi nasıl ve niye daha sorumlu davranacaklar? Maalesef, seçimin asıl konusu olması gereken sorular, yani gereken yapısal reformların nasıl gerçekleştirileceği, onların bedelinin

nasıl daha adil bir şekilde toplum tabakları arasında paylaşılacağı, ülkenin yapıcı kuvvetlerinin nasıl teşvik edileceği hiç sorulmadı. Yunanistan yönetim krizi atlatılmazsa, son seçimin sonrasında alınan nefes uzun sürmeyecek.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan'ın yeni başbakanı ve Türkiye ile ilişkileri

Ioannis N. Grigoriadis 25.06.2012

Son dönemde dünyanın en zor işleri arasında ilk sıralardaki yerini koruyan Yunanistan başbakanlığının yeni ve son yedi ayın dördüncü talibi sonunda belli oldu. Koalisyon hükümeti kurma çalışmalarının başarıyla sonuçlanmasından sonra yeni Yunanistan Başbakanı **Yeni Demokrasi** lideri **Andonis Samaras** oldu. 61 yaşında olmasına rağmen Samaras, Yunan siyasetinde çoktan beri, hatta 33 sene önceden, izini bırakmaya başlamıştı.

1989 senesinde Yunanistan tarihinin en genç dışişleri bakanı unvanına kavuşan Samaras, katı milliyetçiliği ile tanındı. Makedonya isim konusunu Yunanistan'ın ana dış politika konuları arasına ekleme, Avrupa Birliği'nin uzlaşma amaçlı önerilerini reddetme ve onu çözümsüz hâle getirme politikalarının baş mimarı olarak tanımlanabilir. Makedonya konusunda daha ılımlı tavır sahibi Başbakan Mitsotakis'in parti içi muhalefeti yeterli bulmayan Samaras, Yeni Demokrasi'nin, yani kendi partisinin, Mitsotakis hükümetini devirip **'Siyasi Bahar'** adlı parti kurdu ve parlamentoda aşırı milliyetçi çizgisini sürdürdü. 1996 yılı seçiminde seçim barajını aşamayınca siyasetten çekilmek zorunda kaldı. Kariyerinin erken sona erdiği gözüküyordu. Fakat önceki Yeni Demokrasi lideri **Kostas Karamanlis**'in kararıyla hükümetten devirdiği Yeni Demokrasi partisine geri dönme izni sağladı ve 2004 yılında Avrupa milletvekili olup 2007 yılında Yunan parlamentosuna döndü. 2009 yılında Karamanlis'in partisini ağır yenilgisinden hemen sonra istifa edince, Samaras adaylığını açıkladı ve partinin muhafazakâr ve milliyetçi tabakasının oyunu toplayıp yıllarca Karamanlis'in halefi olarak görülen ve seçim favorisi sayılan **Dora Bakoyannis**'e karşı sürpriz bir zafer elde etti.

Yunanistan ekonomik krizi patlar patlamaz, Samaras milliyetçi ve popülist bir tavır aldı. Borç antlaşması ve ekonomi paketine karşı çıkıp parti çizgisine karşı olumlu oy veren eski rakibini Dora Bakoyannis'i ihraç etti. Kasım 2011'de **Yorgo Papandreu**'nun istifasını zorlayan ekonomik kriz derinleşirken, tavrını tamamen değiştirip ikinci borç antlaşması ve reform paketine olumlu oy veren Samaras, **Papademos** koalisyon hükümetinin isteksiz olsa da ortağı ve onun erken sonunun en önemli faktörü oldu. Mayıs 2012 seçiminde yüzde 18,3 ile partisinin en kötü seçim sonucunu elde etmesine karşın, 17 Haziran seçimi öncesinde çıkan kutuplaşmadan faydalanıp parti yüzdesini otuzlara kadar yükseltti.

Şimdi PASOK ve Demokratik Sol partileri Samaras'ın koalisyon hükümeti teklifini geri çevirmediler. Hâlbuki iki partiyi temsil eden bakanlar aktif siyasetçiler değil, fakat sol eğilimli "teknokratlar". Yani koalisyon ortakları hükümet dışında kalıp, fiilen bir azınlık hükümetine destek verdi. Tıpkı Samaras'ın yaptığı gibi bu yöntemle hükümetin sürdüreceği kemer sıkma politikalarının faturasını ödemeyeceklerini umut ediyorlar.

Samaras'ın ana bilmecesi ekonominin gerçeklerini muhalefet zamanında bol bol verdiği vaatler ile barıştırmak olacak. Ekonomik kalkınmayı ve tasarrufu sağlayan politikaların boş laf olmadığını kanıtlamaya çalışacak, fakat onun hareket alanı hiç de geniş değil. Samaras, Avrupa Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası ve IMF'e söz verilen yapısal reform, cari açığı sıfırlama amaçlı tasarruf tedbirleri, özelleştirme programı ile dev devlet

borcunu küçültmeye başlamasına isteksiz olan hükümet ortakları ve SYRİZA'nın katı muhalefeti ile bu işin altından nasıl kalkacak, hiç belli değil.

Peki ya dış politika? Samaras'ın başbakanlığa çıkması Türk-Yunan ilişkilerinde yeni krize yol açabilir mi? Şüphesiz, Samaras hiçbir zaman Türk-Yunan ilişkileri konusunda uzlaşmaya yakın tavır almadı. 2004 yılında Annan Planı'na karşı çıkan Samaras, son aylarda Yunan sol ve sağ milliyetçi safhalarının gözde konusu haline gelen Yunanistan'ın Ege ve Doğu Akdeniz'de Münhasır Ekonomik Bölgeyi ilan edeceğine söz verdi. Milliyetçi geçmişli sağlam olsa bile, mevcut durumda bulunan Yunanistan'ı Türkiye ile krize itebilecek böyle tek taraflı bir hareket çok muhtemel görünmüyor.

Ayrıca **Dimitris Avramopoulos**'un Dışişleri Bakanı olarak atanması Türk-Yunan ilişkileri konusunda olumlu bir sinyal olarak algılanabilir. Avramopoulos Atina Belediye Başkanı olduğu dönemde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'la tanışmıştı. 1999 yılında Avramopoulos, okuduğu şiir yüzünden görevinden uzaklaştırılıp hapse atılan Erdoğan'ı, Pınarhisar Cezaevi'ne kadar gidip ziyaret etme talebinde bulundu. Talebi yetkili makamlarca reddedilip ziyaret mümkün olmamasına rağmen, Erdoğan bu jesti unutmadı, Avramopoulos'u o zamandan beri "kara gün dostu" olarak görüyor. Bu arkadaşlık çözüm üretmezse de, en azından Türk-Yunan ilişkilerinde ek bir denge faktörü olarak yorumlanabilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'de bir 'Rum Baharı' var mı

İoannis N. Grigoriadis 09.07.2012

Yunanistan'daki durum ciddi ve olumsuz görünümünü korurken, Türkiye'nin Rum azınlığında hava tamamen farklı. Son aylarda Türkiye Rumları iyi haberlere doymuyor. Aralarında Karaköy Rum İlkokulu, Taksim Merkez Rum Kız Lisesi ve Kandilli Göksü Ayazma ve 98 dönümlük arazinin de bulunduğu gayrimenkuller Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından alınan kararlarla Rum cemaat vakıflarına iade edildi. Hem sembolik hem mali açıdan önemli olan bu kararlar, Rum azınlığının İstanbul toplumsal faaliyetlerinde pay almasını kolaylaştıracak. Aynı zamanda da, yirminci yüzyılın ortalarında yaşadığı dağılma sonucu olan ve cemaatin perişan durumunu yansıtan bir sessizlikten sonra, Rum azınlık İstanbul'un medya ve yayın haritasında yavaş yavaş yine yer almaya başladı. İnternet üzerinden yayın yapan *Iho tis Polis* isimli radyo istasyonu, Türkiye'nin ilk Rum radyo istasyonu oldu. İstos Yayınevi elli senelik bir yokluktan sonra İstanbul'un ilk Rum yayınevi oldu. Amacı, Yunan edebiyatının önemli isimlerini Türk okuruna tanıtıp, Yunanca yayınlarıyla yüzyıllarca süren bir geleneği yine yaşatması.

Son haftada ise haberler, Rum azınlığı ve Ekümenik Patrikhanesi sorunlarının simge haline gelen, 1971 senesinde kapatılan ve hâlâ kapalı olan Heybeliada Ruhban Okulu'nu ilgilendiriyor. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez'in Patrikhane ziyareti ve özellikle Ruhban Okulu hakkında yaptığı açıklamalar tarihî nitelikte. İlk defa apaçık bir şekilde bir Diyanet İşleri Başkanı, Ruhban Okulu'nun açılmasını bu sözlerle destekledi: "Herhangi bir dinî topluluğun kendi din adamlarını yetiştirmek için başka ülkelere muhtaç olması, bu ülkenin büyüklüğüne yakışmıyor." Aynı günlerde AKP Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik, Ruhban Okulu'nun kapatılmasının bir hata, açılmamasının başka bir hata olduğunu vurguladı.

Peki, bu açıklamalardan sonra, Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması kesinleşmiş mi? Bence tablo çok olumlu

görünse de, biraz temkinli olmakta fayda var. Çünkü geçmişteki açıklamalar ve jestler de o kadar net ve açık olmasalar bile, yine umutlar uyandırılmıştı ve bunlar sonunda suya düşmüştü. Eğer bu kez yine bir "sahte şafak" söz konusu değilse ve Ruhban Okulu eylülde açılırsa, o zaman hem Rum azınlığı hem Patrikhane hem de Türk-Yunan ilişkileri için tarihî bir eşiğin önüne geleceğiz. Çünkü geçmişe yönelik ve karşılıklı korku ve güvensizlik tarafından belirlenen politikaların artık iflas ettiği, insan haklarına öncelik tanıyan ve bunu zaaf değil, hatta milli güç olarak algılayan yaklaşımların hâkim olduğu kanıtlanacaktır. Böyle adımlarla Türkiye, Birleşmiş Milletler çerçevesinde kurulan "Medeniyetler İttifakı" inisiyatifinde küresel seviyede oynamak istediği rolünü ancak oynayabilecektir.

Ayrıca, Diyanet İşleri Başkanı ve AKP Genel Başkan Yardımcısı'nın açıklamalarının en önemli noktası, Türk-Yunan ilişkilerine gölge düşüren ve Meriç Nehri'nin iki yakasındaki azınlık haklarını mahveden mütekabiliyet prensibi ile ilgiliydi. Lozan Antlaşması'ndan bu yana, her iki taraf da, azınlık ve insan haklarının korunması, uluslararası hukuk ve antlaşmalara değil, demokratik anayasaya değil, karşı tarafın bu hakları tanıma ve uygulama şartına bağlı kaldı. Eğer Yunanistan devleti, Batı Trakya'daki azınlığın vatandaşlık haklarını tanımazsa, o zaman Türkiye de kendi azınlığına bu hakları tanımaktan kurtulurdu. Eğer Türkiye devleti, Rum cemaatin yasal gerekçe olmadan gayrimenkullerine el koyarsa, demek ki Yunanistan'ın Batı Trakya'da aynı şey yapma hakkı doğar. 1950'lerden beri yakın geçmişe kadar azınlığa kötü muamele yarışmasına dönüşen mütekabiliyet zihniyeti, insan haklarının ne kadar eksik algılandığının bir göstergesi. Sanki azınlıklara temel insan haklarını tanımak, demokratik bir ülkenin kaçınılmaz görevi değilmiş. Bu açıdan mütekabiliyet prensibinden uzaklaşan resmî açıklamalar son derece olumlu. Tabii ki Türkiye, Batı Trakya'daki azınlık haklarını korumak amacıyla çeşitli diplomatik faaliyetlerde bulunabilir. Zaten Batı Trakya Türkleri –Türkiye Rumları gibi– Strasbourg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurup ihlal edilen haklarının korunmasını sağlayabilirler. Fakat Rum azınlığı esir tutup Batı Trakya'da yapılan haksızlıkların intikamını alamaz.

Bu son olumlu gelişmeler, bir "Rum Baharı"nın var olduğunu söylemek için çok erken. Ruhban Okulu hâlâ kapalı ve daha birçok sorun var. Fakat iyimserlik, son yüzyılda en fazla ezilen ve nüfus kaybı olan Türkiye'deki Rum azınlığın, beklemediği ve memnuniyetle karşıladığı bir his.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk-Yunan ilişkileri ve vize politikaları

Ioannis N. Grigoriadis 23.07.2012

Bu yaz eğer tatilinizi Ege Denizi kıyısında planlarsanız, Yunan adalarında birkaç saat veya gün geçirmek bu sene daha kolay olur. **Yunanistan, Türkiye vatandaşları için vize zorunluluğunu kaldırmasa da, onlara önemli kolaylıklar sağladı.** Tıpkı yakın geçmişteki Türkiye'nin Orta Doğu vize politikası gibi, Türkiye ve Yunanistan vize politikaları da ikili ilişkilerinin gidişatının ilginç bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Türkiye ve Yunanistan vize politikalarında ilk açılım, 1980'lerin sonunda yer aldı ve tek taraflıydı. Artan Türk özgüveni ve "Davos ruhu" etkileri altında dönemin başbakanı Turgut Özal'ın kararıyla Türkiye, Yunanistan vatandaşları için turist vize zorunluluğunu tek taraflı olarak kaldırdı. Bu münasebetle Yunan turistlerin Türkiye'ye gelmesi çok kolaylaştırıldı. İkili ilişkilerin dalgalanmalarına rağmen sayısı devamlı artan Yunan turistleri, Türk turizm sektörünün en güvenilir müşterileri arasında yer aldı. Birkaç senedir, **Yunanistan vatandaşları, sadece vizesiz değil, artık pasaportsuz bile Türkiye'ye gelebiliyorlar.** Türkiye, Yunanistan'ın

Latince harfli yeni nüfus cüzdanlarını seyahat belgesi olarak kabul etmeye başladı.

Ancak Ege'nin karşı tarafında böyle bir tavrı olmadı. Nüfus büyüklüğü farkı, Türkiye'den yasadışı göç korkusu ve diğer perçinleşmiş Türkiye ile ilgili korkular Yunan hükümetinin karşılık vermesine engel oldu. Daha sonra Yunanistan, Avrupa Birliği çerçevesinde hazırlanan, ama tüm Avrupa Birliği üyelerini kapsamayan Schengen Antlaşması'nı imzalayıp, onun ortak vize programına dâhil oldu. Dolayısıyla Yunanistan'ın vize zorunluluğunu tek taraflı kaldırma konusundaki yetkisi artık Schengen kurumlarına transfer oldu. Bu ne kadar gerçek idiyse, aynı zamanda Yunanistan'ın iyi niyeti o kadar eksikti. Yunan devletinin Türklere karşı bakış, normalde "kaçak göçmen adayı" veya "işgalci" kalıplarından uzak durmuyordu. 1999 yılında başlayan uzlaşma sürecine karşın, Yunanistan, Türk "yeşil pasaportlar" için vize zorunluluğunu kaldırmayan az sayıdaki Schengen ülkesi arasında yerini korudu.

Fakat Yunanistan'ın ekonomik krizi ve Türkiye ekonomisinin kalkınması, farklı düşünce ve politikalara yol açtı. Bir açıdan turizm gelirinin arttırılması, Yunanistan'ın hayati sorunu hâline geldi. Diğer açıdan, Türkiye turisti muhtemel kaçak göçmen imajından kurtulup, artık yüksek gelirli, cazip müşteri olarak algılanmaya başlandı. İlk değişim sinyali, yeşil pasaport sahiplerini ilgilendirdi. 2010 yılında Yunanistan vize zorunluluğunu kaldırdı. O zamandan beri, Türkiyeli turist sayısının giderek arttığını gören ve bu trendin kuvvetlendirilmesine sıcak bakan Ege adalarının yetkili ve esnafları, Türklere karşı vize rejiminin gevşetilmesi konusunda seferberlik açtı. **Nihayet bu yaz, Schengen rejimi Yunan hükümetinin elini ne kadar bağlarsa bağlasın, ekonomik baskı altında bulunan Yunan hükümeti bir çözüm buldu. Vize rejimi kaldırılmadı, fakat Schengen yetkililerinin onaylamasıyla eylül ayına kadar Doğu Ege Denizi'nin beş büyük adasına, yani Midilli (Lesvos), Sakız (Hios), Sisam (Samos), İstanköy (Kos) ve Rodos'a gitmek için vize alış artık çok daha kolay oldu.** Türkiye vatandaşlarının artık Yunanistan'ın Ankara, İstanbul, İzmir ve Edirne konsolosluklarında vizeye başvurmalarına gerek kalmadı. **Vizeleri artık adalara vardıklarında da temin eder ve oralarda 15 güne kadar kalabilirler.** Yeni sistem yürürlüğe girer girmez, Türkiye'den gelen turist sayısı patladı. Midilli adasına bakarsak mesela, geçen yıl temmuzda toplam Türkiyeli turist sayısı yaklaşık 3.000 olurken, bu sene tek bir haftasonu gününde gelişler 1.000'e yakın oldu. Talep o kadar yüksek oldu ki, adadaki öngörülen vize verme altyapısı yetersiz çıktı. Bu Türkiyeli turist akını, hem kritik bir dönemde Doğu Ege Denizi adalarının ekonomisine önemli bir katkı sağlayabilir, hem de karşılıklı önyargı yıkılmasına yol açabilir. Yüzlerce sayfanın anlatamadıklarını bazen kısa bir kişisel tecrübe anlatabilir. **Eğer Midilli'nin meşhur zeytinyağı ve rakısı, Sakız'ın sakızı, Sisam'ın tatlı beyaz şarabını memleketlerinde tatmaya, İstanköy'deki tarihî "Hipokrat çınarını" ve Rodos'un sur içi şehri ve Lindos kasabasını ziyaret etmeye karar vererseniz, tatilinize bir başka boyut eklenecektir. Ege'nin iki yakasının tahmin edildiğinden ne kadar daha yakın olduğunun farkında da olabileceksiniz.**

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir türlü olamayan Yunanistan reformları

Ioannis N. Grigoriadis 06.08.2012

18 Haziran seçiminden sonra iktidara gelen **Yeni Demokrasi, PASOK** ve **Demokratik Sol** koalisyon hükümeti, beklenen siyasi ve ekonomik reformu yerine getireceğini söz verdi. Bizzat Başbakan **Andonis Samaras**, parlamentodaki hükümet programı konulu konuşmasında onun altını çizdi. Zaten yaklaşık 20 senedir bütün Yunanistan hükümetleri kendilerini reformcu olarak adlandırıyorlar. Fakat ilginç bir şekilde **Simitis** hükümetinin ilk dönemi dışında pek reform görülmemiştir. Reform söylem seviyesinde durup sonunda bir şey değişmiyor.

Öylece reform vaatleri verenler artık büyüyen şüpheyle karşılanıyor. Bazıları, Yunanistan'ın hükümet ortaklarının mevcut durumun ciddiyeti ve aciliyetine göre reform sözlerine sadık kalacaklarına inandılar. Fakat şimdiye kadar koalisyon hükümetinin performansına nazaran bu çeşit umutlar tükenmiş durumda. Hatta yapılan reform adımlarının geri alındığını da görebiliriz. En çarpıcı örneklerden biri de yüksek eğitim.

Yunanistan'da yüksek eğitimin durumunun perişan olduğu, mevcut krizin sadece ekonomiyle sınırlanamadığının en önemli göstergelerinden biridir şüphesiz. Son senelerde yolsuzluk, nepotizm ve intihal vakaları çoğalırken, akademik kariyer, öğretim ve araştırma performansının değil, siyasi partilerinin üniversiteli kollarının bir fonksiyonu oldu. Bu statükonun sürdürülebilmesi için yüksek eğitimde devlet tekeli, kilit noktasına dönüştü. Birkaç sene önce **Karamanlis** hükümetinin sunduğu, yüksek eğitimde devlet tekeli bitiren anayasa değişikliği tasarısı, senelerce vakıf üniversitelerinin açılmasına destek veren **Yorgo Papandreu** tarafından engellendi. Bu "sürprizin" nedeni, PASOK içinde "devletçi" kısmının ve üniversite profesörlerinin sendikasının tepkisi. Bu yaklaşımın sonucu olarak, onbinlerce Yunan öğrencisi her sene kaliteli yüksek eğitim arayışında yurtdışına gitmek zorunda.

Birkaç ay önce **Papademos** hükümeti yeni bir yasa tasarısı sundu. Yasanın amacı, üniversite yönetimi ve rektörlüğünü siyasi partilerin ve onların üniversiteli gençlik kollarının esaretinden kurtarıp, akademik ve idari performans kriterlerini yükseltmekti. Eğitim sorunlarının bütün boyutlarını kapsamasa da, yasa tasarısının olumlu bir adım olduğu da aşikâr. Siyasi partilerin rektör seçimlerinde rolünü kaldırmak, akademik değerlendirme kriterleri ve süreçleri sunmak, çok zengin olmamalarına rağmen, yolsuzluk veya durgunluk yüzünden mülklerinden ciddi bir gelir sağlayamayan üniversite kurumlarının ekonomik yönetimine işletme yöneticilerini de dâhil etmek gibi mantıklı tedbirler, yasa tasarısının teklifleri arasında. Meclis de, oyların yüzde 80'den fazlası ile bu tasarıyı yasalaştırdı.

Peki, rektörler ne dedi? Rektörler Meclis'in ezici çoğunluğuyla kabul edilen yasayı asla uygulamayacaklarını ileri sürerek adeta meydan okudu. Demokratik ülkelerde, eğer bir bürokrat bir yasa uygulamak istemezse, istifa eder. Görevine aykırı bir şekilde rest çeker veya uygulamazsa ise, disiplin sürecine tabi olur. Fakat bugünkü Yunanistan'da böyle bir şey yok. Rektörler parti üniversite kollarının işbirliğiyle yasaya yani halk iradesine karşı çıkıp "biz bunu uygulamayız" dediler. Ve bu, krizin sonucu? Yasanın sorumluluğunu üstlenen Eğitim Bakanı **Anna Diamandopulu** bakanlıktan ayrılıyor. İki seçimden sonra çıkan **Samaras** koalisyon hükümeti, yasaya aleyhtarlığıyla bilinen iki üniversite profesörünü Eğitim Bakanlığı'na atıyor. Beklendiği gibi onlar eski yasanın getirdiği yenilikleri yok eden yeni bir yasa taslağı hazırlıyor. Ve geçen hafta Meclis, birkaç ay önce yüzde 80'den fazla oy alan ve hiçbir şekilde uygulanamayan yasayı kaldıran yeni yasayı kabul ediyor.

Nitekim yüksek eğitim konusunda atılan birkaç reform adımı geri alınırsa, ekonomi reformlarının nasıl ilerleyebileceği meşru bir soru. Son günlerde koalisyon hükümeti, seçimden önce aynı parti ve aynı liderden oluşan Troyka ile kararlaştırılan 11,5 milyar avroluk ekonomik tasarruf paketini yine tartışıyor. Kamu sektöründe yapısal reform ve tasarruf sağlanamayınca "çözüm" yine "tanıdık kurbanların" vergilendirilmesine geliyor. Siyasi partiler ise kendi başarısızlıklarının faturasını Avrupa Birliği ve Troyka'ya kesmeye çalışıyorlar. Aynı zamanda fatura Yunanistan'ın kanayan özel sektörüne kesiliyor. Yapısal sorunlar giderilmiyor, zira bunlar siyasi sisteminin devamlığını sağlamakta. İflas etmiş ve başarısız kamu sektörü, bu siyasi sistemin ürünü, hatta temel taşı. Partiler özelleştirmeye izin veremez, çünkü rüşvetlerini kamu sektörü üzerinde çok daha kolay yapabilirler. Siyasetten, oy karşılığında baskı gruplarına rüşvet vermekten başka bir şey anlamıyorlarmış sanki. Atasözünün dediği gibi, "can çıkar, huy çıkmaz".

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin kiliseleri, Yunanistan'ın camileri

Ioannis N. Grigoriadis 20.08.2012

Geçen çarşamba 15 ağustosta, Trabzon Maçka'daki Sümela Manastırı müzesinde üçüncü müteakip sene olarak ayin yapıldı. Hava muhalefetine rağmen binlerce Karadeniz Rum kökenli, Yunanistan'dan ve birçok ülkeden Altındere Vadisi'ne akın edip bizzat bu nedenle Karadeniz'e giden Patrik Bartholomeos tarafından yönetilen ayini izlediler. Benzeri etkinlikler, Türkiye'nin çeşitli şehir ve kasabalarındaki harabe kiliselerde de yapılıyor. Kapadokya'da, Bursa'da, Isparta'da Türkiye'den zorla göç ettirilen Rumların torunları, "**memleket**" olarak öğrendikleri şehir ve köyleriyle yavaş yavaş tanışıp Türkiye ve Türk halkı için kalıplaşmış görüşleri üzerine yeniden düşünüyor. Böyle ziyaretler, eskiden medya ilgisini hemen çekseler de, artık böyle bir şey yok. Bu olayların "normal" olarak görülmesi, Türkiye'de din hürriyeti ve kültürel miras ile barışma konularında yer alan olumlu gelişmelerin bir göstergesi.

Lozan Antlaşması'ndan beri Türkiye ve Yunanistan, topraklarında bulunan çokkültürlülüğün ve çokdindliliğin izlerini silmeye çalıştılar. Her iki devlet ne kadar "laik" olduğunu iddia ederse etsin, dini ulus-devlet kurma çabalarında araçlaştırdılar. Türk ve Yunan milliyetçilikleri, din simgeleri ve onun teşvik ettiği dayanışma hislerinden faydalandılar. Cami ve kiliseler tahrip edilip harabe duruma düşürüldü ve yıkıldı. Özellikle şehir silüetlerine ağır basan çan kuleleri ve minareler titizlikle yıkıldı. Her iki milliyetçiliğin amacı aynı: "milli geçmiş" ve "peyzajı" şekillendirip toplumsal hafızaya müdahale etmektir. Bu sürece "fetih" ve "kurtuluş" kavramlarının meşrulaştırıcı etkileri vardı. Eğer İzmir'de çan kuleleri ve Selanik'te minareler kalsa, Türk milliyetçi zihniyeti ve Yunan emsali, o zaman neden İzmir ve Selanik "kurtuldu", diye sorabilirdi. Sonuçta, her iki ülkede yüzlerce tarihî bina kayboldu ve artık fotoğraflarla veya gravürlerle anılacak. Türkiye'de olumlu gelişmelere rağmen, bu zihniyet, son aylarda alevlenen, İznik ve Trabzon'daki Ayasofya müzelerini camiye çevirme kampanyalarla kuvvetini gösterdi.

Ege'nin karşı tarafına bakarsak da, bu konudaki olumlu gelişmeler yer aldığı söylenemez. Atina Müslümanları, bu sene de bayramı yıllarca vaat edilen ama bir türlü yaptırılmayan Atina camiinde değil, stat ve açık alanlarda kutlayacaklar. Zaten Atina camiinin yapı(la)maması, Yunanistan liberal demokrasinin en utanç verici yılan hikâyesine dönmüştür. Safhalarında aşırı milliyetçi ve dinci unsurlar içeren Yeni Demokrasi Partisi'nin hükümetin ana ortağı olması ve kriz etkisi altında Yunan kamuoyunda zenofobi ve İslam karşıtlığı yükselişinden dolayı, Yunan hükümetinin önümüzdeki dönemde açılımlara izin vereceği ihtimali çok düşük.

Yunanistan'da Osmanlı ve İslami mirası sahiplenme konusunda yakında yeni bir yaklaşım meydana gelirse, bu belediye seviyesinde olabilir. En güçlü aday, Selanik Belediyesi. Yunanistan'ın ikinci büyük şehrinin belediye başkanı **Yannis Butaris**, Yunan siyasetinin en liberal ve açık görüşlü temsilcileri arasında. Yaklaşık iki sene önce beklemedik bir şekilde muhafazakâr rakibine karşı zafer kazanan Butaris, Selanik'in Müslüman ve Yahudi tarihî geçmişi ve kültürel mirasını korumayı ve aydınlatmayı amaçladığını defalarca vurguladı. Selanik'te Osmanlı eserlerinin tadilatı yeni hız kazandı. Şehrin göbeğinde Egnatia Caddesi'nde harabe durumda duran Hamza Bey Camii artık tamir ediliyor ve yakında müze olarak açılacak. Selanik'te cami açılması konusunda Butaris, şehrin Müslüman cemaatine desteğini tekrarlayıp, Osmanlı döneminden kalma bir caminin ibadete açmasına izin vermeyi düşündüğünü ve böyle bir hareketinin Türkiye'den Selanik'e yönelik turizm akınını kuvvetlendirebileceğini söyledi. Bu tartışmalar, Selanik'teki Yeni Cami üzerine odaklanmış. Yapılışı yirminci yüzyılın başında olan sözkonusu cami, şehrin en yeni camii olmakla beraber, önemi Selanik ve hatta dünyanın "Dönme" cemaatine özgü tek camii olması. Böylece Yeni Cami'nin açılması, Selanik'in çokkültürlü geçmişini kabul etmenin en önemli sembolü olacaktır.

Nitekim, 2012 senesi içerisinde böyle bir jest beklemek aşırı iyimser olabilir. Yunanistan'da Balkan Muharebeleri'nin yüzüncü yıldönümü vesilesiyle bu sonbaharda başlanacak kutlama etkinliklerinde, sözkonusu muharebelerin sonucunda Yunanistan'a ilhak edilmiş Selanik'in merkezî rol oynaması bekleniyor. Yunan milli kutlamaları Butaris'in jestlerini erteletse bile, konunun gündeminden düşmeyeceği belli. 90 senelik bir bekleyişten sonra, bir sene daha sabretmek çok zor değil.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk dizileri aracılığıyla Türkiye'ye bakmak

Ioannis N. Grigoriadis 03.09.2012

Bu akşam Yunan televizyonunda bir ilke imza atılacak. Kanuni Süleyman'ın hayatını anlatan **Muhteşem Yüzyıl** dizisi yayına girecek. Beş sene önce, bir Osmanlı sultanının hayatını canlandıran bir dizinin Yunanistan'da ilgi odağı olabileceğini değil, yayınlayacağını bile biri söyleseydi, buna en hararetli Türk-Yunan dostluğunun taraftarları bile inanamazdı. Türk-Yunan ilişkilerinde uzlaşma süreci 12 sene sürerken, her iki ülkede yapılan anketlere göre, iki kamuoyunun karşılıklı önyargıları konusunda ciddi bir iyileşme meydana gelmediği kastediliyordu. Dolayısıyla, **Türk dizilerinin birçok Balkan ve Ortadoğu ülkelerinde başarılı olmasına rağmen, Yunan seyircinin Türk dizilerine ilgilenebileceğini kimse düşünmemişti**. Bir Yunanlı ve bir Türk'ün aşkını anlatan **Yabancı Damat** dizisinin başarısı özel konusundan dolayı istisnai kalacağı sonucuna gelindi. Ekonomik kriz yerel dizi çekilmesi için gereken bütçeleri kısıtlayınca, senelerce popüler olan Latin Amerikalı dizilerinden vazgeçilmiyordu.

Ta ki küçük, Selanik merkezli yerel bir kanal bir Türk dizisi yayınlamaya karar verdi. **Binbir Gece** dizisinin başarısı o kadar büyüktü ki Atina merkezli ve bütün Yunanistan'da yayın yapan **Antenna** kanalı dizinin telif haklarını satın alıp yine yayınladı. O an itibariyle Türk dizilerine ilgi ve talep çığ gibi büyüdü. Bütün büyük özel kanallar programlarına Türk dizileri ekledi. **Asi, Sıla, Unutulmaz, Aşk-ı Memnu, Gümüş** gibi diziler Yunan seyircisinin ilgisini çekti. Hatta ortak ve tartışmalı olan Osmanlı tarihini konu alan bir dizi yayınlamak artık tabu sayılmaz. **"Türk propaganda ve yeni Osmanlı oyunlarına" karşı çıkan milliyetçi grupların tepkilerine rağmen, Türk dizileri moda hâline geldi. Mizahçıların bile ilham kaynağı oldu: Yunan aileleri, Türk dizileri yoğun izlemekten dolayı artık Türkçeyi Yunanca ile karıştırmaya başlamış...**

Peki, bu başarı nasıl açıklanabilir? Türk-Yunan ilişkileri için ne ifade edebilir? Yunanistan'da Türkiye ile ilgili tabular yıkılmaya başlandı mı? Bu gelişme, Türk-Yunan uzlaşma sürecinin artık Yunan kamuoyunu etkilemeye ve Türk-Yunan ilişkilerinin normalleşme sürecinin toplumsal seviyeye kaymaya başladığının en önemli ipuçları arasında. Var olan ama her iki tarafta açıkça itiraf edilmeyen benzerlikler farkında olunmaya başlanıyor. **Dil ve din ötesinde sosyal değerler, aile ve toplum yapısının birbirlerine yakın olduğundan dolayı, Yunan seyircisi dizi kahramanlarıyla empati kurabildi.** Yunanistan, şehirleşme ve modernleşme sürecine Türkiye'den daha erken girmişse de, onlarla ilgili sorunsallara yabancı değil.

Ayrıca diziler, ilginç bir şekilde Türk toplumu hakkında bilgi kaynağı hâline geldi. Yunan izleyicisine Türkiye'nin bilinmeyen tarafları ortaya çıkardı. Birçok Yunan Türkiye için bilgi sahibi olduğunu iddia etse de, gerçek çok farklı. Evet, **yüz binlerce Yunan turisti her sene Türkiye'ye akın eder. Fakat onların bile Türkiye'yi ne kadar gördüğü, ne kadar anladığı belli değil. Onların ezici çoğunluğu İstanbul'u ziyaret eder. Fakat İstanbul'un tamamını görmez, ilgisi şehrin "turist vitrini" ötesine pek ilerlemez.** Ortalama Yunan turisti

48 saat içerisinde Fener ve Patrikhane, Taksim ve İstiklal Caddesi, Sultanahmet ve Kapalı Çarşı'yı ziyaret eder. Öylece stereotipik yaklaşımları ve Türkiye ile ilgili "Oryantalist" önyargılarını pekiştirebilir. Fakat İstanbul'un gerçek hayatını az görür. İstanbul'un kalbi artık Sultanahmet ve Fatih'te değil, normalde tur dışında kalan Levent, Kadıköy, Beşiktaş, Ümraniye gibi yerlerde atar. **İstanbul'un dışında Türkiye ise, "terra incognita"/ "bilinmemiş ülke" kalıyor. İşte sözkonusu diziler, bilinmeyen Türkiye'nin kapılarını kısmen olsa da Yunan izleyicisine açıyor.** Türk toplumunun farklılık ve çelişkilerinin farkında oluyor. Sonuçta Türkiye ve Türk halkını "düşman" kategorisinden çıkarıp "normal" bir ülke ve halk olarak algılamaya başlıyor. Tabii ki bu dizilerin amacı Türk-Yunan ilişkilerinin iyileştirilmesine yönelik halkı eğitmek değil. Fakat böyle eğitici fonksiyonlar de facto meydana gelebilir. Her iki ülke milliyetçi eğitim reformu konusunda eksik kalınca, diziler oluşturulan boşluğunu bazen doldurur.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Altın Şafak' yeniden gündemde

Ioannis N. Grigoriadis 17.09.2012

Yunanistan krizinin belki en çarpıcı ve aynı zamanda üzücü siyasi sonuçlarından biri, **"Altın Şafak"** partisinin parlamentoya girmesi ve siyasi arenanın önemli bir aktörüne dönüşmesi oldu. Neo-Nazi eğilimler ve fikirlerini saklamaya hiç uğraşmayan bir parti, 2009 seçimlerinde aldığı yüzde 0,24 oy oranını Mayıs 2012 seçimlerinde 24 kat arttırarak yüzde 6,97'ye kadar çıkardı. Bir adayının canlı yayında diğer iki kadın adaya şiddetli saldırısına rağmen ikinci Haziran 2012 seçiminde oy oranını koruyabildi.

Bazı yorumcular, parlamentoya girmesinden sonra "Altın Şafak" çizgisinin yumuşayabileceğini hatta bir "normalleştirme" süreci yaşayabileceğini iddia ettiler. İtalya'da 1990'ların başında **Gianfranco Fini** liderliğinde Mussolini döneminden ilham aldığını açıklayan, **"İtalyan Toplumsal Hareket"** adlı neo-faşist bir partinin parlamentoya ve hatta hükümete katılması dünyayı şoke etti. Hâlbuki Fini, iktidardan pay aldıktan sonra, parti ideolojisini faşist köklerinden uzaklaştırıp merkez sağa doğru kaydırды. Bugün Fini, İtalyan Parlamentosu'nun başkanıdır.

Hâlbuki, "Altın Şafak"ın öyle bir "siyaset merkezi olma ve demokrasiye doğru kayma" eğilimi şimdilik görünmüyor. Tam aksine, parti üyelerinin bizzat milletvekillerinin de katıldığı ırkçılık ve şiddet içerikli olayları, her gün gittikçe artıyor. İzin almadan Syntagma Meydanı'nda, **"sadece Yunanlılara" ücretsiz gıda dağıtılması** veya **"sadece Yunanlılardan Yunanlılara" kan bağış kampanyası**, parti yönetimi tarafından organize edilen **"barışçıl" ırkçı eylemlerden sadece iki örnek**. Oysa parti haydutları şiddete de doymuyorlar. Önceki gün, Atina'nın merkezinde **bir grup parti militanı, Pakistanlı bir göçmenin berber dükkânını bastı**. Dükkânın işgaline tepki gösteren **berberin Yunan müşterisini de bıçakladılar**. Atina yakınındaki Rafina şehrinde dinî bayram çerçevesinde organize edilen pazarda, bir grup parti militanı **göçmen seyyar satıcılarının tezgâhlarını kırdı. Seyyar satıcılarının sendikası ise, bu olayla ilgili açıklamasında "Altın Şafak"ın eylemine tam destek verip onun devamını da temenni etti**.

Peki, halk bu olaylara nasıl bakıyor?

Son yapılan anketlere göre, "Altın Şafak" çift haneli rakamları buldu, hatta bazı anketlere göre PASOK'u sollamış durumda. Reform ve kemer sıkma politikaları konusunda iktidarda olup olmadığına göre tavrını devamlı değiştiren eski partilerin güvenilirliği sifıra yakın iken, vatandaş ve devlet arasında güven ilişkisi

yokken ve Yunan kamuoyunun bir kısmı ülke krizin en önemli nedenleri arasında Yunanistan'a göç olduğunu düşünürken, "Altın Şafak" partisine destek vermek bazılarına "meşru" hâle geliyor. Bu gelişmelere karşı demokratik kurumların tepkisi ise, şu anda yetersiz kalıyor.

Birkaç gün önce Yunanistan Meclis komitesinde, şiddet olaylarını ve "Altın Şafak"ın tavrını kınayan ortak bir deklarasyon hazırlandı. Deklarasyon oyçokluğuyla kabul edildi. Fakat bu oylamada oybirliğinin bozulmasını sadece "Altın Şafak" temsilcisinden kaynaklandığını düşünürseniz, yanılırsınız. "Altın Şafak" dışında, üç sol parti deklarasyona çekimser oy kullandı. Hükümetin koalisyon ortağı **DİMAR** partisi, deklarasyon metnini çok yumuşak bulduğu için desteklemekten kaçındı. Komünist **KKE Partisi**, "Altın Şafak"ın bu olaylarla ilişkisini pekiştiren yeterince delil olmadığı için olumlu oy vermedi. **SYRİZA** ise, deklarasyonun sadece "ırkçı şiddet" değil, her türlü şiddeti kınadığından dolayı çekimser oy kullandı. Meğer SYRİZA'ya göre kötü ırkçı "sağ" ve iyi kınanamayacak "sol" şiddeti varmış. Sonuçta demokrasinin en önemli savunucusu olan Yunanistan Meclisi, siyasi ve toplumsal değerlere iftira ve tehdit oluşturan "Altın Şafak"ın faaliyetlerine karşı kararlılığını gösteremedi.

"Altın Şafak"ın benzeri eylemleri devam ederse, 1974 yılında demokrasiye geçişinden sonra senelerce unutulmuş **siyasi parti yasağı** siyasi gündemi zorlaştırabilir. Bu mesele sivil toplum ve hukukçular cemiyeti çerçevesinde zaten münakaşa ediliyor. Hâlbuki Yunan toplumunun derinliğine bakacak diğer bir tartışma sözkonusu. Yunanistan, "demokrasinin beşiği" ve "evrensel değerlerin anavatanı" olduğuyula övünüyor. Fakat "Altın Şafak"ın başarısı, demokrasi ve evrensel değerlerin Yunanistan toplumunda ne kadar köklü olduğu konusunda ciddi irdellemelere yol açmalıdır. Bu acı olabilir, ama gereken bir tartışma.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Marmara Deniz kıyısında iki kilise

İoannis N. Grigoriadis 01.10.2012

Birkaç hafta önce Türkiye ve Yunanistan'da kültürel miras konusuna değinmiştim. Mesele, Bursa'dan gelen haberlerle yine gündeme geldi. Mudanya İlçesi'ndeki **Kumyaka** (Rumca ismi **Siği**) Köyü'nde harabe **Başmelekler (Taksiarhon) Kilisesi**'nin Ekümenik Patrikhane mensubu, Bursa Metropoliti **Elpidoforos** tarafından satın alınması, Türk medyasında büyük yankı buldu. Basına göre "dünyanın üçüncü en eski kilisesi" olmasa bile, sekizinci yüzyılda inşa edilen ve o zamanın mimari özelliklerini bugüne kadar taşıyan anıtın tarihi ve kültürel önemini hiç eksilmez. Bursa Metropoliti, kilisenin anahtarının bir kopyasını Kumyaka muhtarına verdi ve yakında restorasyon başlayacağını söyledi. Muhtar ise, kilisenin satın alınıp en kısa süre içinde restore edileceğine memnuniyetini ifade etmiş ve Kumyaka'nın turizm alanında kalkınmasına destek olacağını umduğunu eklemiştir. Kumyaka Kilisesi'nin satın alınması tek örnek değil. Kumyaka'ya yakın olan **Trilye**'deki (Zeytinbağ) on üçüncü yüzyıldan kalma tarihi **Kemerli Kilise** de (Rumca **Pantovasilisa**) satın alınmış.

Gayrimenkul mülk konusunda hem Türkiye hem de Yunanistan'da ciddi kaygı ve korkular var. Özel hukuka ait mülk hakları kamu hukukuna ait egemenlik hakkına karıştırılıp, yabancılara gayrimenkul mülk satışları devlet kontrolü altına girer ve yasaklara takılır. Bu karışıklık popüler basına kadar yansıtılır. Yunan krizi meydana geldiğinden beri, Türk ve Batı Avrupa basınında sık sık çıkan öneri şu: "Yunanistan, borcunu ödemek için adalarını satsın!" Buna karşı Yunan popüler basınında milliyetçi tepki çıkar: "Adalarımıza kimse el koymasın!" Kamu malı olan birçok küçük adaların satış veya uzun vadeli kiralamasını öngören yatırım planlarının

gerçekleştirilmesinin Yunan egemenliğinin ortadan kaldırılmasıyla eşanlamlı olmadığını açıklamak o kadar zor oldu ve şimdiye kadar bu projelerin tamamının iptal etmesine neden oldu. Egemenlik satışı da mümkün tabii, ama o da tarihe bakarsak çok ender görünen ve yine olmayacak bir durum. En önemli emsaline bakarsak, Rusya tarafından Amerika Birleşik Devletleri'ne satılan Alaska ve satıcının bu alışverişten kesinlikle pişman olduğu söylenebilir.

Kumyaka Kilisesi haberinden ayrıca ilginç tesbitler de çıkarılabilir. Birincisi, Cumhuriyet döneminin Anadolu kültürel mirası politikaları hakkında ilginç bir ipucu verir. Bizans dönemine ait olan tarihî eserlere karşı ilgisizlik o kadar büyüktü ki, 1300 senelik tarihî binaların bile kamu malı olmasına layık görülmedi. Selçuk ve Osmanlı öncesi Anadolu kültürel mirasını önemsizleştirme ve uzun vadede silme politikaların bir parçasıydı bu. Sonuçta bakımsız kalan ve harabe durumuna düşen eserler, yıkılmış veya çökmüş. Yunanistan'da da Osmanlı eserlerine karşı tavır bazen farklı değildi. Selanik'teki tarihî Hamza Bey Camii yakın geçmişe kadar sinema olarak kullanılırdı. Ancak birkaç sene önce kamulaştırılıp restorasyonu başlanmış. Hakikaten, 500 veya 1300 senelik tarihî bir bina satın almak dünyanın pek çok yerinde mümkün değil. Bir Patrikhane mensubu tarafından iki kilisenin satın alınması, "özelleştirmenin", eserin yok olmasına yol açacağı kanısına ilginç bir istisna kaydetti.

İkinci önemli tesbit, yerel makamların sözkonusu iki kilisenin bir piskopos tarafından satın alınmasına tepki göstermemesi, hatta destek vermesi. Bu tavrın sadece ekonomik kriterlerle açıklanabildiğini düşünmüyorum. Şüphesiz ki turizmin gelişmesi her muhtarın ve belediye başkanının arzuladığı bir şey. Fakat bir bölgenin eserleri, tarihî ve kültürel geçmişiyle barışmak ve hatta gurur duymak apayrı bir şey. **Trilye Beldesi**'nde böyle bir durumun söz konusu olduğunu söylememize izin veren başka göstergeler de var. Geçen sene, **Zeytinbağ Beldesi**, 1963 yılında Trilye yerine verilen Zeytinbağ ismini yine değiştirip eski ismine kavuştu. Tabii Trilye, Rum kökenli isim taşıyan tek Türk şehri değil. Fakat öyle bir kararla beldenin tarihi ile yüzleşmekten korkmamak ve hatta gurur duymak çok manidar ve ufuk açıcı bir tavır. Türkiye, benzeri korkulardan kurtulursa ve çeşitli kültürel varlığını korursa ve sahiplenirse, dünyada çok büyük itibar kazanır.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Davutoğlu'nun gözden kaçmış Atina ziyareti üzerine

Ioannis N. Grigoriadis 15.10.2012

Birkaç sene öncesine kadar Türk Dışişleri bakanının Yunanistan ziyareti veya mukabili çok büyük ilgi, hatta heyecanla karşılanırdı. Artık durum farklı. Geçen çarşamba günü **Ahmet Davutoğlu**, Atina'yı günübirlik ziyaret etti. Ziyareti, Ege'nin her iki tarafındaki medyanın büyük ilgisini toplayamadı. Anlaşılan, her iki ülkede de gündem, Türk-Yunan ilişkilerinden ibaret değil. Atina, çoktan beri ekonomik krizinin çözümüne odaklanmış durumda. Birkaç haftadır, Yunanistan hükümeti, borcunun yeni taksitini alabilmek için şart olarak konulan yeni tedbirler paketine karşı çıkacak tepkileri sakinleştirmeye çalışıyor. Zaten önceki gün Almanya Şansölyesi **Angela Merkel** kriz sonrası birkaç saatlik olsa bile ilk Atina ziyaretini gerçekleştirmişti. Bu ziyaretin esnasında en popüler tartışma konusu ise, ziyaretin Yunan hükümetinin Troyka ile görüşmelerinde kolaylık sağlanıp sağlanmayacağı. Aynı zamanda aşırı sağ ve aşırı sol partiler tarafından Almanya karşıtı mitingler yapılıyordu. Öylece hareketli bir günden sonra, Davutoğlu'nun gelişi olaysız ve rahat geçti. Bu kere, **Yunan milliyetçiliğinin öfkesi Türkiye'ye değil, yeni oluşan "öteki" Almanya'ya doğru yönlendirildi**. Ankara'nın endişesi ise batıdan değil, güneydoğu sınırından kaynaklanıyor. Suriye iç savaşının bölgesel yan etkileri ve Türkiye'ye sıçraması elbette ilgi odağına dönüşmüştü. Atina'dan döner dönmez Ahmet Davutoğlu, Yunanistan'a

ziyaretinin sonuçları değil, biraz önce patlayan Rusya uçak krizi hakkında bilgi verdi. Atina ziyaretinin sonuçlarına ilgi gösterilmezken, onlar küçümsenecek kadar önemsiz değil. Hatta onun olumlu bir tarafı olabilir. Bir açıdan Türkiye Dışişleri Bakanı'nın Yunanistan ziyareti, her iki tarafta da büyük manşet yapılmaması, ilişkilerin normalleşmesinin bir tezahürü olarak algılanabilir.

Ziyaretin en önemli sonucu, Türkiye-Yunanistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin ocak ayında Türkiye'de yapılacağını kesinleşmesi idi. Ticaret, turizm, enerji gibi sektörlerde ekonomi işbirliğinin pekiştirilmesi için kesinlikle olumlu bir haber. İkili ticaret hacminin son on senede aşırı yükselişine rağmen satürasyon noktasından hâlâ uzak olduğu bir gerçek. Turizm sektöründe işbirliği potansiyeli de sınırsız. Deniz turizminde işbirliğini sağlamak, ekonomik gücü yükselen Amerika ve Asya ülkelerinden gelen turistler için ortak paket geliştirmek, Türk ve Yunan turistlerinin karşılıklı seyahatlerini kuvvetlendirmek, sözkonusu potansiyelin bazı örnekleri. Ziyaretin ikinci ilginç bir noktasına gelirken, Davutoğlu'nun Yunan halkına hitaben verdiği güven ve destek mesajı olumlu karşılandı. Son olarak, Davutoğlu, İstanbul Rumlarının yoğun iskân ettikleri Paleo Faliro semtini ziyaret edip İstanbul Rum dernek mensuplarıyla görüştü. O görüşme, Türkiye hükümetinin Türkiye içi ve Türkiye dışında yaşayan Rum toplumuyla ilişkilerinin iyileşmesinin daha bir göstergesi oldu.

Peki, Ege sorunları tamamen halının altına mı itildi? Uzlaşma sürecinden bu yana alıştığımız gibi her iki taraf hemfikir olmadıkları konusunda hemfikir oldu. Olumlu bir gelişme bulmak istersek, bu diplomatik seviyede senelerce yapılan inkişafı görüşmelere yeniden başlanacağı açıklaması oldu. Hâlbuki özellikle Yunan medyasında geniş yer bulan ve kamuoyunda Türkiye'nin imajını adeta zedeleyen it dalaşları ve egemenlik itiraz hamlelerinden kurtulamayacağımıza emin olabiliriz. Türkiye ve Yunanistan hükümetleri, yapıları tamamen farklı olan, ama aynı aciliyet nitelikli krizler yönetmeye çalışırken, ikili sorunlarını görmezden gelmek için bir daha bahane buldular. Tabii ki, ekonomik işbirliği çok önemli. Onun pekiştirilmesi, diplomatik sorunların çözülmesi için şart olan ortak bir zemin hazırlanmasına ciddi katkıda bulunabilir. Fakat eninde sonunda siyasî niyet veya voluntarizm önemini kaybetmez. 2004 yılında AKP hükümeti, tarihî nitelikteki hamlesiyle Kıbrıs'ta Annan Planı'na destek verirken, Yunan tarafı yeterince hazırlıklı bulunmadığı gibi, Ege'de çözüm oluşturulabilmesi için her iki taraf eşzamanlı ve aynı kararlılıkla kalıplaşmış "milli pozisyonlardan" çıkmak zorunda. Bu işin kriz zamanlarında normalden daha siyasî riskli ve maliyetli olduğundan dolayı, yakın gelecekte olumlu bir gelişme çok zor meydana gelir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nobel Barış Ödülü ve Avrupa Birliği

Ioannis N. Grigoriadis 29.10.2012

İki hafta önce **Avrupa Birliği'nin 2012 Nobel Barış Ödülü'nü** kazanması dünyanın birçok yerinde çeşitli yorumlara neden oldu. Onu sevenler sevindi, sevmeyenler de sevinmedi veya alay etti. Bir Türk bakan haberi duyunca, kendini gülmekten alamadığını söyleyip Avrupa Birliği'ni "dünyanın en riyakâr kuruluşu" olarak nitelendirdi. Fakat **Avrupa Birliği'nin ödüle niye layık görüldüğünü anlatmakta fayda var**. Çünkü negatif yorumların birçoğu, dünyanın en büyük barış projesine dönüştürülen Avrupa Birliği'nin tarih ve varoluş nedeni konularında cahilliğin ne kadar hâkim olduğunu ifade etmekte.

İlk önce, **Nobel Barış Ödülü'nü bir kuruma vermek ender ama emsali olmayan bir karar değil**. Avrupa Birliği ödül verilen ilk kurum değil. Mesela **“Sınır Tanımayan Doktorlar”** 1999 senesinde, veya **Birleşmiş Milletler** 2001 senesinde aynı unvanı kaptırmıştı. Ayrıca, bu unutulmamalıdır: **Ödül Avrupa Birliği'nin mevcut ekonomik veya genişleme politikaları için değil, Avrupa kıtasında barış pekiştirme çalışmalarına katkıları için verildi**. Avrupa'nın büyük kısmında İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan beri, yani yaklaşık 70 sene boyunca, savaşın çirkin yüzü görülmedi. Bu olay ne tesadüfi ne ihmal edilecek kadar önemsiz. 1945 senesine kadar Batı Avrupa tarihinin hangi dönemini incellerseniz inceleyin, böyle uzun ve müreffeh bir barış dönemi bulamazsınız. Avrupa halklarına bu dönemi armağan eden ise, savaşın şiddetini yaşayan bir siyasetçi ve bürokrat kuşağıdır. **Jean Monnet, Robert Schuman, Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi ve Altiero Spinelli** gibi vizyonerler, sadece savaştan mahvolan ülke ve halklarına yeni bir şans tanımaya değil, **savaşın yapısal nedenlerini çökertmeye çalıştılar**. Bu amaca ulaşmak için en önemli araç ise, ekonomik işbirliği oldu. İki Dünya Savaşı'nın ana nedenleri arasında olan Almanya-Fransa rekabetini tarihe karıştırmak için ekonomiyi savaşa yol açan faktör olmaktan ziyade barış avantajına dönüştürmek şarttı. Avrupa Birliği'nden önce gelen **Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu** (AKÇT) bunu en net biçimde ifade etmekteydi. Bütün engellere rağmen yaklaşık 70 sene önce başlayan bu deneyim başarılı oldu. Üye sayısı altıdan yirmi yediye kadar genişletildi ve vaat ettiği refah ve barışı sağlayabildi. Üstelik, Avrupa Birliği Batı düşüncenin kaybettiği **“manevi avantaj”**ı yeniden kazandırmaya katkı yaptı. Kökleri Batı Avrupa'da bulunan aydınlanma hareketi **cumhuriyet, barış ve insan haklarının** evrensel olarak tanınacakları konusunda vaatlerde bulundu. Fakat gidişat beklendiğinden farklı çıktı. **Avrupa devrimleri bazen kendi ülkelerine ihanet ederken, milliyetçiliğinin yükselişi bu terimlerin evrensel tanımlanmasına engel koydu**. Sömürgecilik dönemi ve iki Dünya Savaşı modernitenin kaçınılmaz ve utarılacak parçaları oldu. Taahhütlerine rağmen **modernite, barış ve içtimai refah değil, insan tarihinin en öldürücü ve en korkunç savaşlarına yol açtı**. Sonuçta 1945 yılından sonra dünyanın siyasi, stratejik ve ekonomik merkezi Avrupa'dan kaymaya başladı. **“Frankfurt Okulu”** Batı medeniyetinin ve Batı'nın çelişki ve açmazlarını en çarpıcı biçimde ortaya koymuştu. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Birliği dünyanın yeni süper güçleri olurken, Avrupa Birliği projesi Batı Avrupa'nın eski çelişkilerine karşın barışçılık konusunda öncülük yapacağını gösterdi. Kilit askerî, ticari ve ekonomik önemini kaybetmekle beraber, Avrupa manevi niteliklerini kaptırmayı başardı. İronik bir şekilde bu manevi değerın tasdik edilmesi, küresele barışı destekleme konusunda öncülük yapmasına rağmen iki kere Avrupa Birliği üyeliğini referandum ile reddeden Norveç'in başkentinde Oslo'da yapılacak.

Bazı uzmanlara göre, İkinci Dünya Savaşı'nı yaşayan kuşak hayata veda ederken, Avrupa Birliği ciddi bir krizle yüz yüze gelebilir. Savaşın tecrübesi yokluğunun barışın anlamının küçümsemesini daha muhtemel kılacağını düşünürler. Avrupa Birliği'ni Nobel Barış Ödülü'ne layık görmek bu açıdan çok ince ve gerekli bir hatırlatma. Ne yazık ki, toplumsal barış lüksünü yaşayamayan Türkiye gibi bir ülkeye, dünyanın en büyük barış projesine barış ödülü vermeyi, gülünç değil, ama ilham alınacak bir olay olarak göstermek hâlâ yersiz değil.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunan siyasi parti sisteminin çöküşü üzerine

İoannis N. Grigoriadis 12.11.2012

Yaklaşık son kırk senenin Yunan siyasi tarihi incelenirse, iki partinin üstünlüğü besbelli.. Bu iki parti, **Yeni Demokrasi** ve **PASOK**, 1974 yılında askerî rejimden demokrasiye geçen Yunanistan'ın siyasi sisteminin temel taşları. **Konstantinos Karamanlis** tarafından kurulan ve 1974'ten 1981'e kadar iktidarda olan **Yeni Demokrasi**, isminin vaat ettiğine göre demokrasinin pekiştirilmesi ve Yunanistan'ın Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) katılmasını sağladı. 1990-1993 arasında **Konstantinos Mitsotakis** hükümeti, Yunanistan'ın ekonomik ve dış politika siyasi reform ajandasını belirledi.

Karizmatik ve popülist **Andreas Papandreu** tarafından kurulan **PASOK** ise, 1970'lerde emperyalizm, NATO, AET karşıtı söylemleri kullanır ve "üçüncü yol" politikaları savunurken, 1981 yılında hükümet kurur kurmaz, onlardan vazgeçti ve daha mütevazı bir politika izledi. PASOK'un iktidara gelmesi, popülizm ve devletçiliği Yunan siyasi hayatının kaçınılmaz unsurları arasına eklese de, bir şekilde 1946-1949 arasında olan Yunan iç savaşı sırasında açılan toplumsal yaranın sarılmasıydı. 1996 yılında parti lideri ve başbakan olan **Kostas Simitis**'in politikaları, Yunanistan ekonomisinin Avro Bölgesi'ne girebilecek kadar büyümesini ve dış politikanın yeniden biçimlendirilmesini sağladı. Bu yeni dış politikanın en çarpıcı misali, Türk-Yunan uzlaşma süreci ve Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik perspektifine tam destekti.

Hâlbuki her iki parti, "iyi havalarda" Yunanistan'ı yönetirken, ekonominin ve toplumun yapısal eksikliklerinin meydana gelmesine engel olamadılar, hatta destek oldular. Nepotizm, popülizm, yolsuzluk yayılırken, Yunan ekonomisinin rekabet gücü azalır, cari açık ve devlet borcu büyüdü. Nepotizmin ne kadar güçlü olduğunu anlayabilmek için iki parti liderinin isimlerine bakmak yeterli. 2004 yılında Yeni Demokrasi'nin lideri bir Karamanlis, PASOK'un lideri ise bir Papandreu oldu.

2009 yılında patlayan Yunanistan krizi bu tabloyu çarpıcı nihai bir şekilde etkiledi. Bir açıdan halk, iki büyük partiyi krizden sorumlu tuttu. Öte yandan ne Yeni Demokrasi ne PASOK, krizin derslerini aldıkları konusunda halkı ikna edebildi. Avrupa Merkez Bankası, IMF ve Avrupa Komisyonu tarafından sunulan tasarruf ve reform programları isteksiz bir şekilde uyguladılar. "Kapalı mesleklerin" rekabete açılmasına söz verilirken, mesela, son anda eklenen istisnalardan dolayı durum fiilen pek değişmiyordu. Çünkü siyasetten on senelerce anladıkları tasarruf ve reform değil, borçla sağlanan devlet parasını parti taraftarlarına dağıtmaktı.

Kriz nedenlerini anlatmadıkça ve çıkış yolu göstermedikçe, halk, desteğini çekmeye başladı. Protesto oyları, **SYRİZA**, **Müstakil Yunanlılar** veya **Altın Şafak** gibi partilere yöneldi. Haziran 2012 seçiminde SYRİZA tek parti hükümeti oluşturma ihtimali, birçok seçmenin Yeni Demokrasi'ye oy vermesi ve oy oranlarının ciddi yükselişine neden olurken, iki koalisyon ortağı olan tarihî partinin geleceği hiç parlak görünmüyor. Geçen hafta parlamento tarafından onaylanan yeni tasarruf ve reform paketi, PASOK'ta derin bir isyan krizine neden oldu. 33 kişilik meclis grubundan altı milletvekili yasa tasarısına olumlu oy vermeyip partiden ihraç edildiler. Yeni Demokrasi'nin aşırı sağ partilere kayıpları devam ediyor. Son anketlere göre SYRİZA Yeni Demokrasi'den aldığı birinci yeri kaptırırken, PASOK'un oy oranları tek haneli rakamlara yerleşiyor. Negatif trende baktığımızda, PASOK'un yüzde 3 barajının altında kalıp meclis dışında kalması artık tamamen gerçekdışı bir senaryo değil. Reform yanlısı solcular, PASOK'un eski alışkanlıklarından kurtulamayacağını farkındadır. Devletçi, Avrupa karşıtı ve milliyetçiler ise, SYRİZA'nın bu siyasi tavrını daha başarılı bir şekilde temsil edebileceğini anlayıp PASOK'tan çekiliyor.

Türkiye'de on bir sene önce patlayan ekonomik krizi, Türk siyasi parti sisteminin köklü değişimine yol açtı. Böyle bir gelişme Yunanistan'da beklenebilir mi? Yeni Demokrasi'nin ve PASOK'un siyasi ömrü sayılı olduğunu kabul etsek bile, peş peşe gelen iki seçimden sonra, onların boşluğu doldurabilecek ve yeni siyasi ajanda belirtebilecek siyasi oluşumlar şimdilik yok. Tabii SYRİZA, Müstakil Yunanlılar ve Altın Şafak partilerinin siyasi gücü yeni, ama temsil ettikleri fikirler hiç yeni değil. **Gramsci**'nin deyimine atıfta bulunarak, eski Yunan siyasi parti sistemi ölmüş, ama yenisi henüz doğmamış.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP için tarihî bir fırsat

Ioannis N. Grigoriadis 26.11.2012

Geçen hafta sonu İstanbul'da Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) tarafından organize edilen ve **"Değişen Zamanlarda Sosyal Demokrasi: Balkanlar'da Dayanışma ve Refah"** başlıklı konferansa katılma fırsatım oldu. Konferansın amacı, Türkiye ve diğer Güneydoğu Avrupa ülkelerinde sosyal demokrasinin güncel durumunu ele alıp, yerel ve uluslararası, iktisadi ve toplumsal sorunlara karşı ortak bir politika nasıl geliştirilebileceğini tartışmaktı. CHP açısından tüm Balkan ülkelerinden temsilcileri ağırlayıp izlenimlerine kulak ve önem vermek, eskiden içe dönük ve kemikleşmiş politikalarından dolayı eleştirilen bir parti için çok olumlu bir gelişme. Bu esnada sosyal demokrasinin özü tartışıldı. Onun, temel aidiyeti, toplumsal adaleti savunmak ve mazlumların yanında taraf tutmak olduğunu herkes kabul etti. Ayrıca ekonomik kriziyle boğuşan Avrupa Birliği üzerinde olumlu yorumlar dinlemek, Avrupa Birliği üyeliğinin Batı Balkanlar'da cazibesini hâlâ korumakta olduğunu teyit etti. Çeşitli nedenlerle Türkiye'de Avrupa Birliği üyeliği konusu siyasi gündemden düşerken, Batı Balkan ülkeleri, hâlâ AB üyeliği vasıtasıyla ana siyasi ve ekonomik sorunlarını çözebilecekleri kanaatinde.

Oysa, soyut terimlerden somut örneklerle geçsek, CHP'nin tecrübesinin 1980'lerden yakın geçmişe kadar Türkiye siyasi hayatında başarılı olduğunu söylemek zor. Mazlumların yanında olmak, adalet ve eşitlik için mücadele etmek için ve onların kalkınmasına destek olmak sosyal demokrasinin temel aidiyeti ise, Kürt mazlumları, dindar mazlumları, gayrimüslim mazlumları pek destek görmemişler. CHP, yurtiçi ve yurtdışında devlet partisi veya statüko savunucusu olarak toplumsal hafızaya perçinlenmiş. Eski CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın "Başbakan Ergenekon'un savcısıysa ben avukatıyım" açıklaması belki CHP'nin düştüğü tuzağın en çarpıcı açıklamasıydı. Bu başarısızlık da, Türk siyasi İslam hareketinin siyasi gündemi kapabilmesinin ana nedenleri arasında.

Hâlbuki, CHP, sosyal demokrasi ve devletçi geleneğinden kaynaklanan çelişkisini aşmak zorunda. Açıklamalarına göre, CHP, özgürlükçü, çoğulcu, sosyal haklar ve toplumsal adaleti pekiştiren politikaları sahiplenmekte. Bu açıklamalarının daha inandırıcı olabilmesi için son senelerin CHP politikalarını yeniden gözden geçirmek gerek. Tarihin cilvesiyle son on senede Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne yaklaşımı meselesinde en büyük icraatı sağlayan, CHP değil, İslam kökenli muhafazakâr bir parti oldu. Son senelerde AKP'nin hâkimiyeti pekiştirilirken, AB gündemi yavaş yavaş ana siyasi gündemden düşmeye başladı. **AKP, demokratikleşme projesine ilgisini kaybederken, CHP için belki de tarihî nitelikte bir fırsat çıkabilir. Kenara bırakılan insan haklarını, demokratikleşme ajandasını yeniden sahiplenen CHP, toplumunun tüm ezilen unsurlarına net ve kararlı bir dayanışma mesajı iletebilir.** İnsan hakları konularında son senelerde kat edilen ilerleme gitgide kaybolurken, adalet ve insan haklarını koruma amaçlı bir siyaset oluşturulması şarttır. CHP böyle bir değişim sağlayabilirse, eskiden ondan umutları kesilen Türkiye'nin en dinamik toplum unsurları yeniden cazip olabilirler. O zaman "değişim" kelimesi sırf ufuk açıcı bir konferansın anahtar kelimesi ve siyasi slogan niteliklerinden kurtulup Türkiye'de yeni bir siyasi gündemin belirleyicisi olabilir. Türkiye'nin, ev sahipliği yaptığı uluslararası konferansta sergilenen, net ve güçlü muhalif bir sosyal demokrat siyasi platform oluşturacak CHP'ye ihtiyacı var. Yoksa ironik bir şekilde bu muhalefet görevi, AKP'nin içinde gelişen kutuplaşmalara emanet

edilebilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Kardinal külâhı, Osmanlı sarığı'...

Ioannis N. Grigoriadis 10.12.2012

Muhteşem Yüzyıl dizisi hakkında Başbakan Erdoğan'ın açıklamaları ardından tartışmaları hiç dinmezken, **Bizans** doğrusu **Doğu Roma İmparatorluğu**'nun son seneleri ile ilgili bir deyim ilgiyi çekti. Başbakan'a göre **"İstanbul'un fethinde Bizans'ın hanımları Fatih Sultan Mehmed'i, Akşemseddin'i karşılarken, 'Başımızda kardinal külâhı görmektense Osmanlı sarığı görmeyi arzu ederiz' demişlerdir"**. Birçok tarihçiye göre, böyle bir vakanın olup olmadığı bir yana , Fetih öncesi döneminin Efes piskoposu **Markos Evgenikos**'a atfedilen ve çöken Doğu Roma İmparatorluğu'nun siyasî ve toplumsal dinamiklerini anlatan bir deyim bu. Bunun için biraz değinmeye değer.

Bin senelik ömrünün son senelerinde Doğu Roma İmparatorluğu, imparatorluktan ziyade küçük bir feodal Ortaçağ devletine benziyordu. Yüzyıllarca başarıyla savunabildiği Doğu ve Batı cepheleri çoktan çökmüştü. Doğu'da Selçuklular ve Osmanlılar kendi devletlerini kurarken, Batı'dan saldırılar eksik değildi. Dokuzuncu yüzyılda meydana gelen ve on birinci yüzyılda nihayet bulan Hıristiyan Kilisesi'nin Ortodoks ve Katolik olarak bölünmesinden sonra, ilişkiler zaten gergindi. Husumet, tamamıyla 1204 senesinde Dördüncü Haçlı Seferi sırasında oluştu. 12 Nisan 1204'te, Haçlılar Kudüs'ün yerine Konstantinopolis'i fethedip günlerce yağmaladılar. Yaklaşık 60 sene için Doğu Roma İmparatorluğu yerine Katolik bir devlet kuruldu. 1261'de Nikea (İznik) İmparatorluğu Konstantinopolis'i geri alırken, yeni doğan Doğu Roma İmparatorluğu eski kuvvet ve servetine artık hiç ulaşamayacaktı. Dördüncü Haçlı Seferi toplumsal hafızada on beşinci yüzyıla kadar ağırlığını korudu. Osmanlılar Doğu Roma'nın şehirlerini tek tek fethederken, Konstantinopolis elitinin içerisinde ciddi bir ayrışma oluşuyordu. Enotiki grubu, Katolik dünyasıyla uzlaşmayı şart olarak görüp Ortodoks ve Katolik Kiliselerinin birleştirilmesini (**enosis**) hatta Ortodoks Kilisesi'nin Katolik Kilisesi'ne katılmasını savunmaktaydı. Böylece dört gözle beklenen askerî yardım, ve kaçınılmaz görünen Osmanlı fethini atlatmayı ümit ediyorlardı. Diğer tarafta, **antenotiki**, yani **enosis karşıtları** grubu, Katoliklere hiç güvenmeyip, Ortodoks inancının Doğu Roma'nın varlığının sürdürmesinden daha önemli olduğunu öne sürüp, Ortodoks dinini sonuna kadar savunmaya kararlıydılar. İşte bu grubun liderleri arasında yer alan **Piskopos Markos Evgenikos** iki kiliseyi birleştirmeye yönelik 1438-1439 senelerinde Ferrara ve Floransa'da yer alan Sinod'da, tüm baskılara ve bizzat Patrik'in imzasına rağmen anlaşmayı imza etmeyi reddetti. Konstantinopolis'e dönünce ikiye bölünmüş halkın Batı karşıtı kısmı onu kahraman olarak ağırladı. O esnada **"Başımızda Latin külâhı görmektense Osmanlı sarığı görmeyi tercih ederiz"** demişti. Bu deyim Osmanlı'ya destek veya hayranlık anlamına gelmiyordu. İki kötü seçenek arasında birini seçmek zorundaysalar, o zaman Osmanlı'yı tercih ediyorlardı. Devleti kurtarmak değil dini kurtarmayı daha önemli kabul ederlerken, Ortodoksluğu Osmanlı yönetimi Venedik veya Frenk yönetiminden daha müsamahakâr bir şekilde yönetebilirdi. Osmanlılar ise, Antenotiki grubuna öncülük tanıdı. Fetih'ten önce vefat eden Markos Evgenikos'un talebesi **Gennadios Sholarios**, Fetih'ten sonra ilk Patrik olarak atandı. Fakat daha hoşgörülü olmak, gerçekten hoşgörülü anlamına gelmeyebilir. Bunu Osmanlı'nın bir "hoşgörü cenneti" olduğunu savunanlar genelde unuturlar.

Enotiki-Antenotiki ayrışması, günümüzde Yunanistan siyasî tartışmalarında da yankı bulmaya devam ediyor. Batı ile entegre olmak isteyenler, laikler, Avrupa ve aydınlanma taraftarları genelde Enotiki, daha dindar, Şarkî ve Yunan istisnacılığını savunanlar ise Antenotiki grubuna da yakın. 560 sene önce yapılan bir ayrışmanın üzerinden bugünkü siyasî sonuçlara varmak, Türk ve Yunan siyasî kültürlerinin ilginç bir niteliği.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Avrupa'da yılın siyasetçisi'

Ioannis N. Grigoriadis 24.12.2012

Alman **Handelsblatt** ekonomi gazetesinin editörleri her sene sonunda, "**Avrupa'da yılın siyasetçisi**"ni seçerler. Bu sene de, beklenmedik bir şekilde, derin ekonomik krizle boğuşan Yunanistan'ın başbakanı **Andonis Samaras**'ı seçtiler. Kararın nedenini övgü dolu bir makalede Almanya eski Dışişleri Bakanı ve Samaras ile 20 sene önce işbirliği yapan **Hans-Dietrich Genscher** açıkladı. Genscher'e göre, "geçmiş Yunan politikalarının açtığı yaralara parmağını dokunan Samaras, yeni başlangıcın taşlı yoluna hareket eden Yunan halkına saygısını kazandırdı".

Bu haber, Alman medyasında Yunanistan krizinin patlamasından beri yayınlanan kötümser veya aşağılayıcı yorumlara karşın, gerçekten ilginç oldu. Çünkü, Alman medyasının saldırılarına bizzat Samaras maruz kalmıştı. Ana muhalefet partisinin lideri olarak, **Papandreu** ve **Papademos** hükümetlerinin reform çabalarına hiç destek vermeyen ve halkı krizden çıkış yolunun acısız olabileceği konusunda ikna etmeye çalışan Samaras, reform çabalarına en büyük engel teşkil eden iki parlamento seçiminin ana nedeni oldu. Sonunda iktidar planları tuttu ve Samaras koalisyon hükümetinin lideri oldu. Başbakan olur olmaz, Samaras, popülist tutumlarından vazgeçip reform ve kemer sıkma politikalarına tam destek verdi. Yeni hükümetin olası sorumsuz politikaları yüzünden Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden çıkışının Avrupa iktisadi istikrarını zedeleyebilecek etkilerinden endişe duyan Avrupa hükümetleri derin nefes aldı. Samaras'ın popülist geçmişini unutmayı tercih ederken, onun hükümetinin on senelerce geciken reformları gerçekleştirebileceğini umuyorlar. Son aylarda çeşitli alanlarda başarı kaydeden Ekonomi Bakanı **Yannis Sturnaras**'ın performansına bakarsak, böyle bir iyimserliğe hak verilebilir. Diğer bakanlıklardan gelen haber ve koalisyon hükümetinin iç dinamiklerini örnek alırsak, bu iyimserliğin çoğu gider.

Hâlbuki **Handelsblatt**'ın sürpriz kararı, Almanya'da son aylarda ivme kazanan bir görüşü temsil etmekte. Geçen yaza kadar, birçok Alman siyasetçi ve iktisat uzmanı Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden çıkmasına karşı çıkmazdı. Hatta bazıları bu olasılığa destek verirdi. Yunanistan'a karşı uygulanan "şımarmış çocuğu disiplin etme" politikalarının diğer Avrupa Birliği üye ülkelerinde caydırıcı bir etki sağlayacağını düşünüyorlardı. Aynı zamanda **Bild** ve **Fokus** gibi popülist ve sansasyonel gazete ve dergiler çeşitli yayınlarla, Alman yardımını hak etmeyen, "tembel Yunan" imajını pekiştiriyorlardı. Bu tavırlar, popülizme alışmış olan Yunan kamuoyuna reform zorunluluğunu anlatma görevini üstlenenlerin işini çok daha zorlaştırırdı. Avrupa veya Almanya karşıtı partileri Yunanistan'a karşı görünen "cezaî" yaklaşımlardan çok faydalandı. Bu tablo artık çok değişmiş durumda.

Merkel hükümeti, artık Yunanistan'ın Avro Bölgesi içerisinde kalıp onun reform çabalarına destek vermenin, onun Avro Bölgesi'nden çıkmasının maliyetinden çok daha hesaplı ve olası istikrarsızlıktan çok daha makul

olacağını tahminine vardı. Böylece dikkatli bir şekilde reform adımlarına destek veren veya verebilecek Yunan siyasi aktörlerini kucaklama kararı verdi. Mevcut siyasi liderlerin arasında **Samaras** en uygun aday olarak görüldü. Alternatifi zaten yok şu anda. Bu çerçevede son reform ve kemer sıkma tedbir paketinin parlamento onayı Samaras'ın kararlılığının bir göstergesi olarak algılandı. Alman Şansölyesi ve bakanları artık Yunan hükümetinin reform çabalarını övmekten ve Yunan halkına moral desteği vermekten kaçınmıyorlar. Bu kısa vadede olumlu olsa da, Yunanistan sorunlarının çözümlemesine tek başına katkıda bulunamaz. Yunanistan hükümeti asıl reform görevine, yani Yunanistan'ın kamu ve iktisadi yapısal zaaflarını tedavi etmesine, hâlâ başlamadı. Bu çürük yapıların yıkılıp yeniden nasıl yapılacağı sorusuna **"Avrupa'da yılın siyasetçisi"** acilen cevap bulmalıdır.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yolsuzluğa karşı mücadelede günah keçisi aranırken...

Ioannis N. Grigoriadis 07.01.2013

Yunan toplumunun en büyük sorunlarını sayarsak, yolsuzluk ilk sıralarda gelir. **Yunanistan**, birçok uluslararası yolsuzluk araştırma kurumuna göre, **Batı dünyasının yolsuzluk ile mücadele konusunda en düşük not alan ülkeleri arasında**. Bu durumun aciliyeti, 2009 senesinden önce de uzmanların haberi olmasına rağmen, krizin patlamasından sonra belli oldu. Yolsuzluk ve özellikle vergi kaçakçılığı ile mücadele, bütün troyka raporlarında çok geniş yer buldu. Fakat şu âna kadar sonuçlar pek ümit verici değil. Devletin başarısızlığının en çarpıcı örneği ise, son haftada medyanın gözdesi olan **"Lagarde Listesi"** hikâyesi.

Peki, Lagarde Listesi nedir?

Diğer Avrupa ülkelerinde bu listenin asıl ismi Lagarde değil, **Falciani Listesi**. **Herve Falciani**, Cenevre'deki HSBC şubesinde çalışan eski bir bilgisayar uzmanı. Banka hesap ve müşteri veri tabanlarını güncelleştirirken, binlerce isim ve hesap bilgisini ele geçirdi. Fransa hükümeti ile gizli bir anlaşma yapıp, bu verileri sızdırdı. Falciani verileri, vergi kaçaklığı ile savaşıyor Avrupa hükümetlerinin ekmeğine yağ sürdü. Birçok hesabın dekontlarında vergisi ödenmeyen hareketler bulundu ve hesap sahipleri çok büyük para cezalarına çarptırıldı. Falciani Listesi'nin bir kısmı yani binlerce Yunan isminden ibaret daha küçük bir liste yaklaşık iki sene önce o zamanki Fransız Maliye Bakanı ve mevcut IMF Başkanı **Christianne Lagarde** tarafından Yunan Maliye Bakanı **Yorgo Papakonstantinu**'ya teslim edildi. Bu kısmî liste böylece **"Lagarde Listesi"** adını aldı. Amacı Yunanistan hükümetinin vergi kaçakçılığına karşı verdiği mücadeleye önemli bir destek olmasıydı.

Yunanistan hükümeti ne yaptı peki?

Yunanistan hükümetlerinin "Lagarde Listesi" hakkındaki muameleleri, yolsuzluk ve hatta vergi kaçakçılığının neden o kadar zor söküleceğini anlatabiliyor. İki sene kayıplara karışan liste, Maliye Bakanı **Yannis Sturnaras**'ın verdiği bir röportaj sırasında ortaya çıktı. Bakan, listenin teslim edildiğini fakat daha sonra kaybolduğunu itiraf etti. Reformcu politikalarıyla bilinen, **Yorgo Papandreu** hükümetinin Maliye bakanı **Papakonstantinu**, yasadışı yollarla elde edilen verilerle dava açılmayacağı yorumunu alıp, cezai işlem başlatmama kararı vermişti. Ayrıca listenin orijinal CD'sini kaybedip, yedek bir flaş belleği bakanlığa bıraktığını, halefi **Venizelos** ise, bu flaş belleği ofisinde saklamasına rağmen, onu okumadığını ve görevin tamamlanması sırasında kendi özel ofisine aldığı

iddia etti. Venizelos flaş belleği parlamentoya teslim ettikten sonra, liste medyaya sızdırıldı. **Samaras** hükümeti ise, listenin orijinaline ulaşabilmek için Fransa hükümetinden 2010 yılında yollanan listenin yeni bir kopyasını istedi. Fransa'dan yeni liste gelir gelmez, iki liste arasında isim farkları bulunduğu görüldü, ve bu isimler, eski bakan **Papakonstantinu**'nun akrabalarıydı. Bu haberden sonra, iki sene süresince bu listeye ilişkin hiçbir şey yapmamakla suçlanan üç hükümet ortağı, Papakonstantinu'yu mahkemeye yollayabilecek bir parlamento komitesinin kurulmasına karar verdi. Papakonstantinu ise, akrabalarının isimlerinin kendisi tarafından değil, kendisine karşı komplo kurmak isteyen düşmanları tarafından silindiğini iddia ediyor ve günah keçisine dönüştürülmesine izin vermeyeceğini vurguluyor. Ana muhalefet partisi **SYRİZA** ve birçok yorumcu ise, parlamento komitesinin sadece Papakonstantinu değil, eski maliye bakanı ve mevcut **PASOK** başkanı Venizelos'un olası sorumluluklarını da neden araştırmadığını sorguluyor.

Evet, "Lagarde Listesi", birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi vergi kaçakçılığını cezalandırmak için önemli bir araç olmanın yerine, Yunan siyasi elitinin yolsuzluğa karşı mücadelede ne kadar başarısız ve isteksiz olduğunu da acı bir kanıtı.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SYRİZA'nın dönüşüm girişimi

Ioannis N. Grigoriadis 21.01.2013

SYRİZA partisinin müthiş yükselişi, Yunanistan krizinin şimdiye kadar en önemli siyasi sonuçlarından biridir. 2009 yılından beri tek haneli oy oranlarından ana muhalefet partisi unvanını kaptırmaya kadar yükselen ve birçok ankete göre en büyük oy oranını kaptıran SYRİZA, reform ve kemer sıkma politikalarına karşı en sesli ve en etkili siyasi aktörlerden biri oldu. Protesto partisi olarak tanınan ve giderek artan toplumsal çaresizlik ve öfkeden ağırlıklı bir şekilde yararlanan bir parti olan SYRİZA, artık ilginç bir noktada. Bir yandan çeşitli küçük sol gruplar ittifakı olmaktan kurtulup tek bir parti yapısına, hatta kurumsallaştırılmaya çalışılıyor. Diğer yandan, son haftaların açıklamalarına ve siyasi hamlelerine bakarsak, SYRİZA siyasi kimliğini merkeze kaydırma girişimi içinde. Parti lideri **Aleksis Tsipras**, kendi oluşturduğu radikal ve Batı düşmanı profilini sulandırmaya çalışmakta. Birkaç hafta öncesine kadar, Tsipras, Alman hükümetine ve "Merkelci" adı koyduğu reform yanlısı Yunan siyasetçilerine çirkin saldırılara doymuyordu. Fakat geçen hafta Berlin'i ziyaret edip, Yunanistan'da reform karşıtları tarafından en nefret edilen isimleri arasında Alman Maliye Bakanı **Wolfgang Schäuble** ile kendi isteğiyle görüştü. Venezuela Başkanı **Hugo Chávez** politikalarının bir hayranı olarak tanınan ve birkaç ay önce parlamento içinde "Keşke Arjantin olsak" açıklamasında bulunan Tsipras, bu hafta Amerika Birleşik Devletleri'ni ziyaret edecek. New York'ta **Brookings Enstitüsü**'nde ve Columbia Üniversitesi'ne bağlı olan **Harriman Enstitüsü**'nde konuşmalar yapacak.

İç politika cephesinde, ilginç bir açılım daha var. SYRİZA, Selanik Üniversitesi'nde "**Kilise ve Sol**" konulu bir konferansa katılacak. Birçok yorumcuya göre, SYRİZA, şimdiye kadar laik tutumlarından dolayı ilişkileri gergin olan ve hâlâ önemli bir siyasi aktör olarak nitelendirilen kilise ile uzlaşma arayışının bir delili.

SYRİZA'nın bu dönüşüm hamlelerinin birçok nedenleri var. İlk olarak, anketlere göre partinin protesto politikaları sayesinde oy oran artışının artık sonuna geldiğinin ve tek partili iktidarına götüremeyeceğinin belli olması. Yani protesto partisinden iktidar partisine dönüşüm için siyasi mesajlarını merkeze kaydırması şart.

Ayrıca, Yunanistan'ın finansmanı sağlayan devlet ve uluslararası kurumlara karşı şiddetli kritik ve ithamlar iktidardan uzakken, kolay olabilir. İktidar ihtimali yükselirken ama, bunlarla diyalog ve hatta işbirliği kurmak çok daha önemli. IMF son raporunda SYRİZA'nın iktidara çıkmasının Yunanistan için en muhtemel riskler arasında sayılırken, son parti hamlelerinin zamanlamasını daha anlamlı kılıyor.

Fakat bu dönüşümün, ne kolay ne de riskiz olacağı kesin. Bir açıdan, SYRİZA'nın kurucu üyesi olan, birçok radikal grup Tsipras'ı "ihamet" ile suçlayacak. Popülizm ve Batı düşmanlığı ile beslenen bir seçmen kısmı, muhtemelen daha radikal siyasi oluşumlara kayabilir. Radikal sol ile ilişkiler tehlikeye girerken, merkez sol veya merkez eğilimli seçmen ile güven kurulması çok önemli ve kolay değil. Bu konuda liderin karizması belirleyici olacak. Tıpkı diğer aşırı sol ve sağ siyasi liderlerin yaptıkları gibi, iktidar hedefi gerçekçi olur olmaz, partilerini merkeze doğru kaydıran Tsipras'ın siyasi vizyon verme kapasitesi çok manidar. Tsipras'ın ilham aldığı **PASOK** kurucu lider **Andreas Papandreu**, 1980'lerde böyle bir dönüşümü gerçekleştirmeyi başardı. Oysa, o zamanın siyasi, iktisadi ve toplumsal şartları tamamen farklıydı. En önemli farkı ise, Yunan devlet kaynaklarının sağlam olması. Temerrüt zamanında böyle bir dönüşüm sağlanması için çok daha fazla karizma gerekecek.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kriz zamanında bir enerji projesi

Ioannis N. Grigoriadis 04.02.2013

Yunanistan'dan bu kez iyi bir haber var. 13 şubat tarihinde Atina'da **Yunanistan, İtalya ve Arnavutluk** arasında **ortak bir enerji projesi** hakkında devletlerarası antlaşma imzalanacak. **Trans-Adriatic Pipeline (TAP)** isimli projeye göre, yaklaşık 800 kilometrelik ve başlangıcında 10 milyar metreküp kapasiteli **yeni bir boru hattı** inşa edilecek. Yunanistan'ın Gümülcüne şehrinden Arnavutluk sınırına kadar 478 kilometre gidecek. Boru, sınırdan 209 kilometre Adriyatik Deniz sahiline kadar uzanıp, 105 kilometre denizaltı devam edecek ve İtalya'nın kıyısına çıkacak. Oradan beş kilometrelik bir boru ile de İtalya ağına bağlanacak. **Bu projenin amacı Hazar Denizi'nde çıkan doğalgazı Avrupa piyasasına ulaştırmak.** Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği açısından çok önemli bir husus bu. 2005 ve 2009 yıllarında yer alan Ukrayna doğalgaz krizinden itibaren Avrupa Birliği iki önemli gerçeğin farkına vardı. Birincisi, Rus doğalgazına bağımlılığın tahammül edilemeyecek kadar yüksek seviyede durması. İkincisi, Rusya'nın ikili veya uluslararası ihtilaflarda "enerji silahını" kullanmaya hazır olduğunun tesbit edilmesi. Fiyat anlaşmazlıkları yüzünden Rusya Ukrayna'ya doğalgaz ihracını kesince, Ukrayna ağı üzerinden ithalatını sağlayan birçok Orta ve Doğu Avrupa ülkesi kışın ortasında doğalgazsız kaldı. Böylece, **Rusya dışında Kuzey Afrika ve Hazar Denizi doğalgaz piyasası ile bağ kurmak, Avrupa Birliği'nin enerji güvenliğini sağlamasının kilit amacı hâline geldi.**

Başka proje de var ama...

TAP projesi bu ihtiyacı karşılamayı amaçlayan tek proje değil. Senelerdir **Türkiye'den başlayıp, Bulgaristan, Sırbistan ve Macaristan üzerinden Avusturya'ya** kadar gidecek olan **Nabucco** doğalgaz boru hattının inşa edilmesi tartışılıyordu. **ITGI (Italy- Turkey- Greece Interconnector)** projesi, Arnavutluğu sollayıp **Yunanistan'ın İyon Denizi sahilinden İtalya'ya** ulaşacaktı. Devletlerarası antlaşmaya rağmen, iktisadi kriz ağır

bastı. Hem Yunanistan, hem İtalya krize kapılınca, projenin finansman imkânları ciddi azalmıştı. Aynı zamanda 2012 senesinde **Azerbaycan**'da **Şahdeniz II** yatağından çıkacak doğalgaz hakkında yapılan ihalede ITGI, TAP projesine mağlup oldu. İlk baştan TAP projesinin önemli bir avantajı vardı. Hissedarları arasında, üç büyük enerji şirketi bulunuyor: **İsviçreli Axpo**, **Alman E.ON Ruhrgas** ve **Norveçli Statoil**. Axpo ve E.ON Ruhrgas elektrik üretimi için doğalgaz ithal ederken, Statoil Azerbaycan'daki en etkili yabancı enerji şirketleri arasında. İhalesini aldığı doğalgaz yataklarından kendi üretimini ihraç edebilmekte. Her iki husus da çok önemli. Eskiden Türkiye'nin büyük önem verdiği Nabucco boru hattı serüvenini incelersek, arz ve talep miktarlarının kesin ve garantili olamamaları projenin gerçekleştirilememesinin en önemli nedenleri arasında. Bu gelişmelerden sonra **İtalya ve Yunanistan gerçeklere uymak zorunda kaldı. Kendi projelerinden vazgeçip, TAP projesine destek vermeye ve katılmaya karar verdiler.**

Bu gelişmeler Türkiye'yi nasıl etkiliyor?

Her iki alternatif projede, ITGI veya TAP, boru hattını dolduracak Azeri doğalgazı Türkiye üzerinden gelecekti. Hatta senelerce devlet ve şirketler arası oyalamalardan sonra bir projenin icraata geçmesi Türkiye'nin enerji rolü için olumlu bir durum. Bu çerçevede Arnavutluk'un boru hat güzergâhına dâhil edilmesi, siyasi ve iktisadi dengeleri değiştiren bir öge. Ayrıca, ITGI projesinin yürümemesi, Avrupa ekonomik krizinin enerji sektörüne bulaştığının da bir göstergesi. Avrupa'da eskiden tahmin edilen doğalgaz talep artışı yokken ve Hazar Denizi'nde doğalgaz arz artışı yine beklentilerin altında kalırken, doğalgaz boru hat projelerinin yapılabilirliği, Hazar Denizi'nde büyük üretim faaliyetleri bulunan ve Avrupa'da büyük tüketici şirketlerinin katılımına bağlı kaldı. Bu, Nabucco ve diğer boru hat projeleri için kıymetli bir bilgi.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Öteki Kasaba'

Ioannis N. Grigoriadis 18.02.2013

Geçen hafta Bilkent Üniversitesi'nin mensupları için özel hazırlanan bir seansta **Herkül Millas**'ın fikir sahibi olduğu ve **Nefin Dinç**'in yönettiği **Öteki Kasaba** adlı belgeseli izleme fırsatım oldu. Belgeselin konusu, Türkiye ve Yunanistan'ın iki kasabasından, **Birgi** ve **Dimitsana**'da, "**öteki taraf**", yâni Yunanistan ve Türkiye'nin nasıl yorumlandığı. İki kasabanın seçimi özel bir anlam taşır. Ege Bölgesi'nde **Ödemiş** etrafında bulunan **Birgi**, Yunan işgali zamanında zulüm gören kasabalardan biriydi. Ayrıca onun meydanında, Aydınoğulları zamanında Bizans İmparatorluğu'na karşı önemli zaferler kazanan **Gazi Umur Bey**'in türbesi bulunuyor. **Dimitsana** ise, **Mora Yarımadası**'nın göbeğinde bulunan tarihî bir kasaba. Barut üretim merkezi olduğundan dolayı Yunan kurtuluş savaşında büyük katkılarda bulundu. Ayrıca, bu savaşın meydana gelmesini önleyememesinden sorumlu tutulup 1821 senesinde idam edilen ve Yunanistan'da saygıyla anılan **Patrik 5. Grigorios**'un da memleketiydi.

Resmî tarihin dışına çıkarak

Belgeselde, Herkül Millas her iki kasabayı ziyaret edip yerel halkla sohbet ederek, çocukların, yaşlıların, Yunanistan ve Türkiye'ye karşı nasıl bir tavır sergilediklerini araştırıyor. Tabii ki, resmî tarih, bu tavrın şekillendirilmesinde en önemli faktör olarak öne çıkıyor. Her iki kasabada milli bayramlar ve törenler, Yunan ve Türk halklarını ötekileştiriyor. **Dimitsana** okulunda “**400 senelik Osmanlı zülmü**”, **Birgi** okulunda “**1919-1922 senelerinde Yunan işgali ve Rumların işbirlikçiliği**” en karanlık renklerle anlatılıyor. Millas, iki tarafın resmî tarih tezlerini yadsımadığı hâlde, müteakip sorularla iki resmî tezin çelişki ve tutarsızlıklarını gözler önüne seriyor. **Dimitsana**'da faaliyet gösterdiği iddia edilen “**gizli okul**”, yâni Osmanlı makamlarının yasaklarına rağmen gizli bir akşam Rum ilkokulu Osmanlı zülmünün bir kanıtı olarak gösterilirken, aynı zamanda **Dimitsana**'nın merkezini, Osmanlı döneminden kalma görkemli bir lise-meslek okulu süslemekte. Bu gerçeğe ışık tutan Millas'a **Dimitsana** sakinleri, çelişkiyi itiraf ederken, resmî tarihin dışına çıkmalarını endişe ile karşılamaktadırlar.

Birgi'de ise, Türk-Yunan mübadelesine kadar kasabada yaşayan Rum cemaati hakkında konuşulması pek istenmiyor. Eski Rum mahallesinin Cumhuriyet zamanında yıkıldığını söylerlerken, kasabanın bir Rum geçmişinin de olduğunu kabul etmekte zorluk çekiyorlar. Bu tutarsızlıkları uzlaştırmaya çalışan Türk ve Yunan sakinleri bazen de komik duruma düşüyorlar. Komik olduğundan ziyade belgesel, milli eğitim sistemi ve resmî tarihine kapılan milliyetçiliğinin trajikomik sonuçlarını nitelemektedir.

Karşılıklı önyargıları yıkmak için...

Hâlbuki, Türk ve Yunan milliyetçiliklerinin egemen olma açmazlarını göstermesinin dışında, belgeselin tesiri ne olabilir? Bence, belgeselin en ilginç ve orijinal tarafı, karşılıklı önyargıları yıkabilecek olan bir kuşku oluşturma strateji önermesidir. Bütün iddia edilen resmî tezler ve “millî gerçekler”e aniden olumsuz cevap gelmiyor. Öyle bir tepki olsaydı, zaten güçlü olan ötekileştirme süreci misafir konuşmacı Millas'ı da dâhil edecekti. Kulaklar hemen tıkanırdı ve misafir düşman olarak ilan edilirdi. Tam aksine, tartışmalar bir açmaza varıncaya kadar devam ediyor. O açmaz belli olur olmaz, hem Yunan, hem Türk sakinleri kendi resmî pozisyonlarına güvenmekten vazgeçiyor. Öylece **Sokrat**'ın öğrencilerine uyguladığı diyalog ve hakikati bulma tarzını andıran bir metotla, **Dimitsana** ve **Birgi** sakinleri önyargılarının farkında olmaya başlıyor. Herkül Millas'ın seans sonrasında yapılan tartışmada altını çizdiği gibi, önyargı, insanın onun farkında olmadığından dolayı, o kadar kuvvetli olabilir. Sorgulamanın başladığı anda ise ondan kurtulma serüvenine açılıyor biri. Türk-Yunan ilişkilerinde o kadar sorgulanacak önyargı varken, böyle zor ama zaruri bir sürece başlamak için **Öteki Kasaba** belgeseli önemli bir yol gösterici görevine soyundu.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs'ta yeni umut

Ioannis N. Grigoriadis 04.03.2013

Kıbrıs Cumhuriyeti'nde 17 ve 24 şubat tarihlerinde yapılan başkanlık seçimlerinde, sağ **Demokratik Seferberlik DİSİ** partisinin adayı **Nikos Anastasiades** ikinci turda yüzde 57,48 oy oranıyla sol **AKEL** partisinin adayı olan **Stavros Malas**'a karşı rahat bir galibiyet sağladı. Hâlbuki, Yunanistan ve Kıbrıs'ta birçok sağ yorumcu seçim sonucundan kaynaklanan endişelerini zorla saklarken, sol eğilimli yorumcular ise sonucun onları mutlu kıldığını saklamak istemediler. Bu çelişkinin nedeni dokuz sene önce yer alan **Annan Planı** referandumu ve şimdiye kadar dayanan siyasî yankıları. Çünkü hiçbir Kıbrıslı siyaset liderinin kariyeri Anastasiades'inki kadar Kıbrıs sorunu tarihinde ciddi bir çözüm teşebbüsüne bağlı olmadı.

Neden peki? Çünkü **Anastasiades, kökleri EOKA örgütüne kadar uzanan, Türk düşmanlığı ve Yunan milliyetçiliği ile tanınan bir partinin lideri**. 1960-1974 yılları arasında EOKA mensupları, **"Enosis"** sloganı altında birleşip Kıbrıs Rum ve Türk ortak bir Kıbrıs devletinin ve hatta ortak bir kimliğin oluşturulmasına engel oldular. Bu siyasî geleneğe rağmen, **Anastasiades, milliyetçilik kartını oynamaktan vazgeçip Annan Planı ile sonuçlanan Kıbrıs sorunu müzakerelerine tam destek vermişti**. Bu tarihî değişimin mimari eski Cumhurbaşkanı ve DİSİ kurucu başkanı **Glafkos Klerides** olduysa bile, o 2003 senesinde siyasetten çekilince, Anastasiades'e bu yeni politikayı emanet etti. Zaten bu politika, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği'ne üye olarak kabul edilmesine en büyük etken olurken, Kıbrıs sorununun çözülmesine yeterli olmadı. Klerides'ten sonra 2003 senesinde Cumhurbaşkanı seçilen **DİKO** partisi lideri **Tassos Papadopoulos**, milliyetçi çizgisine sadık kalıp Annan Planı'na karşı çıkarken, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin tarihi boyunca uzlaşmayaen büyük emek veren sol **AKEL** partisi de, Annan Planı'na dayalı bir çözüme destek vermedi. "Evet oyunu pekiştirmek için hayır oyu"nun tuhaf ve kurnaz pozisyonunu benimseyip Annan Planı'na karşı çıktı. **Anastasiades'in DİSİ partisi ise, Annan Planı'nı referandumda olumlu oyla destekleyen tek büyük siyasî partiydi**.

Olumsuz sonuçtan sonra, Anastasiades'in siyasî kaderinin sonuna gelineceği görünüyordu. DİSİ Partisi çöküş tehdidiyle yüz yüze geldi. Anastasiades'e karşı, partiyi eski milliyetçi çizgisine döndürme görevini yeni sağ siyasî oluşumlar üstlendi. Koltuğunu sarsmasına rağmen, **Anastasiades, 2005 yılında AKP'nin davetlisi olarak Türkiye'yi ziyaret eden ilk ve şimdiye kadar tek Rum lideri oldu**. 2008 senesinde Cumhurbaşkanı seçilen AKEL lideri **Dimitris Hristofyas** hem Kıbrıs sorunu hem de iktisadî kriz yönetimi konusunda beklentilerinin altında kalınca, DİSİ için 2013 seçiminde yeni fırsat doğdu. Seçim kampanyası sırasında, diğer adaylar ekonomik kriz konusundan cesaret alıp, Anastasiades'in Annan Planı referandumu sırasında tutumunu kötü muhakeme örneği olarak göstermeye çalıştılar, fakat onun seçilmesine engel olamadılar.

Hem Türkiye hem Kıbrıs Türklerine olumlu mesajlar

Hâlbuki, **Anastasiades'in seçilmesi, Kıbrıs sorununun kolay çözülebileceği anlamına gelmez**. 2004 senesinde varolan ve çözüme destek olan şartlar artık yok. Çözüm olmamasına rağmen Kıbrıs Cumhuriyeti'ni üye olarak kabul eden Avrupa Birliği "tarafsız" niteliğini ve etkisinin büyük kısmını kaybederken, Türkiye son senelerde artık AB üyeliğine eskisi kadar sıcak bakmıyor. Ekonomik kriz ise, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin tarihinde ilk defa seçimlerin ana konusu Kıbrıs sorununun yerine geçti. Buna karşın, **Anastasiades, ilk açıklamalarında hem Türkiye hem Kıbrıs Türklerine olumlu mesajlar yollamaktan çekinmedi**. Bunların somutlaşp somutlaşamayacağı ve Türkiye'den karşılık gelip gelmeyeceği önümüzdeki haftalarda belli olacak. Ekonomik krizi ve yeni keşfedilen enerji kaynaklarını fırsata dönüştürmek ve yeniden çözüm havası oluşturmak sadece Anastasiades'in niyetine bağlı değil. Gelgelelim, onun bu konularda samimi olmadığını söylemek de çok zor.

karsitaraftan@gmail.com

Suriye iç savaşının acı bilançosu

Ioannis N. Grigoriadis 18.03.2013

Bugünlerde Suriye ayaklanmasının ikinci yıl dönümü anılıyor. Ürdün sınırındaki Dera'a kentinde patlayan ayaklanma, adım adım "Arap Baharı"nın en kanlı ve en şiddetli vakasına dönüştü. Son iki senede en az 70 bin kişi ölürken, yüzbinlerce Suriyeli evlerinden kaçmak ve mülteci olarak komşu ülkelere veya Suriye'nin daha güvenli bölgelerine sığınmak zorunda kaldı. Bölge uzmanları için ne şiddet oranı ne Esad rejiminin dayanaklığı sürpriz oldu. Ortadoğu'nun en zalim rejimi unvanına kavuşan Esad rejimi, Suriye toplumunu şiddete alıştırmışken, ona karşı tepki aynı veya beter şekilde ifade edilecekti ve edildi. Otoriter devlet tipini mükemmelleştiren Esad rejimi, ayaklanma sırasında hem Suriye toplumuna ne kadar bağdaştığını hem altyapısının ne kadar sağlam olduğunu ispatladı. Diğer açıdan ayaklanmayı kontrol altına alamazken, iki önemli taktik zafere imza attı. Ortadoğu'nun en baskıcı rejimine karşı çıkan demokrasi odaklı olarak başlayan bir devrimi önemli ölçüde etnik ve mezhep savaşına dönüştürmeyi başardı. Böylece Esad rejiminden beter, daha baskıcı, Sünni İslamcı eksenli yeni bir rejimden korkan Alevi, Hristiyan ve Dürzî nüfusunun büyük çoğunluğunun desteğini sağlayabildi. Diğer açıdan zaten kırk senelik bir dönemden sonra devletle iç içe olan rejiminin muhtemel yıkılışını, Suriye devlet ve kurumlarının çöküşüyle eş anlamlı kılmaya da başardı. Esad rejimine hiç sıcak bakmayan yabancı ülkeler, Esad sonrası Suriye'de oluşabilecek kaos ortamından çok endişelenmeye başladı. Suriye'nin Somali gibi çökmüş devlet (*failed state*) sıfatına kavuşması, bütün Ortadoğu ve özellikle komşu ülkeler için büyük istikrarsızlık ve güvensizlik odağı olacağı anlamına geliyordu. Muhalif güçlerin ellerine geçmemek için Irak sınırını aşan 50 Suriyeli askerin Irak hükümeti tarafından Suriye'ye geri gönderilirken Suriye muhalefetine yakın olan İslamcı bir grup tarafından öldürülmesi, Suriye iç savaşının zaten kendi mezhebi ve güvenlik sorunlarıyla boğuşan komşu ülkelere nasıl sıçrayabileceğini de gösterdi. Esad rejimine karşı tahammül oranı aniden yükseldi. Bu korkuları ustaca yöneten rejim, Suriye halkı içerisinde destek tabanını büyütebildi ve Kaddafi rejiminin kaderinden şimdilik kurtulmuş oldu.

Muhalefet Esad sonrası için anlaşıyor

Suriye muhalefetinin içerisindeki gelişmelere baktığımızda da, tablo çok olumlu çıkmaz. Ayaklanmanın ilk aşamalarında laik ve demokratik gruplar, güçlü Selefi unsurlar fiilen yokken, son aylarda Amerika Birleşik Devletleri tarafından terörist ilan edilen radikal İslamcı **Cebhet el-Nusra** örgütü çatışma alanlarında askerî gücünü göstermeye çalışıyor. Muhalif kuvvetlerini tek birleştiren mesele, Esad rejiminin yıkılması iken, Esad sonrası Suriye konusunda hiç hemfikir olamıyorlar. Yani demokrasi ve laiklik yanlılarının galip çıkacağı hiç belli değil. Bunun en çarpıcı örneği, son haftalarda sürdürülen müzakerelere rağmen, "sürgün hükümeti" kurulamaması. Görüş ayrılıkları o kadar derin olurken, yapılışından birkaç hafta sonra çökecek olan bir hükümeti kurmanın da manası yok tabii. Bu vaziyet, Esad rejimini Suriye'nin meşru hükümeti olarak artık tanımayan Batı devletlerinin muhalif güçlere askerî yardım vermesine en büyük engel oldu. Evet, Esad zalim, ama halefi beter olabilir mi sorusu, ister istemez, soruluyor.

Savaşın sonu görünmezken, Suriye'nin sosyal yapısının çöküşü, iç savaşının en korkunç yanı. Yunanistan örneğine bakarsak, 1946-1949 yıllarındaki iç savaştan sonra, ekonomik kalkınma on sene kadar sonra sağlandıysa da, toplumsal yaraların sarılması ancak 1980'leri buldu. Ne yazık ki, onbinlerce ölü ve yüzbinlerce mülteci haberlerine karşı böyle tartışmalar lüks gibi görünüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkinci Kıbrıs sorunu üzerine

Ioannis N. Grigoriadis 01.04.2013

Son iki hafta, 15 Nisan Eurogroup toplantısının ardından Kıbrıs'ın adı 1974 senesinden beri dünyaca bu kadar duyulmamıştı. Neden yine olumlu değildi. Son iki sene boyunca Avrupa krizin derin sularına yavaş yavaş batarken, Avrupa Birliği kurumları ve Kıbrıs hükümetinin başarısız kriz yönetimi yüzünden hiç tahmin edilmeyen boyutlar kazanmış durumda. Bu yeni Kıbrıs krizi ilginç tesbitlere yol açtı.

Birincisi, Avro Bölgesi ekonomisinin sadece yüzde 0,2'sini temsil eden Kıbrıs ekonomisinin olası bir çöküşü, Avrupa Birliği ekonomisi için sistemik risk oluşturmaz. Bu tespit, Avrupa kurumları ve büyük Avrupa ülkelerinin sorun ile ilgili yaklaşımlarını ağırlıklı olarak etkiledi.

Kıbrıs ekonomisinin lokomotiflerinden en büyüğü olan banka sektörünün kurtarılışı çözümün kaçınılmaz bir parçası olarak görünmüyordu. Tam aksine, AB kurumları ve büyük ülkeleri, kriz öncesinde vergi kaçakçılığı ve para aklamanın suç ortaklığı ile suçlanan "off-shore" bankacılık faaliyetlerine hiç sıcak bakmazken, artık onu küçültme zamanının geldiğini kararlaştırdılar. Aksi takdirde, Almanya genel seçimlerine aylar kala, kamuoylarına Avrupa vergi mükelleflerinin, Rus mafya patron ve milyarderlerinin yüksek faizli ve şimdiye kadar çok kâr ve güvence sağlayan mevduatlarını niye kurtarma gerektiği sorusunu cevaplandırmalıydılar.

İkincisi, Avrupa kurumları Kıbrıs vakasında yeni bir kriz yöntemi denemeye karar verdi. İrlanda bankaları iflas ederken, İrlanda hükümeti devreye girip, banka borçlarını kabullenmeye karar verdi. Oysa, Kıbrıs vakasında banka mevduat hesap, hisse veya bono sahiplerinin bankaların kurtarılmasına destek olması gerektiği vurgulandı. Rakamlara bakarsak, böyle bir karar çok tuhaf gelmez. Çünkü banka sektörü Kıbrıs'ta o kadar şişti ki, ülkenin gayrisafi yurtiçi hâsılasından yedi kat kadar büyük oldu. Böylece, bankalar batınca, devletin veya vergi mükelleflerinin mali imkânlarının bunu önlemeye veya telafi etmeye yeterli olamayacağı belliydi. Kıbrıs boyutlarına göre dev bir banka sektörünü kurtarabilmek için ancak banka sektörü içerisinde gelen kaynaklara başvurulmalıydı. Tabii ki onun bedeli olacaktı: Kıbrıs banka sektörü ciddi küçülme veya yok olma riski ile yüz yüze gelecekti. Hâlbuki bu birçok Avrupa ülkesi için olumsuz değil, hatta olumlu bir sonuç olarak yorumlanabilirdi. Kıbrıs ekonomisi, Avro Bölgesi içinde Fransız Dışişleri Bakanı **Pierre Moskovici**'nin sert ifadesiyle "**kumarhane ekonomisinin**" tek örneği değil. Kıbrıs krizi ve verilen "**ilacı**", şimdiye kadar ekonomik yardım ihtiyacında bulunmayan **Malta** veya **Lüksemburg**'a karşı ciddi bir uyarı olarak algılanabilir. Kıbrıs artık yeni bir ekonomi modeli aramak zorunda.

Üçüncüsü, Kıbrıs krizinin sonucu olarak, Avro Bölgesi banka hesaplarının güvenliği cidden sarsılmış durumda. Eurogroup toplantısında sunulan ilk taslağa göre, 7,5 milyar avro tasarruf etmek amaçlı mevduat vergisini sadece büyük hesap yani 100 bin avro ve üzeri mevduat sahipleri ödeyecekti. O taslak, Avrupa ekonomik krizi başladığında 100 bin avroya kadar olan mevduatların garanti altına alınma kararına uygundu. Fakat Kıbrıs tarafının itirazı üzerine, anlaşma farklı çıktı: Mevduat vergisi değişen oranla olsa bile bütün banka mevduat sahiplerini ilgilendirecekti. Vergi oranı daha düşük olacağına göre Kıbrıs hükümeti, yabancı sermayenin

ülkeden çıkışını frenlemeyi ümit ediyordu. Ancak bu karar hem Kıbrıs'taki tepkiyi büyütüp ilk planın parlamento tarafından reddedilmesine yol açtı, hem de Avro Bölgesi içerisinde şok etki yarattı. İkinci ve nihai anlaşmada bu husus silinse bile, onun yankıları uzun sürecek. Güven, zor kazandırılan, kolay çökebilene bir husus.

Yaklaşık bir ay önce iktidara gelen **Anastasiades** hükümeti, bir değil artık iki Kıbrıs sorunu çözmek zorunda.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rusya'dan gelmeyen kurtuluş

Ioannis N. Grigoriadis 15.04.2013

Kıbrıs ekonomik krizi, Kıbrıs ve Yunanistan'da birçok milli masal ve önyargıların çökmesine neden oldu. Onlardan biri de, Rusya'nın Kıbrıs veya Yunanistan için Avrupa Birliği veya Batı'ya alternatif olarak sunulan stratejik bir ortaklık hedeflediği idi. Rusya'nın Kıbrıs veya Yunanistan'ın samimi dostu olup, Avrupa veya ABD'den uzaklaştıkları anda, onları himayesinin altına alacağını savunanlar, bu son günlerde ciddi hayal kırıklığına uğramıştı. Kıbrıs krizi meydana geldiğinde, Kıbrıs hükümeti Rusya'nın buna tarafsız ve ilgisiz kalmayacağını ümit ediyordu. Doğu Akdeniz'de Kıbrıs'ın stratejik konumu ve yakın ekonomik ilişkileri sayesinde Rusya, krizi bölgesel çıkarlarını ilerletme şansı olarak tanıyacaktı. **Eurogroup**'ta birinci Kıbrıs kurtarma planı kararlaştırıldığında ve Kıbrıs Meclisi'nin ret kararı çıktığında, Kıbrıslıların gözleri Rusya'ya döndü. Maliye Bakanı **Mihalis Sarris** Rusya'nın Kıbrıs kurtarma planına katılımını müzakere etmek üzere Moskova'ya gitti. Ellerindeki kozlar arasında, Eurogroup kararından en çok etkilenecek olan banka mevduat sahiplerinin Rus asıllı olması, Kıbrıs'ın Akdeniz'in dibinden çıkacak olan doğalgaz zenginlikleri ve belki de daha yakın bir askerî işbirliği bulunuyor.

Unutmayalım ki, Kıbrıs NATO üyesi değil, ve Sovyet Birliği zamanından beri ilişkiler gayet samimiydi. Bazı Amerikalılar için, o dönemin Kıbrıs lideri **Makarios "Akdeniz'in Castro'su"** bile oldu. Hâlbuki Rusya, ne Avrupa Birliği'nin destek programına karşı alternatif bir kurtarma planı sundu ne de kendi vatandaş mevduat sahiplerini himaye altına almak istedi. Kendi ülkesinden vergi ödememek için para kaçıran, çeşitli yasadışı faaliyetler ile para toplayan ve Kıbrıs'ın yüksek faizlerinden faydalanmak isteyen Rus milyarderleri kurtarmak istemedi. Kıbrıs Rumları için daha kötüsü, Rusya Başbakanı **Dimitri Medvedev**, Kıbrıs doğalgaz rezervleri konusunda Türkiye'nin sakıncalarından bahsedip, Rusya'nın bu konuda eşit mesafede kalma niyetinde olduğunun altını çizdi. Böylece Bakan **Sarris**, istediğini bulamayıp Lefkoşa'ya çaresizce döndü ve Kıbrıs ikinci ve muhtemelen daha ağır bir yardım paketi kabul etmek zorunda kaldı.

Bu Rusya sevgisi, yeni bir şey değil tabii. Tarihî kökenleri vardır. Osmanlı döneminden beri, Hristiyan dininin içinde kutuplaşma ve bölünme sonucu olarak, birçok Rum için Batı devletlerini değil, Rusya İmparatorluğu'nu doğal müttefik olarak gördüler. Bu konuda meşhur **"Agatangelos kehanetleri"** çok etkili oldu. Efsanevi keşiş Agatangelos, Rumların Osmanlı İmparatorluğu'ndan kurtarılışı ve yeniden hürriyete kavuşması konusunda tek adres vermişti: Rumları kendi ifadesiyle **"sarışın millet"** kurtaracak. Bu kehanet on sekizinci yüzyılda popüler olurken, Rusya, Osmanlı İmparatorluğu ile siyasi ve askerî manevraları son derece uygun buldu. Osmanlı-Rus Savaşı meydana geldiğinde, Güney Balkanlarda bir Rum isyanı körüklemek zor bir iş değildi. Fakat her Osmanlı-Rus Savaşı'nın bittiğinde, Rumlar terk edilip Osmanlı'nın ellerinde çok ağır ceza ödüyorlardı.

Gelgelelim, Batılılaşmış Yunan elitinin aydınlanma prensip ve ilkelerine saygı duyarken, Rusya despotik ve gerici devlet imajından hiçbir zaman kurtarılamadı. 1830 yılında doğan Yunan ulus-devleti Batı'yla ve özellikle İngiltere ile stratejik bağ kurarken, Rusya, panslavizm etkisi altında, artık Yunan değil, Balkanlar'da alevlenen Bulgar ve Sırp milliyetçiliğine daha sıcak bakmaya başladı. Böylece Osmanlı'nın son günlerine kadar Rusya Yunanistan'ın Balkanlar'da bölgesel rakiplerinin en büyük destekçisi hâline geldi. Buna rağmen, Rusya, Batı karşıtı ve dinci Yunanlıların her zaman odak noktası olmaya devam etti. 1917 Sovyet devrimi, ortak din unsurunu zayıflatsa bile, Rusya'yı alternatif bir model olarak gören, Batı karşıtı Yunanlılar için yeni bir ideolojik boyut kazandırdı. Her hâlükârda Osmanlı dönemindeki gibi, bugün yine de, elde edilen sonuçlar beklentilerin çok altında.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Halep piskoposlarını kaçırma olayı ve Türkiye

Ioannis N. Grigoriadis 29.04.2013

Son hafta Suriye trajik hikâyelerine bir yenisi daha eklendi. Şubat ayında kaçırılan ve o zamandan beri rehin kalan Ermeni Katolik **Michel Kayyal** ve Rum Ortodoks **Mahir Mahfuz** isimli papazların serbest bırakılması amaçlı Hatay ziyaretini tamamlayıp Reyhanlı- Bâb al Hawa Türkiye- Suriye sınır kapısından Halep istikametine araba ile seyahat eden Halep Rum Ortodoks Piskoposu **Bulos Yazıcı** ve Halep Süryani Piskoposu **Yuhanna İbrahim**, pazartesi günü belirsiz bir muhalif grup tarafından kaçırıldı. Piskopos Bulos, birkaç ay önce Şam'da bulunan Antakya Patrikhanesi'nin tahtına çıkan Patrik **Yuhanna**'nın kardeşi.

Bu haber, Suriye Hristiyanları arasında şok etkisi yarattı. Tabii, üç sene boyunca devam eden kanlı devrimde, adam kaçırma olayları artık gündelik bir hâl aldı. Fakat şimdiye kadar o kadar yüksek rütbeli din adamları hedef olmamıştı. Ayrıca, kaçırma krizi, Suriye Hristiyanlarının Esad rejimine karşı savaştan muhalif güçlerle arasını da açabilir. Esad rejimi ne kadar zalim ve gayrimeşru olursa olsun, dinî azınlıklara karşı güvenli bir ortam sağlamış ve nispeten hoşgörölü bir tutum sergilemişti. Birçok Suriye Hristiyan'ının korkusu şudur ki, eğer Esad rejimi giderse, Suriye'ye demokrasinin hâkim olma ihtimali çok zayıf. Bunun yerine, Suriye, 1975 ve 1990 arasında yer alan Lübnan iç savaşı benzeri mezhepsel bir iç savaşa sürüklenir veya halefi rejim gibi muhafazakâr Sünni veya selefi eksenli olup ne demokrasi sağlar ne azınlıklara karşı Esad zamanında tanınan dinî hakları tanır. Her hâlde yeni rejimin faturası, ABD işgali sonrası Irak'ta olduğu gibi, Hristiyan azınlığa kesilecek. Bu korkulardan ustaca faydalanan Esad rejimi, Suriye Hristiyan nüfusunun çoğunluğunun desteğini sağlamış durumda. İki Halep piskoposunu kaçırma olayı, korkuları kuvvetlendirecek gibi gözüküyor. İki kötünden birini seçmek zorunda kalan Hristiyanlar, Esad rejimini daha az kötü olarak tahmin edebilirler.

Hâlbuki, piskopos kaçırma olayı, Esad rejiminin bir an önce yıkılmasını Ortadoğu politikasının ana hedefleri arasında koyan Türkiye için bir fırsat oluşturabilir. Son senelerde Türkiye, ister Irak, ister Suriye, ister Mısır politikasında, mezhepçilikle suçlandı. Yani Ortadoğu'da zalim rejim karşıtı, demokrasi ve insan hakları yanlısı hareketlerine değil, sadece Sünni eksenli oluşumlara özellikle de Müslüman Kardeşler'e destek veriyor. Mezhepçilik ithamlarını yersiz göstermek amacıyla, eylül ayında İstanbul'da **"Arap Uyanışı ve Ortadoğu'da Barış: Müslüman ve Hristiyan Perspektifler"** konulu bir konferans düzenlenmişti. Ortadoğu'dan gelen Hristiyan dinî liderlerin katıldığı konferansta Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu **"Türkiye'nin Ortadoğu'da**

mazlumların hamisi olduğunu” ve “ülkemizin Ortadoğu’ya baktığında Sünni, Şii, Müslüman, Hristiyanları değil, o kadim geleneğin yaşayan unsurlarını gördüğünü” dile getirdi. Buna rağmen, Türkiye, Esad sonrası bir Suriye’de azınlık haklarının nasıl güvence altına alınacağı konusunda net bir yol haritası göstermedi.

İşte Türkiye sınırına çok yakın bir yerde meydana gelen piskopos kaçırma krizi Türkiye için çok önemli fırsat niteliğinde. Halep ve civarında savaşıyor Suriye muhalif güçlerinin üzerinde Türkiye’nin etkisi çok, kuşkusuz. Hatta Türkiye’nin bu bölgelerde en etkili dış aktörler arasında olduğu söylenebilir. Başarılı bir müdahale, hem insani bir krizin olumlu bir şekilde sonuçlanmasına katkıda bulunacak, hem de Suriye devrimi başladığından beri Türkiye açılımı olmayan bir toplum, Suriye’nin Hristiyan azınlığına çok önemli bir jest sağlamış olacak. Sonuçta Türkiye, Ortadoğu politikasının din faktörüneksenli olmadığı bir kanıt sunacak.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Yunanistan’da orta eğitim ve kriz’

Ioannis N. Grigoriadis 13.05.2013

Son aylarda Kıbrıs’taki ekonomik kriz dikkati çekerken, Yunanistan’daki durum arka plana düşmüştü. Hatta söylenebilir ki, Yunan ekonomik krizi biraz dinmiş gözüküyor. Az da olsa, iyimserlik kuvvetlenmekte. Sert kemer sıkma politikalarının sonucu olan cari açığın düşüşü devam etmekte. Birinci büyük özelleştirme, “OPAP” adlı devlet bahis tekelinin başarısı ile sonuçlandı. Yunan iktisadının lokomotifleri olarak adlandırılan turizm sektöründen de haberler iyi. Fiyat düşüşleri sayesinde rekabet gücü artan Yunanistan’a 2013 senesinde gelecek olan turist sayısı 17 milyonu bulabilir. Devlet tahvillerinde uygulanan zorunlu indirim yüzünden ağır darbe alıp temerrüdün eşğine gelen banka sektörü, devlet kontrolü altına girmeden yeni sermaye bulabileceği konusunda iyimser. Borsa da biraz umutlanmış durumda.

Hâlbuki, Yunanistan krizi sadece ekonomiye sınırlı değil. Cari açığı kapatmak, devlet yapısında ve toplumsal zihniyette zaafı sorunsallaştırıp çözmekten çok daha kolay. Bir misal göstermek istersek, işte son hafta da medyanın ilgi odağı olan da **Yunanistan ortaokul eğitim sektörü**. Niye ilgi o kadar büyük? Çünkü birkaç gün önce Ortaokul Öğretmen Sendikası Yunan ÖSS’sinin yapıldığı tarihlerde grev ilan etti. Bu da bir ilk değil. Son otuz senede, birçok kere ortaokul öğretmenleri bu “hassas” tarihlerde grev hakkını kullandılar.

Türkiye ve Yunanistan arasında mevcut olan ama pek bilinmeyen benzerliklerden biri, ortaokul eğitim sistemi. Her iki ülkede de öğretim ezbere dayalı ve eleştiriden uzak duran bir tavra bağlıyken, ÖSS bütün orta eğitimin kilit noktasına dönüşmüş durumda. Çocuk eğitimine büyük önem veren aileler de, üniversite sınavlarında başarı şanslarını arttırmak için her türlü fedakârlığa hazır. Devlet ortaokullarına güvenmeyip, çocuklarını özel ders veya hatta dershanelere göndermeyi tercih ediyorlar. Bazen de devlet ortaokullarında çalışan bizzat öğretmenler kaçak özel ders veriyor. Sonuçta dev bir gayrı resmî, “gölge” eğitim sektörü meydana çıkıyor. Geçen hafta açıklanan rakamlara göre Almanya’da özel ders harcamasında kişi başına düşen rakam 17,95 ve İtalya’da 6,94 avro iken, Yunanistan bu rakam 84,77 ve Kıbrıs’ta 103,25 avro. Böylece ücretsiz kamu ortaokul eğitiminin ne kadar anlamsız kaldığı belli. Otuz veya kırk sene önce özel derssiz veya dershanelessiz üniversiteye giriş mümkündü, artık değil. Bu sonuçları okuduğumda da, birkaç sene önce Almanya’da iken, bir arkadaşım

“dershane” veya Yunancası ile “frondistirio” terimini anlatmanın beni ne kadar zorladığını hatırladım. Almanya’da böyle bir şey yok çünkü.

Mevcut kriz ortamında kamu ortaokul eğitim kalitesini iyileştirme tartışması, hem ailelerde tasarruflara yol açabilir, hem de ekonomi krizini aşma meselesinde eğitimin kritik rolünün altını çizebilirdi. Hâlbuki Ortaokul Öğretmen Sendikası bunlar için grev yapmıyor. Grevin nedeni, hükümet kararına göre yeni atanan bir öğretmenin haftalık mesaisinin 21’den 23 saate çıkması. Yunanistan yakın tarihinin en büyük ekonomik kriziyle boğuşurken ve bütün aileler tasarruf yöntemleri ararken, Yunan devlet ortaokullarında çalışan öğretmenlerin haftada 21 saat çalışıyor olmasını doğal hak olarak karşılaması ve eğitimin iyileştirilmesine en küçük fedada bulunmayı reddetmesi, toplumsal bağlarının ne kadar kopuk olduğunun ve toplumun bir kısmının krizin neden ve anlamının ne kadar farkında olmadığına bir göstergesi. Hükümet de, tartışmalı bir hukuk yolunu izleyip, yargıya başvurdu, grevi yasadışı ilan ettirdi ve öğretmenleri sivil seferberliğe çağırdı. İktisadi rakamlar ne kadar iyileşirse iyileşsin, devlet ve toplum ilişkilerinde güven artmadıkça ve sırf küçük grup hesaplarına yönelik zihniyetler ortadan kalkmadıkça, Yunanistan’a beklenen kalkınma zor gelir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘İstanbul’un fethi ve Gül Camii’

Ioannis N. Grigoriadis 27.05.2013

Bu hafta **İstanbul’un fethinin 560. yıldönümü** kutlanacak. Son senelerde **Fener** ve **Balat** sahillerinde düzenli bir şekilde organize edilen kutlamalarının anlaması zor birçok yanı var. Bir fetih olayının mesela nasıl bir “**barış şöleni**” ile bağdaşıp anılabileceği. Veya İstanbul’un fethi kutlamasının, Türklerin nasıl 560 sene sonra hâlâ İstanbul ve coğrafyasından kopuk hissedilip İstanbullu olamamalarını ima etmesi. Fakat bu kutlamalar üzerine fazla değinmeye niyetim yok. Bu yazının maksadı, İstanbul’un fethi ve günümüze kadar kalan bir bina ile alakalı güzel bir hikâye üzerine odaklanmaktır.

Haliç’te, Cibali semtinde eski bir cami var. Bu bina, aslen fetih zamanında camiye çevrilen bir kilise. Bizans daha doğrusu Doğu Roma İmparatorluğu devrinde dokuzuncu yüzyılında inşa edilen kilise, **Azize (Aya) Teodosya**’ya adanmıştı. Peki, Teodosya kimdi? Yedinci yüzyılda İmparatorluğu, **ikonoklazm (ikona kırıcılık)** hareketinden adeta sarsılmış, çöküş eşiğine kadar varmıştı. Muhtemelen İslam’dan da etkilenen ikonoklazm taraftarlarına göre, ikonaya tapmak Hristiyanlığı putperestliğe indirgiyordu. Sekizinci yüzyılda İmparator **Leon III. İsauros** ikonoklazmı kabul ettikten sonra, Hristiyanlık İmparatorluğun resmî “**mezhebi**” oldu. Bütün ikona ve mozaikler kazındı, ve kiliselere o dekorasyonu o dönemden kalan Sultanahmet’teki **Aya İrini Müzesi**’nde görebileceğiniz gibi ancak haç ve diğer basit figüratif eserler kabul edildi. Hâlbuki ikonoklazma karşı halk direnci kuvvetli ve bazen şiddetliydi. Teodosya o senelerde ikonoklazma karşı çıkan genç bir rahibeydi. İmparator Sarayı sur kapısı üstünde bir ikonayı kazımaya çalışan bir subaya saldırıp öldüren bir kadın grubunun üyesi olan Teodosya, olaydan sonra yakalanıp idam edilmişti. İkona karşıtları ve savunucuları arasında çatışmalar, İmparatorluğun siyasi ve sosyal istikrarını hatta varlığını tehlikeye attı. Ancak yaklaşık bir buçuk yüzyıl sonra ikonoklazm terk edildi ve ikonalar yine kiliselere kabul edilir oldu. O zaman ikonaları savunmak uğruna can veren Teodosya azize ilan edildi ve onun adına bugünkü Cibali’de görkemli bir kilise ve

manastır yapıldı. Onun anılma bayramı ise **29 Mayıs** olarak belirlendi. Bu tesadüf sayesinde, **Aya Teodosya** ve adına inşa edilen kilise İstanbul'un fethi ile ilişkilendirilmiştir.

Ortodoks geleneklerine göre gün gece yarısı değil, güneş batımı ile değiştiği için, Aya Teodosya bayramı **28 Mayıs 1453** akşamında yapılmıştı. Kutlamalara kuşatma altındaki şehrin halkı ve bir süre için de bizzat **İmparator Konstantinos XI. Paleoloğos** da katılmıştı. Osmanlı ordusunun kuvvetinin çok daha büyük olduğunun farkında olan ve son umutlarını Aya'nın bir mucizesine bağlamış halk 29 Mayıs sabahına kadar uzanan ayine katılmaya devam etti.

Hâlbuki beklenen mucize gelmedi. 29 Mayıs'ta yüzyıllarca şehri çeşitli kuşatmalardan koruyan **Konstantinopolis** veya **Konstantiniyye** savunma hatları kırıldı ve **"Şehir fethedildi!"** Rumcası **"İ Polis Ealo!"** haykırısı şehrin yollarını doldurdu. Osmanlı askerleri şehre girince, **bütün kiliseleri bastılar**. Fakat bir kilise diğerlerinden farklıydı. O **güllerle süslüydü**. Kuşatma altında bulunan ve fethi her an bekleyen şehrin halkı, **Aya Teodosya Kilisesi**'nin güllerle süslenmesini ihmal etmemişti. Osmanlılar da kiliseyi camiye çevirip, ona **"Gül Camii"** adını verdiler. O günden bugüne kadar Gül Camii, ismiyle birlikte bu hikâyeyi de korumaktadır. Bu sene de Haliç sahili boyunca çeşitli kutlamalar yapılırken, Gül Camii, ekran dışında kalacak. Oysa İstanbul'un fethinin en çarpıcı ve ilginç hikâyelerinden bir tanesine tanıklık etmeye devam edecek. Yolunuz Cibali'ye düşerse, görmenizi tavsiye ederim.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Dünün mazlumu, bugünün zalimi...'

İoannis N. Grigoriadis 10.06.2013

Son haftalarda Taksim Gezi parkı ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yer alan eylemler, demokratikleşme sürecinin yeni bir aşamaya geldiğini en çarpıcı şekilde ifade ediyor. Bu sürece AKP'nin katkıları çok büyük oldu. 2002 yılında iktidar olduktan itibaren Türkiye'de anayasal ve yasal düzenin demokratikleşmesi hakkında çok büyük adımlar atıldı. Ayrıca siyasetin askerî vesayetten kurtulmasında AKP'nin rolü kuşkusuz. Hâlbuki askerî ve sivil bürokrasinin siyasete müdahale etmesinin sonu, Türkiye'ye demokrasi geldiğinin anlamına gelmez. Çünkü çağdaş liberal demokrasi, sadece serbest seçimlerden ibaret değil. Yani serbest seçim yapmak demokrasinin kaçınılmaz ama yetersiz bir unsuru. Türkiye'de asıl demokrasi sorunu, ülkenin rejiminin düşündüğü kadar homojen olmayıp artık olamayacağını kabul etmek ve farklı hayat tarzlarını kabul etmek ve hatta desteklemektir. Karşılıklı toplumsal hoşgörü çerçevesinde senelerce ezilen muhafazakâr kesim bütün haklarına kavuşacaktı. Öyle de oldu ve iyi oldu. Fakat iktidar değişmesi, zihniyet değişmesine eş anlamlı olmadı. AKP hükümetinin son aylardaki icraatlarına göre, artık dünyanın mazlumunun bugünün zalimine dönüştürme tehlikesiyle yüz yüze olduğumuzu söyleyebiliriz.

AKP hükümetinin ve Başbakan Erdoğan'ın Gezi olaylarına karşı tepkisi, eskiden reform önderliğini yapan bir siyasî parti ve bir liderin nasıl yeni hoşgörüsüz bir statükonun savunmacısına dönüşmesinin altını çizmekte. Gezi Parkı'ndan tüm Türkiye'ye yayılan protesto ve mitingleri anlamamanın yerine, onları **"darbeci"** veya **"ulusalcı"** olarak adlandırmak veya eski **"Cumhuriyet mitingleri"**yle kıyaslamak, iktidarın Türk toplumunun siyasî ve toplumsal dinamiklerini anlamaması veya gözardı etmesi anlamına geliyor. Demokratik ülkelerde

vatandaş sadece oyu ile siyaset yapmaz, anayasanın temin ettiği ve koruduğu bütün demokratik haklarla siyasî görüşleri ifade edebilir. Hükümette yükselen otoriter ve kutuplaşmaya izin veren bir zihniyet hâkim olurken ve muhalefette toplumun demokratik talepleri konusunda ciddi bir temsiliyet sorunu yaşanırken, bu her iki durumdan bunalan halk kesimi sokak ve meydanlara döküldü. Tabii ki bu tepki, hükümetinin meşruiyetini etkilemez. Demokratik seçimle gelen AKP hükümeti meşru, fakat bu, Türk toplumunu kutuplaştırıp laik veya liberal kısmının endişelerini hiçe saymasına izin vermez.

Son 10 senede Türkiye’de olağanüstü değişiklikler yaşandı. Türkiye daha güçlü oldu, ama hükümetinin düşündüğü kadar güçlü değil. Son senelerde unutulmuş ama Türkiye’nin iktisadî ve siyasî gelişmesine büyük katkıda bulunan Avrupa Birliği’ne üye olma sürecinin hatırlanmasında fayda var. Avrupa Birliği’nin önemi, sadece iktisadî kalkınmanın destekçisi olmaktan ibaret değil. Avrupa Birliği dışında daha hararetli bir şekilde büyüyen ekonomiler var. Fakat demokrasiye bağlı olan insani kalkınma endeksleri konusunda Avrupa ülkeleri rakip bulamaz ve yakın gelecekte bulamayacağı kesin. Türkiye’de siyasî ve toplumsal sorunları istikrar kaybolmadan hoşgörü çerçevesinde çözebilmek için Avrupa Birliği hâlâ en önemli dış aktör.

Ne kadar güçlenirse güçlensin, Türkiye’nin demokrasi alanında attığı adımları konusunda bir gerileme varsa, bedel sadece siyasetle sınırlı kalmayıp, ekonomiye de sıçranabilir. Gezi olaylarına karşı hükümetin ilk tepkisi ve bundan sonrası durumu iyi okuyamaması bir risk faktörü oluşturmaktadır. Bu arada Başbakan Erdoğan’ın yaptığı açıklamalar sırasında borsa ve döviz piyasasının olumsuz tepkileri çok manidar. Çünkü piyasa beklentilerini en açık ve net şekilde ifade ediyor. Türkiye’ye giren ve Türkiye’de yatırım yapan sermaye sahipleri kutuplaşma ve gerginlik değil, uzlaşma ve demokrasiden yana çözümleri tercih eder. Başarısını ülkenin iktisadî performansına o kadar bağlayan bir hükümet, bunu bir kere daha düşünmelidir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir devlet medya kurumu nasıl kapatılabilir

Ioannis N. Grigoriadis 24.06.2013

Beklenmedik bir karar ile Yunanistan hükümeti, yine küresel medya ve kamuoyunun gözlerinin Yunanistan’a çevrilmesini başardı. Bunun nedeni, **Samaras hükümetinin ERT** isimli Yunan devlet medya kurumunu kapatma kararı. Bu karar, yaklaşık 2650 çalışanını işsiz bırakırken, krizin çeşitli seviyelerini anlatabilmek için ender bir fırsat oluşturdu.

Niye ERT hakkında kapatma kararı alındı? Çünkü, Troyka ile son mali yardım anlaşmasına göre, Yunan hükümeti kamu sektörünün ciddi olarak küçültülmesine söz verdi. Daha doğrusu, haziranın sonunda kadar 2.000 memurun işinden çıkarılmış olması gerekiyordu. Hâlbuki sözden icraata, fark büyük. Koalisyon hükümet ortakları, kendi rüşvetleriyle orantısız ve sürdürülemez bir şekilde böbürlenmiş kamu sektöründe performans kriterleri uygulanması ve gereksiz veya yeteneksiz personelin işten atılması konularında hiç istekli çıkmadı. Yolsuzluk cezası kesilen memurlar bile işten atılamıyordu. Fakat haziran sonu vadesi yaklaşınca ve büyük umutlar bağlanan doğalgaz devlet şirketi **DEPA**’nın özelleştirilmesinde ‘**dost ülke**’ Rusya şirketi **Gazprom** son anda ilgisini çekip yine hayal kırıklığı yaratırken baskı altına giren Başbakan **Antonis Samaras** düğmeye basmaya karar verdi.

ERT hikâyesi, Yunanistan'da reforma karşı direnişin ne kadar kuvvetli ve değişimin ne kadar zor olacağını en çarpıcı şekilde ifade etmekte. ERT'nin hayatta kalması gerektiğini savunanların büyük bir kısmı, eskiden rüşvet ve çeşitli yolsuzluklara hiç tepki göstermezken, mevcut durumun nasıl atlatılabileceği konusunda hiç öneri sunmamakta.

Fakat ERT olayı, Yunan hükümeti hakkında da endişe yarattı. Onun nedeni hem kararın özü, hem uygulama yöntemi. Senelerce tartışılan ERT reform önerilerine destek vermemek, durumun kötüden kötüye gideceğini kabul etmekten başka bir şey değildi. Başarılı Avrupa devlet medya kurumlarından ilham alıp idari reforma soyunmasına karşı çıkanlar ERT'yi değil, kendi şahsi menfaatlerini savundular. Sonuçta her elektrik faturası ödeyenin izlemeyenler ve hatta televizyon cihazına sahip olmayanlar dâhil yıllık yaklaşık 50 avroluk ücret ödediği ve izlenme oranları zaten tek haneli rakamlara düşen ERT, reform edilemeyen devlet sektörünün bir simge hâline geldi. Zaten ERT'nin siyasi tutumundan memnun kalmayan Başbakan Samaras tasfiye kararı aldı. Fakat Troyka'dan böyle bir talep yoktu. Troyka görevlileri de, kriz çıkar çıkmaz, onların talebinin Yunan devlet medya kurumunun kapatılması değil ama küçültüp reform edilmesi olduğunu hatırlattılar.

Kararın uygulaması da tasfiyeden bile daha sorunlu. O kadar önemli ve sembolik bir karar ne bakanlar kurulu ne de parlamentoda tartışıldı. Yunanistan Anayasası'nın 44. maddesinde yer alan ve sadece '**acil ve öngörülemez ihtiyaç karşılaması gereken olağanüstü durumlarda**' kullanılacak olan kanunname ile yürürlüğe girdi. Başbakan Samaras, bu taslağın ne bakanlar kurulunda ne de mecliste konuşulmasına izin verirken, Yunanistan'da hukuk üstünlüğü prensibi yara aldı. Reform yapılırsa, o sadece hukuk devleti çerçevesinde yapılabilir. Artık dört sene boyunca süren Yunanistan krizini '**olağanüstü durumu**' bahane olarak kullanıp otoriter hamlelere soyunmak, bir reform politikası değil, Yunan hukuk devletine karşı bir darbedir.

ERT krizi, kaçınılmaz olarak hükümet krizine dönüştü. Koalisyon hükümetinin iki küçük partneri **PASOK** ve **DİMAR** partileri Samaras'ın hamlesine tepki gösterirken, DİMAR koalisyon hükümetine verdiği bakanları geri çekme kararı aldı. İlaveten, Danıştay, acil bir kararına göre, devlet televizyonunun faaliyetinin sıfırlanmasının anayasaya aykırı olduğunu saptadı ama kurumun tasfiyesini anayasaya uygun buldu. Öylece bir çözüm yolu açılmıştı. Oysa, ERT hayata dönse bile, devlet sektörü reformunun ne kadar zor olacağını bir kez daha altını çizdi.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan vatandaşı nasıl olunur

Ioannis N. Grigoriadis 08.07.2013

Geçen hafta Yunanistan Başbakanı **Antonis Samaras**'ın makam ofisine ilginç bir ziyaret oldu. Samaras, birkaç gün önce, Yunanistan'da doğup vatandaşı olan ve ABD profesyonel basketbol ligi NBA seçmelerinde **Milwaukee Bucks** tarafından seçilen Nijerya asıllı genç sporcu **Yannis Antetokumbo** ve ailesini kabul etti. Samaras, genç sporcuyu tebrik edip, Yunanistan'ı başarılı bir şekilde temsil ettiği için teşekkür etti. Peki, bu haber niye ilgi çekici?

Antetokumbo'nun başarısı değil, Yunanistan devleti ve başbakanının göç ve vatandaşlık konusunda riyakârlığını açığa çıkardığı için.

19. ve 20. yüzyılda savaş, nüfus sürgünü ve mübadele sonucunda Yunanistan olağanüstü homojeniteye ulaştı. Batı Trakya'dakileri ve diğer azınlıkları saysak bile, nüfusun yüzde 97'si Yunan asıllı ve Ortodoks dinine bağlıydı. Öylece Soğuk Savaş döneminde tek kültürlü bir toplumun temelleri atıldı. Bu durum Soğuk Savaş'ın son yıllarında değişmeye başladı. Arnavutluk başta olmak üzere, birçok Balkan ülkesi vatandaşı Yunanistan'a göç etmeye başladı. Buna ilaveten, eski Sovyetler Birliği, çeşitli Afrika ve Asya ülkelerinden göçmen olarak gelenler oldu. Böylece göçmen sayısı bir milyonu aştı ve nüfusun yüzde 10'unu buldu.

Göç akımının başladığından beri 20 küsur sene geçti. Bu göçmenlerin Yunanistan'da doğup büyüyen onbinlerce çocukları var. Yunancadan başka dil bilmeyip, Yunanistan'dan başka memleket tanımadılar. Mantıklı olan, Yunanistan'ın onlara vatandaşlık yolunun açılmasıydı. Hâlbuki Yunanistan vatandaşlık yasası böyle bir sürece hiç destek olmuyordu. '**Kan hukukuna**' göre yapılan yasa, vatandaşlık hakkını sadece Yunan asıllı yabancılara tanıyordu. Göçmenler arasında Yunan asıllı olanlar er ya da geç vatandaşlık hakkını kazanmıştı. Yunan asıllı olmayanlar ise bir kısır döngüye mahkûmlardı.

Düğümü çözmek için 2010 senesinde **Yorgo Papandreu** hükümetinin İçişleri bakanı **Yannis Ragusis** vatandaşlık yasasına düzeltmeler sundu. Ragusis yasasına göre, bu çocuklara artık vatandaşlık yolu şartlı olsa bile açılıyordu. Fakat o yasa o zamanki büyük muhalefet partisi Yeni Demokrasi ve lideri Antonis Samaras'ın şiddetli tepkisine maruz kaldı. İrkçi bir söylem benimseyip, göçmenlerin Yunan asıllı olmadan vatandaş olma haklarının olmaması gerektiğinin altını çizdi.

Tabii söylenebilir ki, muhalefet partisi oy kazanmak için her zaman hükümetin tersini savunabilir. **Samaras**, muhalefetteyken, sadece vatandaşlık yasa reformuna karşı değil, tüm reform ve kemer sıkma politikalarına karşı çıkıyordu. Gelgelelim, iktidara geldikten sonra şiddetle eleştirdiği politikanın aynısını izledi.

Ne var ki, vatandaşlık yasası konusunda aynı rota değişmesi yaşanmadı. Ragusis yasasının '**anayasaya aykırı**' ve '**kan bağıının**' '**Yunanistan vatandaşı olma hakkının kaçınılmaz bir şartı**' olduğunu savunan Yunan Danıştay'ının bir kararından faydalanan Samaras hükümeti, Danıştay kararına uyararak hem yasayı geri çekmeye karar verdi, hem de yasaya göre verilen vatandaşlık hakkının iptal edilmesini sağladı. Yeni Demokrasi'nin reform politikaları yüzünden sağ kanadından popülist ırkçı '**Bağımsız Yunanlar**' ve neo-Nazi '**Altın Şafak**' partilerine aşırı oy kaybını önlemek amacıyla, Samaras'ın böyle bir tutum sergilediği aşikâr. Koalisyon hükümeti aşırı sağ tarafından '**hain**' ve '**teslimiyetçi**' olarak suçlanırken, en az göç sorununda milliyetçi profilini koruma niyetinde.

Bütün bunlardan sonra, Antetokumbo ziyaretinin anlamı daha iyi anlaşılabilir. 18. yaşını tamamlayıp ebeveynlerinin vizelerinden artık faydalanamayan göçmen çocukları üniversitede okuma hakkı ve sınırdışı edilme tehlikesiyle yüz yüze olurken, Yunanistan hükümeti problemlerini gözardı edip, sadece başarılı bir sporcuya vatandaşlık hakkı tanıdı. Yunan sosyal medyasında yayılan espriye göre, **artık Yunanistan vatandaşı olma hakkı DNA'ya değil NBA'e bağlı oldu**. Yazık!

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Venizelos'un ziyareti ve ekonomi

İoannis N. Grigoriadis 22.07.2013

Geçen cuma, Yunanistan Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı **Evangelos Venizelos**, Türkiye Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**'nun daveti üzerine Ankara'yı günübürlük ziyaret etti. Venizelos, aynı zamanda **PASOK**'un genel başkanı ve Yunanistan'da son bir sene iktidarda bulunan hükümetin küçük ortağı. Dışişleri bakanlığına yaklaşık bir ay önce atanan Venizelos'un Lefkoşe'den sonra Ankara'yı ilk yurtdışı ziyaretleri arasına eklemesi, ikili ilişkilerin normalleşmesinin bir ipucu olarak yorumlanabilir. Hâlbuki görüşmeler, Türk- Yunan ilişkilerini on senelerce gölgeleyen Kıbrıs veya Ege konularında ciddi gelişmelerin yakın gelecekte olmayacağını teyit etti. Her iki ülkede iç ve dış politika gündemi yoğun. Yunanistan ekonomik kriz ve Troyka ile ilişkilerine ağırlık verirken, Türkiye'de Kürt sorunu, anayasa tartışmaları, Mısır ve Suriye krizleri gündemi meşgul etmekte. Gelgelelim, iki bakan da ekonomi ve enerji konularında ikili ilişkilerin pekiştirilmesine dikkat çekti.

Türk- Yunan ekonomik ilişkileri son 15 senede tam bir bahar havası içinde. İkili ticaret hacminde tam bir patlama yaşandı. Önce Türkiye, sonra da Yunanistan'da meydana gelen ekonomik krizler bile, bu olumlu seyri ciddi olarak etkilemedi. Son senelerin verilerine göre, Yunanistan için Türkiye en büyük ihrac piyasasına dönüşmeye başladı. Turizm sektöründe de, ciddi ilerlemeler kaydedildi. Vize konusunda yapılan kolaylıkların ve Türkiye'de kişi başına gelirin yükselmesinin sayesinde, Yunanistan'da Türk turistlerin sayısı oldukça arttı. Özellikle Midilli, Sakız, Sisam gibi Doğu Ege adalarının turizm gelirinin yükselmesine ve Yunanistan krizinin olumsuz sonuçlarının bir miktar azalmasına yol açtı.

Ekonomi ve güvenlik konularını bağdaştıran enerji konusu beklendiği gibi ilgi odağına dönüştü. Yunanistan'ın Ermenistan, Türkiye'nin de Azerbaycan ile sıkı ilişkileri yüzünden birkaç sene öncesine kadar sıfıra yakın olan Yunanistan ile Azerbaycan arasında ikili ilişkiler son aylarda ısınınca, ikili ve üçlü işbirliği konusunda potansiyel oldukça arttı. Bir yandan Türkiye ve Azerbaycan, **TANAP** adlı yeni bir doğalgaz boru hattı inşaat üzerinde anlaştılar. Öte yandan, Azerbaycan, ülke doğalgazını Türkiye sınırından Batı Avrupa ülkelerine Yunanistan, Arnavutluk ve İtalya üzerinden ulaştıracak olan **TAP** boru hattı projesini rakip projelere tercih ettiğini açıkladı. Yunanistan ile Azerbaycan arasında enerji işbirliği, boru hattı inşaatında da sınırlı kalmayabilir. Aynı zamanda Yunanistan'da türlü zorluklarla ilerleyen özelleştirme konusunda, Azerbaycan'ın rolü büyük olabilir. Birkaç hafta önce Yunan doğalgaz dağıtım şebekesinin kontrolü altında olan **DESFA** şirketi, Azerbaycan doğalgaz devlet şirketi **SOCAR**'a satıldı. Devlet doğalgaz şirketin **DEPA**'nın Rus doğalgaz devi **Gazprom**'a satış gerçekleşmeyince de, SOCAR'ın rolü yeni ihalede çok önemli olabilir. Eskiden böyle projeler Türkiye-Azerbaycan yakın ilişkileri yüzünden asla düşünülemezdi. Artık Azerbaycan, Türkiye ve Yunanistan enerji konusunda üçlü partnerlik oluşturabilecek kadar ilişkilerini geliştirmeyi başardılar. Böyle bir işbirliği sadece üçlü ilişkiler değil, Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği konusunda da ciddi katkıda bulunabilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk turistlerin Yunan adalarında aradıkları

Ioannis N. Grigoriadis 19.08.2013

Son iki haftada Yunan adalarında geçirdim tatilimi. Yerli turistlerin sayısının geçen senelere göre azalmış olması, ülke krizinin en kuvvetli ipucu. Fakat bu azalma, krizin, adaların ekonomisini etkilediğinin anlamına gelmez. Yunan turistlerin yerine birçok ülkeden turist var bu sene. Bunların arasında bir Türk turist dalgasından bahsedebiliriz. Vapur, yat ve teknelerle günübürlük veya kısa vadeli ziyaret için adalara gelen Türk turistleri,

kendilerini hissettirdiler. Özellikle Doğu Ege adalarının liman ve plajlarında, Türkçe sık sık duyuluyor. Garsonlar, Yunanistan'da bolca seyredilen Türk dizilerinden veya dil kılavuzlarından öğrendikleri Türkçe kelimeler ile, yeni müşterilerine hizmet vermeye çalışıyorlar. Lokanta esnafı, ortalama yabancı turistten daha fazla para harcayan Türk turistlerinden çok memnun. Birkaç sene öncesine kadar olası bir Türk saldırısına maruz kalacaklarından korkan ada toplumlari için, bu çarpıcı bir değişiklik herhâlde.

Peki, Türk turistler, Yunan adalarında ne arıyor? Diğer bir deyimle, Yunan adalarını cazip kılabilen nitelikler hangileri? Bugünkü yazımda üç faktöre kısaca değinebilirim.

Birincisi, vize konusunda yapılan kolaylıklar. Türk vatandaşları için vizeler tamamen kalkmasa da, “**yeşil pasaportlara**” artık vize gerekmiyor. Kısa vadeli ziyaretler için de, vizeler, geçen sene itibariyle sadece Yunan konsolosluklarında değil, ada limanlarında da veriliyor.

İkinci faktör, siyasî gelişmelere bağlı. Türkiye’de alkol tüketiminin tartışmalı ve hatta siyasî meseleye dönüştürülmesi, Yunan adalarının turizmine çok yaradı. Devamlı vergi zamlarının sonucu olarak, artık Türkiye’de rakı ve şarap içmek çok pahalı. İçkili ve içkisiz müessese ayrımı yapılmadan, hiçbir polemige girmeden, Yunan adalarında yerli rakısı ve şarabı eşliğinde balık yemek, Türk meraklılarına daha hesaplı ve cazip geliyor. Bu fiyat farkı, önemli bir derecede Yunanistan’ın yüksek vize ücretlerini dengeleyebildi.

Üçüncü, Türk turizm sektörünün kalkınmasının kötü yönetilmesi. İstanköy’den Bodrum’a, Meis’ten Kaş’a doğru bakarsanız, Türkiye’de son senelerde yer alan turizm- endüstri dönüşümünü hemen fark edebilirsiniz. İssız koy, küçücük balıkçı köylerin bulunduğu yerlerde artık devasa bir turizm altyapısı geliştirilmiş. Ama ne pahasına? Türkiye’nin en büyük tatil merkezi unvanını kaptıran **Bodrum** ve civarı son senelerdeki inşaatlar ve yapılaşmasıyla **İstanköy**’den bakınca çok çirkin bir görünüm vermekte artık. Ege’deki sahil kasabasına değil, İstanbul veya Ankara’nın beton mahallelerine benzemeye başladı. Sarp ve çetin coğrafyası sayesinde, son senelere kadar eski havasını koruyabilen **Kaş** bile, yavaş yavaş betonlaşmaya teslim oldu. Gelgelelim Yunan tarafında, büyük bir değişiklik yok. İster kriz, ister Atina’dan uzaklık, ister farklı bir turizm konseptinden dolayı, **Meis, Simi** gibi yerlerde betonlaşma tehlikesi yok. Kalabalık, gürültülü, stresli ve kalkınma uğruna niteliğini kaybeden Türk sahilllerinden kaçmak isteyen Türk turistleri için **Leros, Patmos, Lipsi, Tilos** ve **Simi** gibi adalar ideal bir kaçış imkânı sağlıyor. Türk sahilinden birkaç dakika açıldıktan sonra tamamen farklı bir ortam da bulunuyor. Huzurlu, sakin sahil köy ve kasabaları, Ege’nin ruhunu hâlâ koruyor...

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama ve Suriye’nin açmazları

İoannis N. Grigoriadis 02.09.2013

ABD Başkanı Barack Obama’nın çok pişman olduğu bir kararı olabilir. Görev süresinin hâlâ birinci senesinde, 2009’da, Obama, Nobel Barış Ödülü’ne layık görülmüştü. Nobel Barış Ödülü Komitesi, iktidara çıktıktan birkaç ay sonra, ABD’nin dış politikası ve küresel sorunlarında vizyonunu henüz belirlemiş olmayan Obama’dan

beklentilerin ne kadar büyük olduğunu ifade etti. Obama da, buna rağmen, ödülü kabul etmeye karar verdi. Böylece büyük, orantısız ve aslında gerçekdışı beklentileri onaylamıştı. Siyasi programı ve seçim kampanyasına göre ülkesinin iç sorunlarına odaklanmak isteyen Obama için bu bir hata oldu. Artık sadece ülkesinin değil, bütün küresel sorunların çözümlemesine etkili rol oynayabilmesi herkesten bekleniyordu.

Tabii ki diyebilirsiniz, ABD dünya siyasetinin eksenini oluşturan bir süpergüçtür. Bütün küresel kriz ve sorunlara bir politika oluşturmalıdır. Hâlbuki, Başkan Obama, ABD'nin yeteneklerinin ve kaynaklarının büyük olsa bile sınırsız olmadıklarını çok iyi biliyor. Obama, özellikle 11 Eylül sonrası ABD'nin Ortadoğu maceralarının ne kadar maliyetli ve ne kadar başarısız olduğunu farkındadır. Milyarlarca dolar harcadığı, binlerce ABD askeri ve yüzbinlerce Iraklının öldüğü Irak hikâyesine bakmak yeterlidir. Alternatif yollarla ABD'nin enerji ithal bağımlılığını sıfırlama konusunda kaydettiği adımlar, aynı zamanda ABD için Ortadoğu'nun stratejik önemini yitirmek amaçlı.

Gelgelelim, Suriye krizi meydana geliyor ve ABD, yönetimin isteksizliğine rağmen, yavaş yavaş krize sürükleniyor. Dünya kamuoyunun ifade ettiği ve Obama'nın kendi onayladığı büyük beklentiler şimdi ağırlığını koymaktadırlar. '**Kırmızı çizgi**' olarak adlandırılan kimyasal silah kullanımı bile gerçek olurken, buna müdahale etmemek, ABD'nin caydırma kuvveti hakkında büyük bir risk oluşturmakta. Oysa müdahalenin kendi riskleri var. Onun sonuçlarını belirlemek, hatta daha büyük can kayıplarına yol açma ihtimalini de sıfırlamak imkânsız. Zaten rakamlara göre Suriye'de şimdiye kadar kimyasal silah kurbanları çok küçük, yüzde 1'e yakın. Eğer müdahale çok zayıf olursa, anlamsız kalır ve Esad rejimine büyük moral kazandırır. Hatta kimyasal silah kullanımının tekrarlanmasına yol açabilir. Eğer müdahale çok sert olursa, o zaman şu andaki iç savaş bilançosunu değiştirebilir. Muhalif güçler galip çıkar ve ABD'nin sorumlu tutulabileceği, yeni belki de daha feci katliamlara şahit oluruz. Esad rejimi ise, çeşitli yöntemlerle savaşı bütün komşu ülkelere bulaştırmaya çalışabilir. Yani ABD yönetimi için kolay bir çıkış yolu yok.

Bu açıdan, ABD Anayasası'na göre ve eski başkanların icraatlarına rağmen Obama'nın Suriye'ye müdahale kararını ABD Kongresi'ne getirmesi, sürpriz değil. Herhangi bir kararın öngörülemeyen büyük sorunlara yol açabileceği kesin olurken, Obama görevine düşen sorumluluğunun fazlasından kurtulmaya niyetli. Kongre mensupları, Obama'nın yüzleştiği denklemlerle karşı karşıya gelecek ve zor bir karar vermek zorunda kalacaklar. Suriye krizi, hem küresel yönetişiminin zaafı, hem de gücünün sınırlarının farkında olan, fakat ona karşı küresel beklentilerini yönetemeyen bir ABD yönetimini çarpıcı bir şekilde dile getiriyor.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Olimpiyat Oyunları'

Ioannis N. Grigoriadis 16.09.2013

7 Eylül günü, 2020'de yapılacak Olimpiyat Oyunları'nın Tokyo'nun evsahipliğinde düzenleneceğini öğrendik. İstanbul, bir kez daha muradına eremedi. Bu gelişme bazılarını üzdü, bazılarını da sevindirdi. **Atina'da yapılan 2004 Olimpiyat Oyunları'nın tecrübesini incelersek, İstanbul'un neyi kaçırdığını ve nelerden kurtulduğunu daha iyi anlayabiliriz.**

İlk modern Olimpiyat Oyunları 1896 yılında Atina'nın evsahipliğinde yapıldıktan sonra, 1980 yıllarında yine Yunanistan'ın gündemine geldi. O dönemin cumhurbaşkanı **Konstantinos Karamanlis**, Olimpiyat Oyunları'nın daima Yunanistan'da yapılması gerektiğini savunmuştu, ama bu öneri Yunanistan dışında pek destek bulmadı. Atina, Olimpiyat Oyunları'nın yüzüncü yıldönümünde 1996'da yine aday oldu. Ancak Atlanta'nın adaylığı, Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyeleri tarafından daha cazip görüldü. Bu büyük hüsrandan sonra Atina, moralini toparlayıp 2004 Olimpiyat Oyunları için başvurdu ve kazandı. İki hafta için Yunanistan, dünyanın ilgi odağına dönüştü. O günlerde Yunan milli gurur ve itibari zirve yaptı. Ama ne pahasına?

Dokuz sene sonra **2004 Atina Olimpiyat Oyunları'nın mirası çok zayıf**. Yatırım ve harcanan miktarlara göre nispeten küçük bir fayda oldu. **Tabii ki, Atina'nın yeni havaalanı, metrosu oldu. Ama doğrusu, bu projeler Olimpiyat Oyunları ile alakalı değildi.** Atina'nın kaderini değiştirebilecek olan ve çoktan beri tartışılan deniz cephesine açılması olmadı. Olimpiyat binalarının bazıları boş kaldı, bazıları işlevsel değil. **Çevreye de yapılan zarar az değildi.** Tarihçi ve çevrecilerin tüm itirazlarına rağmen, **kürek spor merkezi, antik çağda Maraton Savaşı'nın yer aldığı ve Atina'nın nadir deniz kıyısı ormanının bulunduğu, Shinias'ta inşa edildi.** Spor ruhu ise, o da zarar gördü. En fazla madalya kazanma '**milli hırsı**' yüzünden doping skandalları gündeme geldi. **Oyunların faturası çok yüksek çıktı.** Yunanistan hükümetinin tüm çabalarına rağmen, maliyetin 15 ile 20 milyar dolar arasında olduğu anlaşılıyor ve Yunanistan'ın borcunu büyüten bu masraflar oldu. Yunanistan ekonomik krizi sadece Olimpiyat Oyunları yüzünden olmadı. Gelgelelim, Yunanistan'ı perişan duruma getiren tüm zaafaların ve yapısal sorunlarının en iyi göstergesi oldu.

Peki, İstanbul'un Olimpiyat Oyunları'nı kaybetmesine nasıl bakılabilir? **Tıpkı Yunanistan gibi, Türkiye de, Olimpiyat Oyunları sayesinde milli gururunu yükseltmeyi amaçlıyordu.** Türkiye'nin artık bölgesel bir aktör, güçlü bir ülke olduğunun gösterilmesi isteniyordu. Fakat böyle bir organizasyon ne kadar önemli bir reklam aracı olsa bile, gerçekleri örtemez, bunlar er ya da geç meydana çıkar. 2004 Olimpiyat Oyunları'ndan dokuz sene sonra, o yıllarda duyulan Yunan milli gururunun ne kadar çürük temeller üzerinde inşa edildiğinin herkes farkında. Son senelerde de Türkiye'nin başarısının siyasî ve iktisadî ayağı var, ama ikisi de demokratikleşme ve liberalleşmeye bağlı. **Türkiye'nin, uluslararası imajının telafi edilmesi istenirse, Olimpiyat Oyunları'na ihtiyacı yok.** Geçen on yılının demokratikleşme temposunu yine bulabilirse ve sosyal kutuplaşmasını önlerse, o zaman Türkiye yine model ülke olarak görülmeye başlar. İstanbul da Olimpiyat Oyunları'nı da sonunda ağırlar.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Din, terör ve şiddet'

Ioannis N. Grigoriadis 30.09.2013

Geçen hafta dünya medyasında, terör haberleri ilk sıradaydı. **Kenya'nın başkenti Nairobi'de, Somali'de fail olan al-Şabab** adlı terör örgütünün alışveriş merkezinde yaptığı **terör saldırısının sonucu olarak onlarca kişi hayatını kaybetti.** **Pakistan'da bir kilisede pazar günü ayin sırasında intihar saldırısı gerçekleşti ve onlarca mümin hayatını kaybetti.** **Nijerya'da Boko Haram** adlı terör örgütü, çok dinli, çok kültürlü ve çok kavimli bir ülkenin hassas dengelerini senelerce bozmaya çalışırken yine çeşitli **saldırılarda bulundu.** Bütün bu saldırıların ortak unsuru '**selefi**' veya '**radikal**' **İslam**'dır. Belki de bundan dolayı Türk medya veya kamuoyunun ilgi ve tepkisi diğer ülkelere göre çok daha zayıf. Eğer 1999 öncesi **Kosova'da Sırplar** veya bugünkü **Myanmar'da Myanmarlılar, Rohingya Müslümanlarının** bir camisini uçurup katliam yapsaydı, medya ilgisi ve kamuoyu

tepkisi çok daha büyük olurdu. İnsanlık değil, hâlâ **din** en önemlisi **kimlik unsur** aidiyetini korumakta açıkçası. Ayrıca Türkler veya Müslümanlar için bir '**mağduriyet edebiyatı**' hâkim. Bunlar hep mazlum, hiçbir zaman zalim olmadılar, olamazlar. **Mısır** veya **Suriye**'de şu anda **Sünnilerin** ezilmelerine ilgi ve dayanışma büyük, fakat demografi açısından çok daha hassas durumda bulunan ve çeşitli saldırılara maruz kalan **Hristiyanlar** için ilgi yok. Diğer ülkelere nazaran Türkiye de bu konuda yalnız değil. **Yunanistan**'da tablo aynı, fakat **Müslümanların** yerine **Ortodoks Hristiyanları** olurdu. Hâlbuki Türkiye'nin dinler ve kültürlerarası diyalog konusunda kilit ülke olma iddiaları, bu konuda özel sorumluluk doğurmaktadır.

Birkaç hafta önce **İstanbul**'da **İslamofobi** konulu büyük bir konferans düzenlendi. Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç**, bu çerçevede konuşmasını yaparken, **İslamofobi**'yi '**insanlık suçu**' olarak tanımladı. Katılımcılar, çeşitli Avrupa ve dünya ülkelerindeki izlenimlerini paylaşp İslam'a karşı önyargılarını ele aldılar. Bütün bu tartışmalar meşru, fakat bunlar '**İslam adına terör**' vakası; ciddi olarak ele alınmadıkça yarıda kalır. **Kenya** ve **Pakistan**'daki gibi olaylar, Avrupa ve Amerika'da İslamofobi'yi körüklemekte. Radikal Hristiyan veya ırkçı grupların propagandalarının, yani İslam'ın ve şiddetin iç içe olduğunu savunanların ekmeklerine yağ sürmekte. Bu esnada **İslam dünyasından net bir kınama sesi çıkmazsa, o zaman İslam dinini karalamak isteyenlerin işi çok kolaylaşır**. Batı ve İslam dünyaları arasında arabuluculuk yapmak ve kültürlerarası ve dinler arası diyalogda aktif rol üstlenmek isteyen bir **Türkiye'nin susma lüksü yoktur**. '**İslamcı terör olmaz**' deyip sorunu inkâr etmek, sorunun çözülmesine katkıda bulunmamanın bir kanıtı. Batı'nın günahları ne kadar olursa olsun, en az bir özeleştiri geleneği vardır.

Şiddet ve terör, dinlerin temel ilkelerine uygun değil. Oysa fanatizm ve köktencilik bütün dinlere bulaştı ve korkunç sonuçlara yol açtı. Asıl sorun dinlerde değil, dinlerin nasıl bazı toplumsal ve siyasî aktörler tarafından araçsallaştırıldığında. Türkiye'nin bir görevi vardır: İslam dünyasının din içerikli terör olaylarını hem kınamak, hem de bu örgütlerin ve düşünce tarzlarının İslam ile alakalı olmadığını ispatlamaktır. Bunu yapan Türkiye, İslamofobi'ye karşı darbe vurup, kültürler ve dinler arası diyalogda büyük hizmet sağlayacaktır.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Altın Şafak baskını ve sonrası

İoannis N. Grigoriadis 14.10.2013

18 Eylül 2013'ten bu yana Yunan siyasî gündemi seneler sonra ekonomiden başka bir konuya kaydı. Herkes **Altın Şafak operasyonunu** tartışıyor. Müzisyen **Pavlos Fisas**'ın hayatını kaybettiği saldırının ardından, Yunanistan polisi, **Altın Şafak**'a karşı kapsamlı operasyon düzenledi. Parti liderliği, Fisas'ın cinayetini azmettirdiği gerekçesiyle gözaltına alındı. Parti lideri **Nikos Mihaloliakos** ve iki milletvekili daha tutuklanırken, diğer milletvekillerinin serbest bırakılıp tutuksuz yargılanacaklarına dair karar verildi. Aynı zamanda aramalar, **Altın Şafak**'ın demokratik rejim karşıtı faaliyetlerini ispatlamaya çalışıyordu. Eski aydınlatılamayan cinayetlere yeniden bakılıyor ve yeni bulgulara ulaşıyordu. Belki en önemlisi, partinin devlet bürokrasisi içerisinde, özellikle poliste, bağları ve köstebekleri aranıyor. **Altın Şafak**'ın faaliyetleri için kritik mahallelerde görev yapan bazı polisler görevlerinden uzaklaştırıldı. Sanki Yunan devleti derin bir uykudan uyanıp, aniden **Altın**

Şafak'ın ne olduğunu anlamıştı. Meydana gelen bulgular ise, bu tespiti kanıtladı. Parti, meclise girmeden önce benimsediği suç örgütü yapısından hiç vazgeçmemişti.

Tabii ki, bu gelişmeler Yunan siyasî geleneği açısından tamamen olağanüstü, tarihî nitelikte. Demokrasiye geçiş tarihi olan 1974'ten bu yana hiçbir milletvekili gözaltına alınmamış veya tutuklanmamıştı. Ayrıca birçok hukukçu, **Altın Şafak** operasyonu ve müstakbel davasının hukuk devlet kurallarına göre yapılması gerektiğini vurguladı. Demokrasinin düşmanlarına karşı insan hakları ve şeffaflık konularında taviz verilirse, demokrasi daha güçlü değil daha zayıf çıkar. Türkiye'de olduğu gibi gözaltına alınma ve tutuklanmalar ilgi odağına dönüştü. Bu da, sanıkların kaçışını veya yeniden suç işlemesini önleyen olağanüstü bir tedbir değil, '**ceza avansı**' olarak algılanmaktan dolayı.

Bazıları hükümetin samimiyetini de sorgulamaktadırlar. **Samaras** hükümetinin **Altın Şafak**'a karşı baskı kararını kendi siyasî hesaplarına göre yaptığı öne sürüldü. Yani **Altın Şafak**'ın feshedilmesiyle muhafazakâr **Yeni Demokrasi**'ye kayacaklarını tahmin edip, düğmeye bastı hükümet. Tabii ki böyle bir yorum, Yunanistan'da yargı bağımsızlığı yok hükmünde. Daha doğrusu, birçok siyasî analist, Samaras'ın Altın Şafak olayını erken seçim bahanesi olarak kullanacağı tahmininde bulundu. Çünkü '**Altın Şafak**' konulu bir seçim kampanyası, '**kemer sıkma politikası**' konulu bir seçimden çok daha cazip.

Gelgelelim, **Altın Şafak sorunu** lider grubunun tutuklanması veya cezaya çarptırılmasıyla bitmeyecektir. Bütün bu olaylardan sonra son anketlere göre **Altın Şafak**'ın oranı yüzde 8'den aşağıya düşmedi. Bunlara rağmen ve son gelişmelerin inadına **Altın Şafak**'ın üçüncü parti konumu devam ediyor. Neonazi fikirler polis gücüyle değil kamusal alanda diyalog ile yenilebilir. **Altın Şafak**'ın ani ve meteorik yükselişiyle belli olan eğitim eksiği ve siyasî sisteme güven açığı acilen kapatılmalı. Neden bütün kriz acısını çeken ülkelerden sadece Yunanistan'da **Altın Şafak** gibi çirkin bir siyasî oluşumun bu kadar büyük başarı sağladığı, acilen araştırılması ve cevaplanması gereken bir soru. Böyle bir kargaşadan sonra seçmenin yüzde 8'inin **Altın Şafak**'a oy verme ısrarı, görevin ne kadar büyük ve ne kadar zor olduğunun altını çizer.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Yunanistan'da yatırım zamanı mı'

Ioannis N. Grigoriadis 28.10.2013

2009 yılından beri yakın tarihinin en derin ve kapsamlı krizine giren Yunanistan, son haftalarda yatırımcıların konusu oldu. Bu, krizin sona erdiği anlamına gelmez. Yatırımcılar, büyük ekonomik sıkıntı yaşayan ülkelerde, büyük prim sağlayabileceklerinin farkında. Bunu başarabilmek için, kalkınmanın ânını değil, krizin dibine vurma ânını tahmin etmek daha mühim. Bir ekonomi dibe vurduysa, onun prim potansiyeli büyük ve riski nispeten küçüktür. Eğer kalkınma ânının belli olması beklenirse, prim potansiyelinin çoğu zaten kaçmış olur çünkü. Böylece '**deniz dibinde balık avlamayı sevenler**' Yunan ekonomisinde yer almayı düşünüyor.

Geçen hafta **Fairfax** gibi yatırım fonları, seçkin Yunan şirketlerine ciddi yatırım yaptığını açıkladı. Bu haber hem Atina Borsası'nı, hem de Yunanistan hükümetini sevindirdi. Yunanistan Başbakanı **Antonis Samaras**, son bir senenin en kötü günlerinin geride kaldığını vurgulayıp iyimserlik havasını estirmeye çalışırken, Yunan ekonomisi için yükselen ilgi hükümetin açıklamalarına ağırlık kattı. İsrail Başbakanı **Benjamin Netanyahu**'nun,

Başbakan Samaras'ın İsrail ziyareti gerekçesiyle yaptığı açıklamaları şöyleydi: "**Akıllı yatırımcı Yunanistan'da bugün yatırım yapar, yarın herkes aynısını yapar.**"

Hâlbuki Yunanistan hükümetinin hevesle krizin sonuna gelindiğini söylemesi hem çok erken, hem de yersiz. Atina Borsası'nda fırsat bulunabildiğini söylemek mantıklıdır. Bütün krize giren ülkelerde, kendi zaaflarından değil, sadece konjonktürel nedenlerle veya '**ülke riski**' yüzünden zora giren ve hissesinin fiyatının sert düşmesini gören şirketler var. Bu şirketlerin, yeni çok kuvvetli bir darbe almadıysalar, yani bir '**kaza**' yaşamadıysalar, kalkınma döneminde en büyük ilerleme kaydedecek ve hisseleri en büyük prim yapabilecek şirketleri arasında olacakları muhtemel. Bu fırsatlar, hem spekülatif sermayenin, hem de orta ve uzun vadeli kârı amaçlayan yatırımcıların ilgisini çekiyor. Yunanistan'a giren '**sıcak para**'ya, ne kadar rahatlatıcı bir etki yaparsa yapsın, ülkenin sorunlarını çözümleyebilecek bir faktör olarak bakılmaması lazım. Orta ve uzun vadeli yatırımcılar ise, sadece Yunanistan ekonomisinin dibe vurup vurmadığına değil, ülkenin krizden gereken dersleri çıkarıp çıkarmadığına ve yeni kurum düzenine ulaşip ulaşılmadığına bakıyor.

Gelgelelim, Yunanistan hükümetinin son senedeki yapısal reform bilançosu, yukarıdaki gelişmelerden hissedilebilecek iyimserliği ciddi sulandırıyor. Bu '**yasama ve uygulama rötarlarını**' bizzat Troyka not etti ve reformun hızlandırılması konusunda baskısını artırdı. Yapısal reform eksikliği, kurbanlarını saymaya başladı artık. Mesela, Yunanistan'da ana faaliyetleri gösterdikleri için borç ve finansman konularında zorluk çeken firmalar, Yunanistan'dan ayrılmayı düşünüyor. **Coca-Cola Greece** veya **Viohalko** gibi dev Yunan şirketleri Yunanistan'dan çekilme niyetini açıklarken, Yunan hükümetinin '**başarı hikâyesinin**' inandırıcılığı ciddi kaygılar doğuruyor. Eğer köklü Yunan firmalar ülkeyi terk etmeye karar verirse, hükümetin büyük uluslararası şirketleri Yunanistan'a çekmeye karar verdiği sözü, çok büyük bir çelişki yaratır.

Aşağıdakiler, Atina Borsası'nın kötü bir yatırım seçimi olduğu olarak anlaşılsın. Sabırlı olan ve seçkin şirketler üzerine yatırım yapanlar, büyük ihtimalle pişman olmayacaktır. Gelgelelim yapısal sorunlar halledilmeden ve kamu sektöründe reformlar uygulanmadan krizin sonuna yaklaşıldığını söylemek zor. Atina borsa bayramı biraz yaklaşırsa da, ekonomi bayramı bir süre daha bekletilebilir.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şiddetin kısırdöngüsü

Ioannis N. Grigoriadis 11.11.2013

Pavlos Fisas suikastından birkaç hafta sonra, Yunanistan yine dehşete kapıldı. 1 Kasım'da Atina'nın Neo Iraklio semtinde '**Altın Şafak**' partisinin şubesinin önünde suikast düzenlendi. Saldırı yerinde **Yorgos Fundulis** ve **Dimitris Kapelonis** adlı iki parti üyesi hayatını kaybetti ve daha iki kişi ağır yaralandı. Faillerin kimliği belirsizliğini korurken, uzmanların çoğu suikastçıların son senelerde yeniden faaliyet gösteren sol terör gruplarının mensupları olduğunu düşünmekte. Fisas'ın cinayetine karşılık vermek, cinayetin saikası olarak anlaşılmaktadır.

1974 senesinde demokrasiye döndükten sonra, Yunanistan, on senelerce siyasî terör örgütlerinin faaliyetlerine maruz kalmıştı. '**17 Kasım**' terör örgütü, 1975 yılından 2002 yılına kadar aralarında milletvekili, işadamı, yabancı diplomat ve gazeteci bulunan toplam **23 kişiyi katletti**. Bazı uzmanlara göre, örgüt mensuplarının

ancak 27 sene sonra gözaltına alınması, bu seneler boyunca toplumun önemli bir kısmının gösterdiği toleransa endeksli. Yani **sol eksenli siyasî terör meşru olarak görünüyordu veya anlayışla karşılanıyordu**. 2002 yılından sonra, terör olaylarında ciddi bir düşüş meydana gelirken, **yeni çıkan aşırı sol grupları '17 Kasım'ın yerini başarısızca doldurmaya çalıştılar**.

Hâlbuki 2009 yılında ekonomik ve siyasî kriz meydana geldikten sonra Yunanistan siyasî ve ekonomik sisteminin meşruiyeti ciddi kayıplar kaydetti. Şiddet içerikli söylemlere sıcak bakan ve statükoya karşı çıkan grupların ortak bir müfredatı geliştirildi. **Onlara göre**, temerrüt eşiğine gelen **Yunanistan 'Avrupalıların ve uluslararası sermayenin işgali altında'**. İstiklaline yeniden kavuşmak için yabancılara ve **'yerli işbirlikçilere'** karşı şiddet kullanmak meşru bir yöntem. Oysa bu söylemler aşırı sol grupların tekeli olmasından çıktı. Bu durum krizin gelişine kadar önemsiz, marjinal bir parti olan **'Altın Şafak'**ın işine yaradı. Yunanistan'ın hâinden sorumlu tutulan **'yabancılara'**, **'Altın Şafak'** Yunanistan'daki yaşayan göçmenleri ekledi. Er ya da geç siyasî şiddet içerikli söylemlerden icraata geçmek beklenebilirdi. Onun **ilk kurbanları göçmenler oldu**. **Toplum uygulanan şiddete karşı tepki göstermeyince, olaylar çoğaldı. Hedefler artık göçmenlere sınırlı kalmayıp, sol grupları da dâhil etti**.

Böyle bir ortamda Fisas cinayeti yer aldı. Fakat **bu kere hem toplumun hem de devletin tepkisi büyüktü**. Devletin polis ve asker kadrolarından ciddi destek aldığı şüphelenen **'Altın Şafak'**ın terör örgütlemesine karşı büyük operasyon düzenlendi. Bu durumda **Fundulis** ve **Kapelonis** cinayeti, toplumsal kutuplaşmanın derinleşmesine yönelik bir teşebbüs olarak değerlendirilmelidir. Artık **Yunan toplumu, 'Altın Şafak' ve aşırı sol gruplar arasında 'kan davası' açılma tehlikesiyle yüz yüze geldi**. Sol ve sağ grupların birbirlerine karşı çatıştığı ve **'düşük yoğunluklu iç savaş'** tablosu çok korkutucu. Şiddetin yaygınlaştırılmasına ve olabilecek karşılıklı cinayetlere karşı polisin önlem alması şart. Fakat bu yetmez. **'Biz ve onlar'** gibi kutuplaştırıcı ve ötekileştiren söylemleri geçersiz kılan, şiddeti şartsız kınayan ve demokratik bir toplumda yeri olmadığını ispatlayan, eğitim sistemi tarafından da desteklenen toplumsal bir söylem geliştirilmeli. Bu tabii daha çok çaba gerektirecek.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Atina Üniversitesi faciası

Ioannis N. Grigoriadis 25.11.2013

Türkiye dersane konusunda kilitlenirken, Yunanistan'da başka bir eğitim krizi yaşanıyor. İnanmak bile zor olabilir, ama bu akademik yılın başından beri ülkenin en saygın iki üniversitesi, **Atina Milli ve Kapodistria Üniversitesi** ile **Milli Metsovio Teknik Üniversitesi**, haftalarca kapalı. Bir üniversite nasıl kapalı olur diye sorabilirsiniz. Eskiden siyasî menfaatleri amaçlayan öğrenci grupları işgal ediyordu. Ceza kanununun birçok maddesine aykırı olmasına rağmen, yargı, üniversite yönetimi ve hükümet de müdahale etmeyince, üniversiteler kapalı kalırdı. Artık öğrenci gruplarının bu çeşitli faaliyetlerine bile gerek kalmadı. Üniversiteleri kapatanlar, hükümet kamu sektör reform politikalarına karşı çıkan, yüksek eğitim hamileri olan rektörler olur.

Reform programı çerçevesinde, Yunan hükümeti kamu sektörünü küçültme sözünü verdi. Buna göre sekiz üniversite, yedek sayılan 1349 idari personelini ayırıp, boş kamu personel pozisyonlarına transfer etmeli veya

işlerine son vermeli. Ancak üniversite memur sendikaları ve rektörlere göre bu karar uygulanırsa, üniversite faaliyetleri sürdürülemez hâle gelecekmiş. **Sendikalar, greve başlayıp, kendileri üniversite faaliyetlerini dondurdu. Buna ilaveten, iki rektör kendi üniversitelerini kapatma kararı verdi. Fark nedir diye sorabilirsiniz. Memur grevi olursa, maaş ödenmez. Rektör kepenkleri kapatırsa, maaş ödenebilir. O kadar basit.**

Böylece diyebiliriz ki, Yunanistan'da bu sene yüksek eğitim fiilen yok. Ülkenin simge eğitim kurumu, Atina Üniversitesi, 1837 senesinde Balkanlar'ın ilk çağdaş üniversitesi olarak kurulduktan sonra, ilk defa kendi rektörü kararıyla kapalı. Böyle bir olay, Yunanistan tarihinin en acı ve karanlık anlarında yaşanmadı. **Atina Üniversitesi, ne iki dünya savaşı, ne de Alman işgali sırasında, kapandı. 2013 senesinde kendi rektör kararıyla kapandı.** Şimdi güz dönemi sonlarına doğru yaklaşılrken, yeni öğrenci kayıtları yapılmadı bile. Üniversite yasasına göre, dönem en az 13 hafta sürmeli. O artık mümkün olamayınca, rektörler işgale son vermeleri yerine '**dönem kaybedilmemesi için**' yasa değişikliği talebinde bulunuyor.

Durumun trajikomik tarafları da var. Atina Üniversitesi Rektörü **Teodosis Peleğrinis**, menfaatleri koruduğunu iddia ettiği kurum çökerken, yeni bir kariyerin peşinde. Tiyatro yazarı ve aktör olmak istiyor. Son senelerde küçük sahnelerde kendi yazdığı eserleri canlandırdıktan sonra, bağlantılarıyla Yunanistan'ın en meşhur '**Milli Tiyatro**' sahnesine çıkmayı planlıyor. Sanki her şey iyiymiş gibi, boş vaktini ve kabiliyetlerini sanata feda etmeyi ihmal etmiyor.

Böyle bir durumha hükümet ne yapar? Kendi rektörleri tarafından gerçekleştirilen üniversite işgalini nasıl sonlandırır, öğrencileri rehine durumundan nasıl kurtarır? Eski üniversite profesörü ve rektörlere yakınlığıyla tanınan Milli Eğitim bakanı yetkisini kullanmaktan kaçıyor. Tamam, da, yargı ne yapar, sorabilirsiniz. Yargıtay'ın savcısı, önceki gün Peleğrinis'i makamına davet etti ve işgal sırasında ceza kanununda belirtilen çeşitli suçların işlendiğini uyarısında bulundu. Bundan sonra, sanki bir şey olmamış gibi, Peleğrinis görüşmeden ayrıldı ve işgaline devam etti.

Bu feci durumun asıl kurbanları, ailelerin yurtdışında eğitimlerini sürdürebilmeleri için maddi imkânları bulunmayan veya Yunan yüksek eğitimine güvenen orta sınıfın çocuklarıdır. Seneye lisansüstü program başvuru hazırlıklarını yapanlar veya iş hayatına başlamak isteyenler mezun olamayacaklar. Yunan yüksek eğitiminde kalite sorunu zaten büyük iken ve ülkenin en ciddi sorunları arasında yer alırken, Yunanistan hükümet ve toplumu, bu faciaya karşı sessiz sedasız duruyor. Acı gerçek bu. Eğitim, krizle boğuşan ülkelerde en önemli kalkınma araçlarından olabilir. Buna nazaran, Yunanistan'ın durumu feci.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fetih zihniyetinden kurtulmak

Ioannis N. Grigoriadis 09.12.2013

Önceki gün Aya İrini Müzesi'nde olağanüstü bir etkinlik gerçekleşti. Bizans kilisesinin kurucusu ve Ekümenik Patrikhane'nin korucusu olarak anılan Aziz Andreas'ı anma bayramı vesilesiyle 30 Kasım'da Aya İrini Müzesi'nde görkemli bir konser yer aldı. 2010 senesinde kurulan, Patrikhane'ye bağlı olan Kuzey ve Güney Amerika Ortodoks Başpiskoposluğu'nun Bizans ilahi musiki koro takımı İstanbul'da ilk defa sahneye çıktı.

Konser iki farklı açıdan çok ilginçti. Birincisi, şimdiye kadar çok daha 'alafranga' bir ilahi müzik geleneğine sahip çıkan ABD Rum cemaatinde artık tam Bizans geleneğine sadık olan bir koronun çıkması. İkincisiyse, mekân tabii. Aya İrini'de sık sık konser ve diğer sanat etkinlikleri yer almasına rağmen, eserin orijinal işlevine daha yakın olan Hristiyan ilahi sanatlar etkinlikleri sıfıra yakındı. Birkaç sene önce dinler arası diyalog çerçevesinde yapılan ortak bir İslam ve Hristiyan ilahi musiki konseri dışında başka bir etkinlik aklıma gelmez. Ayrıca Aya İrini'nin Ayasofya'nın mevcut binasından daha eski olduğu ve Bizans tarihinde Ayasofya'nın yanı sıra kilit önem taşıdığı pek bilinmez. Bu konserin İstanbul Rum cemaati için tarihî nitelik taşıdığını söylersek, abartı olmaz.

Gelgelelim, bu görkemli konser Bizans musikisini ve Bizans döneminin en önemli eserlerinden birini yine buluşturup İstanbul'un kültürel mirasını takdir ederken, diğer haberler hem Türkiye'de hem yurtdışında tam zıt etki yarattı. Sözkonusu etki sadece, son haftalarda AKP'nin parti içi tartışmaları sırasında alevlenen Aya İrini'nin yanındaki Ayasofya'nın camiye çevrilme tartışmasından ibaret değil. Haberlere göre, önümüzdeki aylarda Yedikule'de bulunan Bizans döneminin en önemli manastırı olan Studios Manastırı harabeleri 'restore edilip' camiye çevrilecekti. Studios Manastırı Osmanlı dönemine camiye çevrilip 'İmrahor Camii' adını almıştı, fakat müteakip deprem ve yangın sonucunda, cami 20. yüzyılda terk edilmiş ve harabeye dönmüştü. Bu habere, birkaç ay önce kararlaştırılan Trabzon Ayasofya Müzesi'nin camiye çevrilmesini de ekleyebiliriz. O da zincirin ilk halkası değil. 2011 yılında İznik'te bulunan ve Hristiyanlığın en tarihî ve kutsal kiliselerinden biri olarak tanınan Ayasofya da müzeden camiye çevrildi. Bundan önce altıncı yüzyılında yapılan ve Kırklareli ilinde bulunan Vize Ayasofya'sı 2008 yılında 'restore edilip' camiye çevrildi. Türkiye'de Bizans döneminin en önemli eserleri arasında sayılan bu eserler, arkeoloji ve tarihî eser restorasyon kuralları ile hiç örtüşmeyen 'dönüşüm' esnasında ciddi hasar görmüş.

Bütün bu tarihî Bizans eserlerinin camiye çevirme kararlarının ülkede cami azlığından kaynaklandığını söylemek çok zor. Bunun, Türkiye'nin sembolik düzeyde kalan Hristiyan azınlıklarını ötekileştirip 'fetih kültürünü' bugünlerde yine canlandırmaktan başka anlamı yok. Aya İrini'nin Osmanlı döneminde camiye değil, cephaneye çevrilmesi, eseri son senelerdeki alevlenen dinî tartışmalarından muaf tuttu. Yani, en az şimdiye kadar, müze olarak kalmasına kimsenin itirazı yok. Hâlbuki fetih zihniyetinden kurtulup, Türkiye'nin topraklarında bulunan küresel kültürel miras ile barışmasına kadar uzanan yol, hâlâ uzun ve dar görünüyor. Bu gelişmeler, yazının başında anlatılan Aya İrini konserinden çıkan olumlu hava ile nasıl bağdaştırılabilir? Bu çelişkilerin, en az bir süre kadar Türkiye siyasi ve toplumsal gündeminin kaçınılmaz bir parçası olmaya devam edeceğini söyleyebiliriz.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Batı Trakya'da konferans olayı

Ioannis N. Grigoriadis 23.12.2013

Bu sene **Lozan Antlaşması'nın 90. yıldönümü** vesilesiyle Türkiye ve Yunanistan'da birçok konferans düzenlendi. Onlardan biri **Gümölcine**'de yer aldı. Böyle bir konferansın Batı Trakya'da yapılması son derece isabetli bir karar. Çünkü Lozan Antlaşması'nın uygulanması veya uygulanmaması, en derin izlerini iki devletin azınlık bölgelerinde bıraktı. Senelerdir Batı Trakya'da yürüttükleri kültürlerarası eğitim programı ile saygı

kazanan iki kadın akademisyen **Talia Drağonas** ve **Anna Frangudaki** Atina merkezli düşünce kuruluşu **ELİAMEP** ile bu konferansın organizasyonunu üstlendiler. Konferans sunumları, Lozan rejimini çeşitli açılardan inceleyip, mevcut azınlık sorunları ve onun olağanüstü ve hatta çağdışı taraflarına değindi. Mesela, **Bati Trakya’da azınlık mensuplarının aile ve vasiyet hukukunda şeriat uygulandığı ve müftülerin hem dinî hem de yargısal görevleri yürüttükleri** pek bilinmez. Azınlık sorunlarını tartışıp çözmek amaçlı bütün etkinlikler gibi bu konferans da, Yunan milliyetçi gruplarının dikkatinden kaçmadı. Konferans sırasında neo-nazi **‘Altın Şafak’** mensupları organizatörlere karşı eylem yaptı.

Oysa Batı Trakyalı konuşmacılardan biri olan gazeteci **Evren Dede**’nin sunumu sırasında konferansı lekeleyen büyük bir kriz yaşandı. Çocukluğunun büyük kısmını Türkiye’de geçiren Dede, kendini daha iyi ifade edebilmek için konferans sunumunu Türkçe yapma isteğini belirtmiş. Zaten organizatörler tarafından Yunanca ve Türkçe eşzamanlı tercüme servisi sağlandığına göre böyle bir hamleye hiçbir pratik engel yoktu. Ancak medya haberlerine göre bu talebe karşı Yunanistan Milli Eğitim Bakanlığı konferans temsilcisi tarafından talimat verilmiş. Anlamadığım veya daha doğrusu anlamak istemediğim bir nedenle, konferans organizatörleri bu yasadışı ve Yunanistan Anayasası’na karşı olan talebe boyun eğdi. **Drağonas** ise daha sonra sözü alıp bu kararın sorumluluğunu üstlendi. Türkçe konuşmanın engellenmesini protesto eden azınlık milletvekilleri konferans salonunu terk ettiler ve konuşmalarını yapmaktan vazgeçtiler. Bu olay bütün konferansı gölgeledi ve haklı olarak hem Türkiye hem Yunanistan’da olumsuz yorumlara yol açtı. Böylece konferansın ilanından beri aşırı milliyetçiler tarafından hedef gösterilen konferans heyeti azınlık mensuplarının meşru eleştirilerine de maruz kaldı.

Bu olay, Yunanistan’da azınlık haklarındaki yasakçı zihniyetin hâlâ ne kadar güçlü olduğunu herkese hatırlattı. Zaten bunun birçok farklı göstergeleri mevcut. En yüksek kademelerde bile azınlık haklarını kabul etmek konusunda direnç çok büyük. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına uyulması konusunda bile... Örneğin AİHM, **‘İskeçe Türk Birliği’** derneğinin kapatılmasını onaylayan **Yunanistan Yargıtayı’nın (Arios Pağos)** kararının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırı olduğunu ilan etti. Buna rağmen henüz hiçbir rota değişikliği yok: Ne karar düzeltildi ne de yeni bir yasa beklenmekte.

Gümölcine olayı, bir başka nedenle de önemli. Ekonomik kriz sonucu olarak yorumlanan aşırı sağın yükselişi, hükümet ortakları olan **Yeni Demokrasi** ve **PASOK**’un azınlık ve insan hakları konusunda taviz vermesine doğru sürüklenebilir. Zaten kemer sıkma politikaları yüzünden ciddi destek kaybeden partiler, kamuoyunun milliyetçi reflekslerine karşı çıkmayıp, belki de onları tatmin etmeye çalışabilirler. Kriz zamanında insan haklarını ikinci sıraya indirmeye çalışan olası böyle bir politikaya karşı Yunanlı aydınların tepkisi kuvvetli olmalıdır.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Vatanperver yolsuzluğu’

Ioannis N. Grigoriadis 06.01.2014

Türkiye son haftalarda yolsuzluk skandallarından sarsılırken, Yunanistan’ın gündemi de yolsuzluktan eksik değil. Yunanistan hükümeti, operasyonlara müdahale etmese ve **‘dış mihrakların ipuçlarını’** aratmasa da, ortaya çıkan bilgiler Türk- Yunan sorunlarının geçmişini ve bugünü ilişkilendirmekte. Çünkü **rüşvet konusu**,

Yunanistan'ın savunma ve güvenlik ihaleleri. Türkiye ve Yunanistan'ın NATO içinde gayrisafi milli gelirine göre en büyük askerî harcamalarda bulunan ülkeler arasında olduğu bilinir. Yunanistan'ın dışişleri ve güvenlik meselelerinde, Türkiye faktörünün ne kadar manidar olduğunu söylemeye de gerek yok. 1974'ten sonra Türkiye, Yunanistan'ın ana dış tehdit konumuna geldi. Soğuk Savaş'ın bitişinden sonra da tek dış güvenlik tehdidi olarak algılanıyordu. 1999 da Türk- Yunan uzlaşma sürecinin başlangıcı, Yunan askerî harcamalarının temposuna hız kestirmede. 2009 senesinde patlayan ve giderek büyüyen ekonomik kriz bile askerî harcamaların kemer sıkma politikalarının dışında kalması gerektiğini savunanlar oldu. Diğer deyimle, askerî harcamalar '**tabu konu**' niteliklerini korudular.

Son haberlerden sonra, yolsuzluğun Yunanistan'ın savunma ihalelerine ne kadar bulaştığı belli oldu. 1995 ve 2002 seneleri arasında Yunanistan Savunma Bakanlığı içerisinde Silahlanma Daire Müdür Yardımcısı olan **Antonis Kantas**, hem kendisinin defalarca rüşvet aldığını, hem de rüşvet paraların dağıtılmasında kilit rol oynadığını itiraf etti. İfadesine göre onlarca politikacı, emekli ve muvazzaf subay Yunan Silahlı Kuvvetleri'nin ihalelerine onay vermek için milyonlarca euro rüşvet aldı. Hesapları Singapur ve İsviçre gibi ülkelerin çeşitli bankalarında bulunan ve pozisyonu hafifletebilmek için Yunanistan adaletiyle işbirliği kurmaya karar veren Kantas, aldığı rüşvetlerin bir miktarını devlete iade etti.

'**Bilinen sır**' olsa da, savunma ihalelerindeki rüşvetler şimdiye kadar bu kadar açık ve net bir şekilde itiraf edilmedi. Araştırmaların ne kadar derine gideceği hâlâ belli değilken, ayrıca ciddi bir yasal engel de var. Bu da, Yunanistan Anayasa'sı. Anayasa'nın 86. maddesine göre, görevleri esnasında işlenen bakan suçları hakkında dokunulmazlık sadece müteakip Meclis tarafından kaldırılabilir. Böylece bakanlar sadece dokunulmazlıktan değil, çok avantajlı zamanaşımı kurallarından da faydalanmakta. Demek ki, 2011 senesinden önce işlenen bakan suçlarının zamanaşımı çoktan beri geldi. Kantas gibi memurlar bundan faydalanamazken, bakanları sıkıştırmak için tek çare, para aklamasına karşı mücadele ve politikacıların mülk açıklama mecburiyet ile ilgili kanunlar oldu. Şu anda hapiste yatan eski Savunma Bakanı **Akis Çohacopulos**, rüşvet aldığı için değil, rüşvetle aldığı parayı aklama ve mülk açıklama kanunları yüzünden mahkûm oldu.

Bu haberlerden çıkan tablo, Kıbrıs ve Türk- Yunan ilişkilerinde gerginliğin ve çözümsüzlüğün, rüşvet ve yolsuzluğun büyütülmesini ne kadar araçsallaştırdığını gösteriyor. '**Vatanperverlik uğruna**' yapılan asker harcamalarını en yüksek seviyelerde tutan, ilişkilerin yeniden tanımlanması ve sorunların çözülmesine engel oluşturan

'**şahin lobisinin**' çok ciddi maddi menfaatleri ortaya çıktı.

Kıbrıs ve Türk- Yunan sorunlarının oluşturduğu çatının altında tam bir rüşvet partisi gerçekleşti. Tabii, bunlar Kıbrıs ve Türk- Yunan ilişkilerinde gerçek anlaşmazlık ve sorunlar olmadığı anlamına gelmez. Fakat bu sorunları çözmek üzere görevlendirilen siyasetçiler ve bürokratlarından bazılarının kişisel menfaatlerinin Yunan halkının menfaatlerinden ne kadar aykırı olduğunu gösteriyor.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs'ta Müzakereler ve 'Yunan-Türk Forumu'

Ioannis N. Grigoriadis 20.01.2014

Geçen hafta Lefkoşa'nın yeşil hattında yer almış '**Yunan-Türk Forumu**'nun (**Greek-Turkish Forum -GTF**) olağan toplantısına katılma fırsatım oldu. Üyeliği Türk ve Yunan emekli diplomat, işadamları, akademisyen ve sivil toplum örgüt mensuplarından ibaret olan Yunan-Türk Forumu, kuruluş yılı 1998 yılından beri, ikili sorunların en zor zamanlarında bile Türk-Yunan ilişkilerinin iyileştirilmesine katkıda bulunmaya çalışan bir kurumdur. Kıbrıs ilk baştan ilgi odağı olmasına rağmen, Annan Planı referandum sonrası, 2006 yılında Kıbrıs Forum'un faaliyetlerine, dâhil edildi. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk üye katılımıyla, Yunan-Türk Forum'un misyonu, ikili Türk-Yunan sorunlarının yanında Kıbrıs sorununun tartışması ve müzakerelerinin olumlu sonuca varmasına katkıda bulunması olarak da genişletildi.

Yunan-Türk Forumu'nun son toplantısının Kıbrıs'ta yer alması, adadaki müzakere sürecinin durumu ile alakasız değil. 2004 Annan Planı müzakere ve referandum zamanlarında olumlu tavrı ile tanınan, yaklaşık bir sene önce Kıbrıs Cumhurbaşkanı makamına seçilen **Nikos Anastasiades**'in sayesinde çözüm umutları yeşerdi. Ne var ki, son haftalarda müzakere süreci tıkanmış gözükmekte. İki tarafın hazırladıkları ve başlayacak müzakerelerin çerçevesini oluşturacak ortak bildiri metninde anlaşmazlıklardan dolayı, barış süreci zor durumda. Krizin detaylarına bakarsanız, Kıbrıs'ta çözüme yaklaşıldığında önüne çıkan zihni engelleri yine bulabilirsiniz. İki taraf "**egemenlik**" terimini içeren bir cümlelin bildiriye eklemesinde mutabık olamıyorlar. Rum tarafı egemenlik Kıbrıs halkına değil, Kıbrıs toplumlarına ait olabilecek herhangi bir şarta karşı. Aynı zamanda, Türk tarafı, Rum toplumunun '**egemen**' haklarının Türk toplumuna karşı kullanacağı ihtimali konusunda hassastır. Ayrıca Kıbrıs'ın ilk anayasasında bulunan '**ne taksim ne enosis**' şartının bildiride tekrarlanması, iki toplum arasında görüş ayrılığına yol açtı. Kapsamlı ve müzakere çerçevesini iyi çizen bir bildiri taslağını hazırladıktan sonra, nasıl bu sürece tehlikeye girebilir dersiniz, gerçekten Kıbrıs'ta ve özellikle Kıbrıs sorunu müzakerelerinde tıkanma noktasına gelme kabiliyeti hayli yüksektir.

Aynı zamanda her Rum tarafında iç politikanın etkisi kaçınılmaz. Kıbrıs Cumhuriyeti tarihinin en derin ekonomik kriziyle boğuşan Anastasiades, iktisat politika hükümet ortağı DİKO partisi ile yakın işbirliği sağlamak zorunda. Bu esnada aralık ayında yapılan parti iç seçimleri sonucu DİKO'nun başkanlığı **Marios Karoyan**'dan **Nikolas Papadopoulos**'a geçti. Eski Cumhurbaşkanı **Tasos Papadopoulos** oğlu olan, Nikolas Papadopoulos ekonomik reform konusunda Anastasiades'e Karoyan'a göre daha fazla destek niyetinde olsa bile, Kıbrıs konusunda politikasının çok daha milliyetçi olduğu anlaşılıyor. Diğer deyimle, Anastasiades'in ekonomik reform konusunda aranabilecek müttefikler, Kıbrıs Sorunu'nun çözümlemesi hakkında aranacak müttefikler ile aynı değil. Bu gerçek Anastasiades'in politikasını etkilemiş olabilir.

Kıbrıs'ta bunlar olurken, hem Yunanistan, hem Türkiye'de, siyasi gündemler dolu, ama Kıbrıs hiçbirinde dâhil değil. Krizden önce bile Yunan kamuoyunun Kıbrıs konusuna ilgisi cidden azalmış. Bu gözlem, 2009 senesinden sonra, gerçekliğini pekiştirdi. Aynı zamanda da Türkiye siyaseti, Kıbrıs'ı rafa kaldırmış durumda. '**Anavatanlar**' kendi iç politikalarına yoğunlaşırken, Kıbrıslılar için bir fırsat doğduğu söylenebilir. Müzakerelerde kat ettikleri önemli başarıların boşa gitmemesi için Kıbrıslıların çözüm süreci için daha fazla uğraşmaları gerektiği, Yunan-Türk Forumu'nun kamuya açık ve iki toplumun seçkin mensuplarını çeken etkinliğin en önemli sonucu oldu.

karsitaraftan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)